

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

39 108

/1

COBISS.O

39/108. III Mh.

Latinska vadnica

za

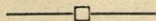
prvi razred gimnazij in realnih
gimnazij.

Po gimnazijskem učnem načrtu z dne 20. marca 1909, št. 11.662,

sestavil

dr. Josip Pipenbacher.

Cena v platno vezani knjigi K 2.—.

K. k. Studienbibliothek Laibach

1910.

Izdalo „Društvo slovenskih profesorjev“ v Ljubljani.
Natisnila Učiteljska tiskarna.

030026845

A. Vaje.

I. deklinacija. § 24.¹⁾

1.

1. Sicilia est insula. 2. Britannia est insula. 3. Britannia et Sicilia sunt insulae. 4. Puella habet rosam. 5. Aquilae habent alās. 6. Puellae habent rosās et violās. 7. Amicitia est corōna vītae. 8. Austria et Italia sunt terrae Eurōpae. 9. Asia habet cōpiam bēstiārum.

2.

1. Sicilija je otok. 2. Deklica ima venec. 3. Deklice imajo množico rož. 4. Orel ima peruti. 5. Sicilija je otok Italije. 6. Avstrija in Italija sta deželi Evrope.

3.

1. Dōnō patriae vitam. 2. Silvae puellīs umbram parant. 3. In ārā deae est corōna. 4. In insulīs sunt silvae, in silvīs bēstiae. 5. In mēnsā est cōpia epistulārum. 6. Dīligentiā parāmus fortūnam. 7. Puellae ārās deārum corōnīs (abl.) ōrnant. 8. Cūr lacrimās, filia? 9. Ubi labōrātis, ancillae? 10. Dīligentia ancillārum est fēminīs causa laetitiae.

4.

1. Deklici damo vijolice. 2. Rože pripravljajo ženam in deklicam veselje. 3. Zakaj jokate, dekcle? 4. Kje je pismo, hči? 5. Na oltarjih boginj so venci. 6. V gozdu so zveri. 7. Deklica krasi oltar boginje z vencem. 8. Žena krasi mizo z rožami in vijolicami.

5.

Pravilo: Adjektiv se sklada s svojim substantivom v spolu, sklonu in številu kakor v slovenščini: māgna terra velika dežela, terra est māgna dežela je velika.

¹⁾ Vsi paragrafi se nanašajo na slovnico istega pisatelja.

1. Silva opāca est iūcunda. 2. Columbae timidae sunt. 3. Terra est globōsa. 4. Ancillae sēdulae sunt. 5. Austria māgna terra est. 6. Viās silvārum dēnsārum amāmus. 7. Vērae amīcitiae sempiternae sunt. 8. Aqua herbīs et bēstiis necessāria est. 9. Aurea corōna rēgīnam ōrnat. 10. Vītam rūsticam laudāmus.

6.

1. Dekla je pridna. 2. Golob je boječ. 3. Senca gostih gozdov je prijetna. 4. Britanija je velik otok. 5. Žena hvali pridne hčere. 6. Pravo prijateljstvo je večno. 7. Živali ljubijo senčnat gozd. 8. Voda je rožam in vijolicam potrebna. 9. V gostih gozdovih je velika množica živali.

7.

Latinski genitiv se često sloveni s primernim adjektivom in narobe.

1. Fēmina laudat epistulam **filiae**. 2. Māgna est diligētia **ancillae**. 3. Domina amat umbram **silvae**. 4. Jūstītia **dominae** ancillīs iūcunda est. 5. Agricola habet columbās et gallīnās. 6. Poētās corōnīs ōrnāmus. 7. In mēnsā **scrībae** multae epistulae sunt. 8. Lūna nautīs viam mōnstrat. 9. In silvā labōrat ancilla **agricolae**. 10. Māgna est glōria **poētae**. 11. Poētae laudant incolās Graeciae.

8.

1. Gospodinja hvali **deklino** pridnost. 3. Hčerinā pridnost je ženi vzrok veselja. 3. **Gozdna** senca je živalim prijetna. 4. Poljedelec ima veliko množico golobov in kokoši. 5. **Poljedelčev** gozd je senčnat. 6. Luna je veselje **mornarjevo**. 7. Grečija je domovina pesnikov.

II. deklinacija. § 25.

9.

Masculina na -us, ī. 1. Nīlus est fluvius **Āfricae**. 2. Amīcus erat in silvā. 3. Deus est dominus **mundī**. 4. Nātūra cibum dēsiderat. 5. Rīvus hortum irrigat. 6. Lēgātī erant nūntiī **victōriae**. 7. Dominus laudat diligētiām **servōrum**. 8. Medicus habet **fīlios** et **fīliās**. 9. Puellae lūdōs amant.

10.

1. Procella campō saepe pernicioſa est. 2. Agricola filiū equum et asinum dōnat. 3. Servā, medice, vitam aegrōti! 4. Quō properātis, discipulī? 5. In hortō et in rīpa fluvii libenter ambulō. 6. In oculis habitat animus.

11.

1. Reka namaka polje. 2. Hlapci hvalijo **gospodarjevo** pravičnost. 3. Poljedelci imajo konje in osle. 4. Igre pripravljajo učencem veselje. 5. Prijatelj podari prijatelju rožo. 6. Na vrtu je velika množica zelišč. 7. Učenec, pridnost je vzrok sreče. 8. Konji in osli so bili na polju. 9. Avstrija ima množico rek in potokov. 10. Ljubite domovino, sinovi! 11. Na vrtovih so rože in vijolice. 12. **Vrtna** in **gozdna** senca je hlapcem in deklam prijetna.

12.

Feminina na -us, ī. 1. Aegyptus fēcunda est. 2. Pōpulī altae in rīpīs rīvōrum sunt. 3. Per fāgum opācam ventus flat. 4. Pirī et cerasī lātae hortōs ōrnat. 5. Corinthus in Graeciā sita est. 6. Dēlus clāra erat. 7. In īsulā Cyprō cedrī procērae sunt.

13.

1. Vitki topoli krasijo bregove potokov. 2. Efez leži v Mali Aziji, Rim v Italiji. 3. V gozdovih so često visoke bukve. 4. V senci visokih črešenj in bukev se radi izprehajamo. 5. Cedre so košate in visoke. 6. Rodovitni Egipt je dežela Afrike. 7. Ciper je velik. 8. Na **prijateljevem** vrtu so mnoge hruške.

14.

Masculina na -r. 1. Puer amīcō librum dōnat. 2. Agrī et campī sunt dīvitiae agricolārum. 3. Modestia puerōrum magistrīs laetitiam parat. 4. Obtemperā magistrō, puer! 5. Modestia puerōs et virōs ōrnat. 6. Lūdī discipulōrum magistrum dēlectant. 7. Magister puerīs et puellīs praeclārās fābulās nārrat. 8. Inimīcus socerī est inimīcus generī.

15.

1. Njiva in vrt, prijatelj, razveseljujeta poljedelca. 2. Dečki imajo v šoli knjige. 3. Pridnost učencev je veselje učiteljev. 4. Na njivah delajo hlapci in dekle. 5. Knjige razveseljujejo

moža, igre dečka. 6. Poljedelec ima njiye in vrtove. 7. Pravičnost, učitelj, krasi moža. 8. Tast obdari zeta z njivo in velikim gozdom. 9. Možje ljubijo domovino.

16.

Neutra. 1. Vīnum est dōnum terrae. 2. Stellae initium vesperī nūntiant. 3. Corinthus et Athēnae erant oppida Graeciae. 4. In rīpīs Danuvī cōpia oppidōrum est. 5. Aquilae rōstrīs pūgnant. 6. Poētae Graecōrum Bacchum, deum vīnī, laudant. 7. In agrō frūmentum est. 8. Mendācium, puerī, vitium est. 9. Bellum oppida vāstat. 10. Aurum et argentum metalla sunt. 11. Templum aedificium deī est.

Adjektivi II. deklinacije.

17.

1. Oculus aquilae clārus est. 2. Ferrum est dūrum. 3. Magistrī sevērī sēdulōs dīscipulōs amant. 4. Populus bellicōsus finitimīs māgna parīcula parat. 5. Dīvitiae probīs virīs nōn sunt periculōsae. 6. Virī improbī nōn sunt beātī. 7. Officia dīscipulōrum varia sunt. 8. Mala exempla periculōsa sunt. 9. Nautās prōvidōs laudāmus. 10. Graecī erant impavidī nautae. 11. Agrī Siciliae frūgiferī erant.

18.

1. Māgnum gaudium parās magistrō, sēdule dīscipule. 2. Epistulae amīcōrum nostrōrum iūcundae sunt. 3. Māgnus numerus ministrōrum virō modestō molestus est. 4. Puerīs bonīs patria cāra est. 5. Vīta amīcī vestrī misera est. 6. Mālus plēna est mālōrum rubrōrum, pirus bonōrum et pulchrōrum pirōrum. 7. Bella agricolīs industriīs pernicioša sunt. 8. Incolae oppidōrum opulentōrum lūxuriam amant. 9. Līber vir, amā līberam patriam! 10. Līberī plērumque laetī sunt. 11. Iūstum virum laudāmus. 12. Arma multōrum Persārū pretiōsa erant. 13. Pigrī dīscipulī magistrōrum paeceptis nōn obtemperant.

19.

1. Vzgleđ nepoštenega moža je dečkom nevaren. 2. Mnoga poslopja so lepa. 3. Oči našega prijatelja so črne. 3. Mesto leži na otoku. 5. Pošteni dečki so prosti skrbni (pl.) 6. Dedova darila so dečkom in deklicam prijetna. 7. Leni suženj, tvoja kazen je pravična. 8. Visoka hruška je polna lepih hrušk.

9. Tvoj vrt, delavni poljedelec, je lep. 10. Usoda lenih dečkov, otroci moji, je žalostna. 11. Nevarnosti vojne so velike. 12. Vrtovi mejé ob svetiščé (= so svetišču sosedni). 13. Prebivalci velikih mest krasijo svetišča bogov z zlatom in srebrom. 14. Grecija je domovina mnogih pesnikov. 15. Ugodni vetrovi so srčnemu mornarju prijetni. 16. Poslopja bogatih mož so često okrašena z dragocenimi kovinami. 17. Orožje premožnih Peržanov je bilo lepo.

III. deklinacija. §§ 28—48.

A. Substantiva. §§. 28—42.

20.

Masculina. § 30. 1. Honōs cadūcum bonum est. 2. Tarentia uxor Cicerōnis fuit. 3. Vultur timidō turturī inimīcus est. 4. Sermōnem patrium amāmus. 5. Māgnō labōre puerī doctrīnam parant. 6. Leo pulchra bēstia est. 7. Beāta est vīta sorōris nostrae. 8. Mōs patrius populō cārus est. 9. Ōrdō hominī necessārius est.

21.

1. Multī cōsulēs Rōmānōrum clārī erant. 2. Māgnus fuit timor in animīs proditōrum īgnāvōrum. 3. Līctōrēs erant ministrī cōsulum. 4. Variī sunt colōrēs et odōrēs flōrum. 5. Morēs patriī bonīs hominibus cārī sunt. 6. Magister mōrēs bonōs dīscipulōrum laudat. 7. Fēmina agricolae multōs ānserēs habet. 8. Libenter irrigant līberī flōrēs tenerōs aquā. 9. Vīta nostra errōribus lībera nōn est. 10. Multī imperātōrēs Rōmānōrum ēgregiī fuērunt. 11. Mūrēs et leporēs timidī sunt. 12. Attentī et modestī dīscipulī praeceptōribus gaudium parant. 13. Beneficia patrum et mātrem ergā līberōs māgna sunt.

22.

1. Cvetlice našega vrta so lepe. 2. Tvoje pismo je bilo mojemu bratu všeč. 3. Dobro nravi sinov so očetom všeč. 4. Začetek govora je bil lep. 5. Boja sirskih levov je črna. 6. Poljedelci imajo konje in goveda. 7. Bog krasi zemljo z različnimi cveticami. 8. Bogastvo in časti so negotove dobrine. 9. Ljudje često niso zadovoljni s plačilom svojega truda (pl.). 10. Število odličnih govornikov je majhno. 11. Otroci dobrih

mater so navadno pošteni. 12. Bolečine mojega bolnega očeta so bile velike. 13. Junona in Venera sta bili boginji prve vrste. 14. Jastreb je boječi grlici sovražen. 15. Bratsko (= bratov) ljubezen hvalijo dobri ljudje. 16. Kako prijeten je dobremu človeku materinski jezik (= domača govorica)! 17. Dolge vrste vitkih topolov in rodovitnih jablan krase pota naše domovine.

23.

Feminina. § 32. 1. Intemperantia bonae valētudinī est inimīca. 2. Latro dēnsam cāliginem amat. 3. Cōnsuētūdō sīve bona sīve mala quasi altera nātūra est. 4. Slovēnī sunt parva nātiō rārae fortitūdinis. 5. Repetitīō est māter studiōrum. 6. Vītam multōrum hominum saepe libīdinēs turbant. 7. Pulchrae arborēs hortum decorant. 8. Autumnō (jeseni) hirundinēs in aliās regiōnēs volant. 9. Honōs ōrdinis senātōriī apud Rōmānōs māgnus erat. 10. Laurus Apollinī dicāta arbor erat. 9. Imāgō amīcī cāra est amīcō.

24.

1. Lepe slike so dičile (= decorābant) svetišča starodavnikov. 2. Izvor človeške pameti je božji. 3. Na vrtu mojega očeta je velika množica rodovitnih dreves. 4. Kreпка zdravje je za⁰ ¹⁾ človeka (dat.) velik dar božji (= boga). 5. Tudi najvišja lepota je minljiva. 6. Z velikim občudovanjem opazujejo ljudje gotovi red nebeških (= neba) znamenj. 7. Ljudje so gospodarji vesoljne zemlje.

25.

Neutra. § 32. 1. Iūcundum est murmur aquārum. 2. Frīgus multīs hominibus molestum est. 3. Corpora puerōrum labōre dūrantur. 4. Nōmen Carthāginis temporibus¹⁾ Hannibalis clārum fuit. 5. Magistrī carmina poētārum Graecōrum laudant. 6. Avāritia causa multōrum scelerum fuit. 7. Carminibus Homērī valdē dēlectāmur. 8. Amoenum Campāniae lītus ā²⁾ multis scrīptōribus laudātur. 9. Cibus corporibus necessārius est. 10. Caelum variīs sideribus ōrnātur. 11. In Sāvō flūmine nōn sunt īnsulae. 12. Muscae mel amant. 13. Fel multōrum hominum nigrum est. 14. Jūs hominibus cārum est.

24. ¹⁾ Besede, pri katerih je⁰, se ne latinijo.

25. ¹⁾ = v časih (prim 23, 8) = za; na vprašanje kedaj? stoji abl. temporis; § 254, a). — ²⁾ gl. § 24. prip. 4.

26.

1. Moj brat ima zdravo telo. 2. Slavni so bili Hanibalovi čini. 3. Časi izpreminjajo značaj (tudi pas). 4. Obale mnogih rek so ravne. 5. Močen mož nosi velika bremena. 6. Javna dela našega mesta so potrebna. 7. Bog krasi zemljo in nebo z lepimi deli (tudi pas.). 8. Odlične pesmi grških pesnikov razveseljujejo dečke in može (pas.). 9. Zvezde so vsled^o svoje luči¹⁾ mornarjem prijetne. 10. Strele imajo duh po^o žveplu (gen.). 11. Ljudje ljubijo svoja prava.

27.

1. Vēr hominibus grātum est. 2. Vēre viātōribus itinera valdē iūcunda sunt. 3. Cadāvera sunt cibus corvōrum. 4. Ōs rubrum est sīgnum fīrmae valētūdinis. 5. Ossa amīcī meī in patriā sita sunt. 6. Pretium aeris Corinthī māgnū erat. 7. Marmoris colōrēs variī sunt; marmor Parium candidum est. 8. Pulchritūdinem marmoris Pariī scrīptōrēs laudant. 9. Verbera etiam pecorī iniūcunda sunt.

28.

1. Lepota parskega mramorja je znana. 2. Bleda usta so znamenje slabega zdravja. 3. Nekatere velike reke imajo mnoga ustja. 4. Visoka (= velika) je bila cena korintske medi. 5. Vijolica je cvetlica prijetne pomladi. 6. Razpokana posoda je podobna potratnega človeka. 7. Dolgo potovanje je slabotni deklici nadležno. 8. Trupla dragih rajnikov krase ljudje s cveticami. 9. Pot po (per z ak.) ljubkih vrtovih je prijetna.

Druga vrsta konsonantne deklinacije.

29.

Feminina. § 33. 1. Pāx mīlitibus bellicōsīs iūcunda nōn fuit. 2. Lēgēs Rōmānōrum sevērae erant. 3. Cicerō laudem clārī ōrātōris habet. 4. Variāe sunt hominum voluntātēs. 5. Arcēs Athēnārum et Corinthī fuērunt fīrmae. 6. Hieme sorōrēs in urbe fuērunt. 7. Auctōritās lēgum bonīs hominibus cāra est. 8. Multae sunt causae mortis. 9. Athēnae domicilium artium et lītterārum erant. 10. Populus Rōmānus dominus multārum gentium fuit. 11. Aestāte spatium noctium longum nōn est.

26. ¹⁾ Na vprašanje vsled (zavoljo) česa? stoji a b l. causae, gl. § 245, b.

12. Libertās populīs Graeciae cāra fuit. 13. Māgna virtūs est frūgālītās. 14. Iudicēs cūstodēs iūris nostrī sunt.

30.

1. Huda prevara je bila vzrok sovraštva. 2. Volja pravičnega kralja je bila narodu prijetna. 3. Korist zakonov je človeku znana. 4. Mnogi ljudje imajo neumna poželenja. 5. Dolga zima je bila starčkom nadležna. 6. Mnoge grške države so imele izborne zakone. 7. Razum je velik dar božji. 8. Hudobni ljudje ljubijo družbo hudobnih ljudi^o. 9. Slava mnogih mest je velika. 10. Cezar je bil vešč umetnosti (pl.) vojne in miru. 11. Vrata (pl.) gradov so navadno močna. 12. Dečke razveseljuje po zimi (gl. 25, 4) debeli (= visoki) sneg (pas.) 13. Rimljani so imeli oblast nad^o velikimi deli (gen.) Azije in Afrike. 14. Sužnost ljudem ni prijetna. 15. V zlati dobi je bila večna pomlad.

31.

Masculina. § 34. 1. Pollex ad multa opera hominī necesārius est. 2. Aper dente acūtō vēnātōrēs violat. 3. Pontēs Rōmānōrum ōlim līgneī erant. 4. Multī fontēs in altīs montibus sunt. 5. Tenerōs flōrum calicēs rōs nocturnus recreat. 6. Lupī etiam māgnōs gregēs fugant. 7. Hominēs opulentī parietēs pulchrōs pretiōsīs imāginibus ōrnant. 8. Pretiōsī lapidēs rārī sunt. 9. Pedēs cicōniae longī sunt. 10. Albī dentēs ōrī hūmānō māgnū decus sunt.

32.

1. Azija je domovina dragocenih kamenov. 2. Zobovi volkov so tudi veliki čredi pogubni. 3. Nekatere visoke gore so tudi po leti (gl. 25, 4) s snegom pokrite. 4. Široke reke imajo dolge mostove. 5. Zlato in srebro diči visoke stene sve-tišča. 6. Studenci so navadno mrzli. 7. Pavi imajo grde noge. 8. Palec je posebno potreben prst.

33.

Neutra in drugi vzgledi. § 34, dodatek. 1. Labacum caput et māgnū decus Carniolae est. 2. Guttur angustum est. 3. Bonī morēs, adulēscentēs, decus vestrum sunt. 4. Lāc bonum est sānus cibus parvōrum liberōrum. 5. Nostra calamitās iuventūtī causa virtūtis fuit. 6. Nulla salūs sine virtūte, nulla virtūs sine labōre. 7. Augustus nepōs et hērēs Caesaris fuit.

8. Elephantī māgna capita habent. 9. Pūrum mel puerīs iūcundus cibus est. 10. Vīsceribus etiam iecur et cor adnumerāmus. 11. Hannibal dux summā audāciā ¹⁾ fuit. 12. Clāra sunt poēmata Homērī, poētae Graecī.

34.

1. Rim je bil glavno mesto rimske države. 2. Pluča in srce so deli drobja. 3. Deklice so navadno nežnega telesa (pl., prim. 33, 11.). 4. Čelo in oči so deli naše glave. 5. Velike so očetove (pl.) in materine dobrote. 6. Mleko je belo. 7. Bivališče razuma je v glavi. 8. Učitelj hvali čine Aleksandra Velikega (pas.). 9. Kraljeve (= kraljev) glave krasijo zlati venci. 10. Rane na tvojih prsih, vojak, so dika. 11. Mnogi ljudje ljubijo med. 12. Belo mleko teši otroke (pas.).

Vokalna deklinacija.

35.

Feminina (in masculina). § 36. 40. 1. Aquila, rēgīna avium, rōbusta est. 2. Elephantī māgnās aurēs habent. 3. Clādēs Carthāginiēnsium cīvēs Rōmānōs dēlectat. 4. Famēs agricolae labōriōsī māgna est. 5. Patria cīvibus bonīs cāra est. 6. Prūdētia Themistoclis Graecīs causa lībērtātis et glōriāe erat. 7. Imperātor noster māgnam clāssem nāvium longārum parat. 8. Āēr est sēdēs nubium. 9. Latera turrium altārum fīrma erant. 10. Virginibus vestēs variae sunt. 11. Nūbēs ātrae ā nautīs nōn amantur. 12. Imbrēs continūi segetī noxiī sunt. 13. Parvae (parvī) līntrēs nautās impavidōs portant. 14. Gruēs ranīs perniciōsae sunt.

36.

1. Stolpi mnogih mest so visoki. 2. Peržanske ladje so bile dolge in široke. 3. Ovce so boječe. 4. Črne lisice so po leti redke. 5. Sestra mojega prijatelja ima lepe ptiče. 6. Sovražni (= sovražnikov) tabor je bil našemu mestu nadležen. 7. Sestro moje matere razveseljuje lepa obleka (pl.) (pas.). 8. Po zimi vojaki niso bili na ladjevju. 9. Malo sodržavljanov našega mesta ima veliko bogastvo. 10. Kože črnih lisic so dragocene. 11. V toplih letnih časih je velika množica različnih čolnov na rekah in potokih. 12. Silovita ploha opustoši rodovitne njive delavnih kmetov (tudi pas.).

33. ¹⁾ abl. quālītātis (§ 213.); v slov. gen.: najvišje smelosti.

37.

Masculina. § 38. 1. Multis hominibus crinēs nigrī sunt. 2. Segetēs flāvae pānem hominibus necessārium suppeditant. 3. Extrēmūs finis imperiū Rōmānī erat Euphrātēs, māgnus Asiae amnis. 4. Collēs arboribus cōnsiti et vallēs frūgiferae animum viātōris dēlectant. 5. Prīmus annī mēnsis nōn semper Jānuārius fuit. 6. Dentēs multōrum piscium fīrmī sunt. 7. Fēlibus acūtī unguēs sunt. 8. Universus ferē orbis terrārum sub imperiō populī Rōmānī erat.

38.

1. Močni orlovi kremplji so boječemu zajcu pogubni. 2. Rim je bilo glavno mesto vesoljnega zemljekroga. 3. Včasi je tudi trd kruh prijetna hrana. 4. Smrt je gotov konec truda (pl.). 5. Nil o (per z ak.) poletnih mesecih izstopi. 6. Potovanje po (per) ljubkih dolinah in z drevjem (= drevesi) obrastlih gričih je prijetno. 7. Konec življenja mnogih ljudi je žalosten. 8. Zadnja meseca leta sta november in december. 9. Majhen ogenj vname pogostokrat velik požar.

39.

Neutra. § 39. 1. Mare māgnū est. 2. In lītore maris clāssis erat. 3. Conclāve rēgis amplū et māgnificū est. 4. Marī sunt lītora, flūminī rīpae. 5. Mare nautae amant. 6. Rētia vērātōrum avibus in silvīs saepe perneciōsa sunt. 7. Māgna vectīgālia cīvibus molesta sunt. 8. Genera animāliū varia sunt. 9. In marī profundō multa animālia sunt. 10. Eques incitat equū pigrū calcāribus. 11. Homo ratiōne et sermōne animālia superat.

40.

1. Imena morij so različna. 2. Mnoge živali so človeku škodljive. 3. Mornarji jadrajo po znanih in neznanih morjih. 4. Za (= v časih) cesarja Avgusta so bili Rimljani gospodarji morij in dežel. 5. Ostroge jezdecev so bile počasnim konjem vzrok velikih bolečin. 6. Na morju je množica velikih in majhnih ladij. 7. Z mrežami se love zlasti morske živali. 8. Mnoge in velike reke hite v morje.

B. Adiectiva. §§ 43—48.

41.

1. Vetus est prōverbium: quot capita, tot sententiae.
 2. Pauper vidua etiam exiguam stipem ūber iūdicat dōnum¹⁾.
 3. Vetera vīna bona sunt. 4. Templā veterum (hominum) māgnifica erant. 5. In urbe nostrā multī pauperēs sunt. 6. Bonī hominēs amīcōrum miserōrum semper memorēs sunt. 7. Amīcōrum mōrēs parēs sunt; parēs sunt voluntātēs, paria sunt studia.

42.

1. Nautae audācī multa maria nōta sunt. 2. Clāssis nostra in periculō ingenti fuit, sed in nāvibus nautae prūdentēs fuērunt. 3. Studium dīligentium discipulōrum magistrum dēlectat. 4. Dolōrēs vulnerum meōrum vehementēs fuērunt. 5. Corpora nōnnūllōrum hominum ingentia sunt. 6. Lacedaemoniōrum puerī audācēs fuērunt. 7. Inter animālia homo sōlus ratiōnis et sermōnis particeps est; reliqua animālia expertia sunt.

43.

1. Število zvezd je ogromno. 2. Imena odličnih poveljnikov so državljanom in vojakom draga. 3. Moj oče podari revni ženi denar. 4. Pesniki starih Grkov in Rimljanov so okrašeni z velikansko slavo. 5. Tvoje pesmi, Homer, razveseljujejo duha modrih mož (pas.). 6. V začetku peržanskih vojn Atenci niso bili mogočni. 7. Zdravi ljudje so srečni, bolni nesrečni. 8. Življenje smelih mornarjev je često v velikanski nevarnosti. 9. Čas smrti je za^o bogate (dat.) in revne ljudi negotov. 10. Nepošteni ljudje niso bogati, ampak revni. 11. Naklepi Hannibalovi so bili smeli in Rimljanom nevarni. 12. Bogastvo mnogih Amerikancev je ogromno. 13. Vojna nevarnost je v sedanjem času majhna. 14. Staro vino krepī telo bolnega očeta (pas.).

44.

1. Lēgēs hominibus ūtilēs sunt. 2. Corinthus urbs celebris Graeciae fuit. 3. Vulnera frātris meī gravia sunt. 4. Dulcia sunt Homērī carmina. 5. Tempus vītāe hūmānae breve est. 6. Ōrācula Graecōrum clāra et celebria erant. 7. Iūstus rēx habet cīvēs fidēlēs. 8. Mors omnibus aetātibus commūnis (est). 9. Sōmnus mortī similis est. 10. Turpia fuērunt imperātōris

41. ¹⁾ kot (za) darilo.

Nerōnis facinora. 11. Instrumenta medicōrum ācria sunt. 12. In corpore mortālī animus est immortalis. 13. Fōrma hominum similis, mōrēs dissimilēs. 14. Celeris glōria fortium cōpiārum nōta est. 15. Nōbilia vērae amīcitiae exemplāria sunt Achillēs et Patroclus, Orestēs et Pyladēs, Damōn et Phintiās.

45.

1. Človeško telo je smrtno. 2. Pošteni sluge so gospodarju zvesti. 3. Evropa ima mnoge [in]¹⁾ rodovitne dežele. 4. Mnogi ptiči imajo ljubek glas. 5. Prizadevanje (pl.) pridnih učencev je hvalevredno. 6. Pomoč hitrih konjenikov je bila pešcem koristna. 7. Niso vsa bremena lahka. 8. Cezar hvali hitro pomoč zaveznikov. 9. Vaši napor, dečki, so lahki. 10. Vsak začetek je težak. 11. Pravim prijateljem je vse (pl.) skupno. 12. Modre naredbe (= zakoni) so znamenita dika cvetočega mesta. 13. V vaši starosti (= dobi), učenci, je spomin dober (= oster). 14. Jez-deca razveseljuje hitri konj (pas.). 15. Veseli ljudje ne ljubijo žalostnih spremljevalcev (in pas.). 16. Sladko mleko je za⁰ človeka (dat.) zdrava (= zdravilna) pijača.

46.

Grki in Rimljani.

Graecia et Italia sunt terrae Eurōpae. In Graeciā habitābant Graeci, in Italiā Rōmānī. Celebrēs urbēs Graeciae erant Athēnae et Corinthus, caput Italiae erat Rōma. Antiquis temporibus urbēs templis et ārīs et statuīs ōrnātae erant. Neptūnus, Vulcānus, Apollō, Mercurius, Bacchus erant diī, Iūnō, Minerva, Venus, Cerēs, Diāna erant deae Graecōrum et Rōmānōrum. Neptūnus in marī habitābat; Cerēs hominibus frūmentum, Bacchus vīnum dulce dōnābat; Venus erat uxor Vulcānī, Diāna soror Apollinis; Minerva, dea sapientiae et artis bellī, in arce Athēnārum praeclārum templum habēbat.

Magna erat glōria Graecōrum bellīs Persicīs, Rōmānōrum bellīs Pūnicīs. Multi poētae et scriptōrēs insīgnia facinora bellīcōsōrum cīvium et praestantium ducum laudant.

47.

Lisica in štorkla.

Vulpēs quondam cicōniam ad cēnam invītāvit. Convīvium ad suam, non hospitis voluntatem exōrnābat. Omnēs cibī cicō-

45. ¹⁾ V [] stoječe besede so le za pravilno latinitetv potrebne.

niae aliēnī vel odiōsī erant. — Mox cicōnia revocat vulpem. In mēnsā tantum māgnae cibī plēnae lagoenae erant. Cicōnia famem sēdāvit, vulpēs, ut antea cicōnia, nihil gūstāvit.

IV. Deklinacija. § 49.

48.

1. Brevis est cursus vītae nostrae. 2. Mīlitēs nostrī ūsūs armōrum perītī sunt. 3. Cōnsilia tua, improbe cīvis, senātū nōta sunt. 4. Rēx impetum vehementem mīlitum fortium laudāvit. 5. Cantū suāvī avium aestāte dēlectāmur. 6. Vir sapiēns parvō vīctū contentus est. 7. In patriā nostrā multī lacūs sunt. 8. Cōsulēs erant ducēs exercituum Rōmānōrum. 9. Voluptās sēnsibus grāta, animō saepe perniciōsa est. 10. Imperātor magistrātūs severōs et iūstōs laudat. 11. Hominēs dīvitēs equōs celerēs et currūs pulchrōs habent. 12. Autumnō hortus frūctibus dulcibus ōrnātur. 13. In exercitū Hannibalis multī elephantī erant. 14. Cornua cervōrum alta sunt. 15. Caput sēnsuum nostrōrum sēdēs est. 16. Taurī cornibus pūgnant.

49.

1. Vzrok naše bojazni je često različen. 2. V hrvaških (= Hrvaške) gozdih so visoki hrasti. 3. Kraljevi prijatelji so imeli krasno obleko. 4. Ptičje petje je prijetno. 5. V rimskem senatu je bilo mnogo veščih starcev. 6. Dobri državljani želijo vojski zmago. 7. Po leti je senca visokih hrastov delavnim poljedelcem prijetna. 8. Mnogi ptiči razveseljujejo naša ušesa s sladkim petjem. 9. Hitre kretnje, deček, so za^o tvoje telo (dat.) zdrave. 10. Oblika rogov je različna. 11. Ljudje imajo pet čutov: vid, sluh, okus, voh, tip. 12. Hud mraz ljubi le^o malo ljudi. 13. V človeškem življenju so mnogi slučaji. 14. Peštvo in konjenišvo sta dela vojske.

V. Deklinacija. § 51.

50.

1. Pulchra faciēs non semper est speculum bonī animī. 2. Reī pūblicae spēs omnis est in iuventūte. 3. Lēgēs bonae reī pūblicae ūtilēs sunt. 4. Multae bēstiae māgnam aciem sēnsuum habent. 5. Exercitus hostium in māgnā spē victōriāe fuit.

6. Multae rēs hominī noxiae sunt. 7. Sapientia est rērum divīnārum et hūmānārum scientia. 8. Bella cīvīlia rēbus publicīs ūtilia nōn sunt. 9. Multī agricolae māgnam rem familiārem habent. 10. Diēs clārus noctem fugat.

51.

1. Vsa nada Trojancev je bila na Hektorju, Priamovem sinu. 2. Gospodar hvali redko zvestobo hlapčevo. 3. Vzroki mnogih reči človeku niso znani. 4. Ura je majhen del dneva. 5. Nesrečna vojna je bila začetek vaše pogube. 6. V rimski bojni vrsti je bilo mnogo pešcev (= so bili mnogi pešci), toda malo konjenikov. 7. Lenim ljudem so dnevi dolgi, pridnim kratki. 8. V nesreči, dragi prijatelj, imajo ljudje malo prijateljev, v sreči mnogo. 9. Dobri ljudje so v vseh rečeh zakonom pokorni. 10. V toplem poldnevu razveseljuje hladna senca pridne poljedelce (pas.)

Mešani vzgledi.

52.

1. Vīta hominum pauperum saepe misera est. 2. In īnsula Siciliā Cicerōnis temporibus magna cōpia omnium rērum fuit. 3. Hominum dīvitiae certae nōn sunt. 4. In īnsulis Graecōrum et Rōmānōrum portūs tūtī erant. 5. Inopia saepe causa scelerum est. 6. Paucī milītēs fortēs saepe victōrēs māgnōrum exercituum fuērunt. 7. Pulchrī flōrēs hortōrum oculīs hominum iūcundī sunt. 8. Auctōritās senum et patrum Rōmānōrum māgna fuit. 9. Nōn omnēs hominēs beātī sunt. 10. Multae rēs publicae Graeciae parvae fuērunt. 11. Hominēs bonī et sapientēs felīcēs sunt. 12. Tōtus mundus templum deī est. 13. In Asiā multa genera animalium sunt. 14. Fulmina saepe causa māgnae perniciēī sunt. 15. Multī puerī audācēs sunt. 16. In parvā parte corporis saepe māgnī dolōrēs sunt. 17. Lignum quercūs altae dūrum est. 18. In Asiā māgnae plānitiēs sunt. 19. Oculī et aurēs partēs capitis sunt. 20. Opera hominum variīs annī temporibus varia sunt. 21. Mors est multis hominibus māgnū beneficium nātūrae. 22. Honōs praemium virtūtis. 23. Ūsus magister ēgregius est. 24. Reditus parentum liberīs iūcundus est. 25. Sparta in Peloponnēsō sita est. 26. Castra Rōmānōrum quadrāta erant. 27. Multae īnsulae praeda pīrātārum fuērunt.

28. *Mūsae poētīs amīcae sunt.* 29. *Incolae oppidōrum perīculum¹⁾ bellī nōn amant.* 30. *Iniūstōs virōs¹⁾ nōn laudāmus.* 31. *Nautās¹⁾ perītōs procellae nōn territānt.*

53.

1. Atene so bile rojstno mesto mnogih [in] slavnih pesnikov, hrabrih vojskovodij in^o smelih mornarjev. 2. Mnoge pesmi Grkov in Rimljanov so slavne. 3. Čast starčkov je bila v vseh časih velika. 4. Lenoba ljudi je često vzrok siromaščine. 5. V gozdih so hitri jeleni. 6. Dobri ljudje so pošteni prijatelji. 7. V vseh delih sveta so delavni poljedelci srečni. 8. V grških državah je bilo mnogo odličnih mož. 9. V rimskem senatu so bili odlični in slavni govorniki. 10. Luč solnca je ljudem in živalim prijetna. 11. Kretnje živali so različne. 12. Zvesti pastir je bil svojemu gospodarju koristen. 13. Ukrepi konzulov so bili smeli. 14. Mnogi vojaki v sovražnem (= sovražnikov) taboru imajo težke rane. 15. Težke jedi so človeškemu telesu škodljive. 16. V velikanskem morju so mnoge in lepe rastline. 17. Po leti je gozdna senca prijetna. 18. Konjenišvo Kartazanov je bilo rimskim pešcem često nevarno. 19. Ljudje in živali imajo umrljivo telo. 20. Leni ljudje ne ljubijo truda. 21. Delavni poljedelec ne ljubi vojn. 22. Laži dečkov ne pripravljajo staršem veselja. 23. Lepe pesmi primerjamo s sladkim medom. 24. Mnoge živali so človeku koristne.

54.

Vīta agricolārum.

Agricolae nōn in oppidīs, sed in vīcīs, nōnnūllī in agrīs et campīs habitant. Agrōs et campōs hortī et silvae, rīvī et fluviī ōrnant. Aedificia agricolārum sunt humilia. Agricola amat equum et taurum rōbustum, sociōs labōrum suōrum; habet māgnam cōpiam gallōrum, gallīnārum, columbārum, ānserum. Agrī et hortī fertilēs cibum salūbrem dōnant, ovēs et bovēs māgnam ūtilitātem parant. Multī poētae omnium populōrum corpora sāna, somnum suāvem, mōrēs pūrōs, industriam, diligētiām, patientiām, probitātem, pietātem agricolārum celebrant. Sed vīta in agrīs nōn semper hominēs labōriōsōs dēlectat, nam

52. 1) V slov. gen. — V latinščini imajo tranzitivni glagoli vedno, torej tudi v nikalnih stavkih, objekt v akuzativu; v slovenščini pa stoji v tem slučaju redno genitiv.

aestāte calor molestus est, hieme frīgus; multae rēs adversae frūmentō et frūctibus noxiae et causa sunt inopiae.

Omnibus temporibus labor agricolae in māgnō honōre fuit, nam rei pūblīcae ūtilis est. Filiī rēgum antiquōrum erant pāstōrēs, ut Paris, Priamī fīlius.

Pomožnik esse. § 106.

55.

Indikativ prez., impf., fut. I., imperativ in inf. prez.

1. Probī este, puerī! 2. Bellō Trōicō omnis spēs Graecōrum in Achille erat. 3. Vulnera in pectore mīlitis fortis semper decus erunt. 4. Ūvae paucīs diēbus mātūrae erunt. 5. Amīcī fidēlēs erātis. 6. Cīvēs urbis pulchrae sumus. 7. Dux vester erō; victōrēs erimus. 8. Sī vestrā sorte contentī eritis, pauperēs nōn eritis. 9. Nōn modestae estis, virginēs. 10. Es, puer piger, patrī doctō dissimilis. 11. Sum mortālis; nam omnēs hominēs mortālēs sunt. 12. Iūdex cūstōs sevērus iūris estō! 13. Rēgēs patrēs patriae suntō! 14. Beneficiōrum memorēs estōte! 15. Semper fortūnā suā contentum esse arduum est. 16. Magistrātūs vigilantēs suntō!

56.

1. Dalmatinci so vešči mornarji. 2. Grozdje bo v malo dneħ zrelo. 3. Vsem ljudjem si vzgled pravičnosti, Aristid. 4. Velika dika domovine ste, odlični pesniki. 5. Bodite skromne, deklice; kajti skromnost diči dečke in deklice. 6. Imena velikih evropskih mest in rek naj bodo vsem učencem žhana! 7. Kje ste bili po leti, prijatelj? 8. Zlat venec naj bo dika zmagovalca! 9. Učiteljem bodite (II. imp.) hvaležni, učenci! 10. Vsak začetek bo vedno težek. 11. Zakaj ste žalostni? Naši starši so bolni. 12. Kje ste, otroci? Na vrtu smo; sadje (= sadovi) je zrelo in sladko. 13. Prijetno je bivati (= biti) med prijatelji.

57.

Indikativ pf., pluskvampf, fut. II., inf. pf. in particip fut. 1. Fuistī, Ulixēs, in omnibus rēbus prūdentiā praestantī. 2. Ubi fuistis? Fuimus in lacū. 3. Herī cum patre in silvā eram, ubi antea nunquam fueram. 4. Rōmulus fortissimus rēx erat, quamquam antea inter pāstōrēs semper fuerat. 5. Sī tempora

nūbila fuerint, sine amīcīs eris. 6. Dīvitem fuisse¹⁾ aliquando parva laus erit. 7. Rēs futūrae hominibus ignōtae sunt. 8. Amīcus fidēlis fuī.

58.

1. Hrabri ste bili v bitki, vojaki. 2. Če bodete [prej] poštēni in pravični, bodete ljubi svojim sodržavljanom. 3. Hudobnim ljudem ni prijetno biti v družbi dobrih ljudi⁰. 4. Danes smo tam, kjer so bili včeraj bili naši prijatelji. 5. Mojemu bratu je bilo koristno, da je bil v Greciji. 6. Nada na⁰ prihodnjo srečo (gen.) je mnogim vzrok pridnosti. 7. Bedno bode naše življenje, če ne bomo v letih mladosti marljivi. 8. Če boš [prej] priden, bodeš vesel.

59.

Konjunktiv pomožnika esse.

1. Sit mēns sāna in corpore sānō! 2. Semper modestī et grātī sītis, puerī! 3. Iūstae sint causae bellōrum! 4. Attentus et dīligēns sīs, dīscipule! 5. Aristīdī, virō probō, similēs sīmus! 6. In rēbus secundīs modestus sim! 7. Multī hominēs fēlicēs essent, sī prūdētēs fuissent. 8. Rēs familiāris vestra māgna esset, sī labōriōsī fuissētis. 9. Nōn pauperēs essētis, sī sorte vestrā contentī essētis. 10. Utinam prūdētēs fueritis! 11. Fēlicēs fuerimus, amīcī! 12. Semper fidēlēs sītis patriae, puerī! 13. Sit tibi terra levis!

60.

1. Zakoni naj bodo kratki! 2. Bodi revnemu dečku oče! 3. Ko bi bila vedno zima, bi zemlja ne bila rodovitna. 4. Dečki, ko bi bili pridni bili, bi bili vaši obrazi veseli. 5. Ko bi bili mi⁰ zdravi bili, bi bili v šoli bili. 6. Bogati sodržavljani, bodite pomljiivi siromaštva nesrečnih ljudi! 7. O da si bil sicer strog, toda pravičen sodnik, dragi prijatelj! 8. Da (naj) vam je bila hvala učiteljev in starišev vedno draga, učenci! 9. O da so tvoji nasveti bili domovini koristni! 10. O da bi bila svoboda in mir vsem narodom! 11. Ko bi ne bile strani ladje bile močne, bi bil vihar bil mornarjem poguben. 12. O da bi bil ti⁰ manj slavohlepen!

57. ¹⁾ Ker slov. nima inf. pf., se sloveni ta navadno z da (če) uvedenim stavkom; da (če) si (je kdo) bil bogat.

Composita z esse. § 107.

61.

1. Ulixēs ā patriā multōs annōs¹⁾ āfuit. 2. Miserīs adestō! 3. Bonīs hominibus amīcī nōn deerunt. 4. In nōnnūllīs librīs multa et praeclāra carmina īsunt. 5. Alexander Māgnus multīs proeliīs interfuit. 6. Mala exempla saepe obsunt, bona semper prōsunt. 7. Difficile est māgnō exercituī praeesse. 8. Miserīs prōfuisse²⁾ māgna est voluptās. 9. Sī imperātor reī nāvālis perītus clāssī hostium praeuisset, victōrēs nōn fuissēmus. 10. Sevērītās patris prōderit puerō pigrō. 11. Amīcus absēns in periculō amīcis adesse nōn potest (potuit, poterit). 12. Omnibus hominibus prodestōte! 13. Amīcis vestrīs prōderitis, sī in periculō affueritis.

62.

1. Izumniki umetnosti so človeškemu rodu mnogo koristili. 2. Na čelu rimskega senata sta bila konzula. 3. Pomagajte nesrečnim ljudem! 4. Pravični zakoni bodo ljudem vedno koristili. 5. Vsi državljani morejo državi koristiti. 6. Vsi čuti so v glavi. 7. Nezrelo grozdje je dečkom in deklicam škodilo. 8. Veliki peržanski vojski je manjkal vojne vešč vojskovodja. 9. Malo bojov si se udeležil, tvoj brat se je udeležil mnogih. 10. Hrabri vojskovodje naj vodijo vojsko! 11. Ko bi bili na širokem (altus) morju bili, bi bil velikanski vihar škodil našim ladjam. 13. Prijateljem bi bili mi⁰ pomagali, ko bi bili mi⁰ bili v mestu.

Stopnjevanje adjektiva. §§ 60, 61.

63.

1. Patriae iūra sunt sānctiōra quam amīcitiae. 2. Aestāte diēs longiōrēs sunt quam noctēs. 3. Mare profundius est quam flūmina. 4. Clārissimus poētārum Graecōrum Homērus est. 5. Sapientissimus omnium Graecōrum Sōcratēs fuit. 6. Noctēs brevissimae sunt aestāte. 7. Patria omnibus hominibus cārissima estō! 8. Felīcissima pars Italiae Campānia fuit. 9. Nautīs audācissimīs tempestātēs iam saepe offuērunt. 10. Turpissimum est amīcis in rēbus adversīs nōn affuisse. 11. Sēnsus oculōrum ācrior est quam aurium. 12. Improbī hominis vīta miserior est

61. ¹⁾ Na vprašanje koliko časa? kako dolgo? stoji akuz., § 206, b.

²⁾ Prim. 57, 6.

quam pauperis. 13. Nihil hominī prūdentīā¹⁾ ūtilius est. 14. Bonī mōrēs dīvitīs pulchriōrēs et pretiōsiōrēs sunt. 15. Nihil patriā hominibus iūcundius pulchriusque est.

64.

1. Mladeniči so hitrejši kakor starčki. 2. Knjige mojega prijatelja so lepše kakor moje; moje so raztrgane. 3. Slavno svetišče Apolonovo je bilo daljše in širše kakor svetišče Venerino. 4. Pravi prijatelji so zelo redki (= najredkejši). 5. Psi so zelo pametne živali. 6. Ko bi bili (vi) zadovoljni, bi bili srečnejši. 7. Ravna pot je vselej najgotovejša. 8. Nič ni (est!) redkejše od pravega prijateljstva. 9. Dečki, laž je grša napaka nego lenoba. 10. Žena ima na glavi zelo težko breme. 11. Najučenejši in najmodrejši možje bodo vselej najskromnejši. 12. Železo je koristnejše od zlata. 13. Nihče ni bil modrejši od Sokrata. 14. Nobena dežela dobremu človeku ni dražja od domovine.

65.

Superlativ na -rimus, -limus. §§ 62, 63; stopnjevanje na -entior, -entissimus. § 64.

1. Pulcherrima animālia nōn semper ūtilissima sunt. 2. Acerrimī sunt oculī avium. 3. Celeberrimae urbēs Asiae in potestate Rōmānōrum fuērunt. 4. Vīta hominum malōrum miserrima est. 5. Fīliae mātrī saepe simillimae sunt. 6. In humillimā casā saepe est sapientia. 7. Facillimus labor nōn semper iūcundissimus, difficillimus nōn semper molestissimus est. 8. Cervus crūra habet gracillima. 9. Mōrēs frātrum saepe dissimillimī sunt. 10. Lingua Latīna multīs puerīs difficillima est. 11. Hominēs dīvitissimī nōn semper benevolentissimī sunt. 12. Nihil caelō māgnificentius est. 13. Thersitēs in Graecōrum exercitū apud Trōiam taeterrimus et maledicentissimus fuit. 14. Amīcus est beneficus, magister beneficentior, beneficentissimī sunt parentēs.

66.

1. Človeška dela so svobodna, svobodnejše so besede, najsvobodnejši je duh. 2. Detel je lep, golob je lepši, pav je najlepši. 3. Čuti mnogih živali so zelo ostri. 4. Bodite skromne,

¹⁾ Mesto **quam** z nominativom stoji lahko sam abl. (abl. comparisonis), ki se stavi navadno pred komparativ; sloveni se z „od, mimo“ in genitivom.

deklice; skromnost je vaša najlepša dika. 5. V Periklejevih časih so bile Atene najslavnejše (celeber) grško mesto. 6. Neprijateljstva so bila že mnogim ljudem vzrok zelo nesrečnega življenja. 7. Duševna (= duha) bolezen je jako slična telesni bolezni. 8. Zgovornost je zelo težka reč. 9. Otroci so staršem često zelo nepodobni. 10. Naše mesto je okrašeno z nekaterimi zelo veličastnimi poslopji. 11. Hudobni hvalijo često tudi najbolj opravljive ljudi. 12. Tvoj oče je bil dobrotljivejši od tvojih bratov. 13. Mesto Dunaj je najlepše izmed^o vseh mest Avstrije.

67.

Opisno in nepravilno stopnjevanje. §§ 65, 66.

1. Iuventūs ad labōrēs magis idōnea est quam senectūs. 2. Bella cīvilia reī publicae māximē noxia sunt. 3. Memoria ōrātōrī māximē necessāria est. 4. Rēs māximē exigua suam saepe difficultātem habet. 5. Pāx melior est quam bellum. 6. Turpis vīta pēior est quam honesta mors. 7. In māximīs urbibus plērumque plūrima et māxima vitia sunt. 8. Sāvus flūmen māior, sed nōn violentior est quam Drāvus flūmen. 9. Minōrēs fluvīī nāvibus periculōsiōrēs sunt quam māiōrēs. 10. Lūna terrā minor est. 11. Optimās lēgēs Athēniēnsēs habēbant. 12. Leōnēs tigribus māiōrēs sunt. 13. Minimum peccātum māximae saepe calamitātis causa est. 14. Bēstiae hominibus plūra commoda parant quam avēs. 15. Plūrēs hominēs pecūniam amant quam virtūtem. 16. Plūrimae vulpēs albae nōn sunt.

68.

1. Dan je za delo pripravnejši od noči. 2. Najpotrebnejše reči niso redke. 3. Železo je potrebnejše kakor zlato in srebro. 4. Nekatere živali imajo zelo majčkena ušesa. 5. Največ največjih živali je v morju. 6. Solnce je večje od lune. 7. Za^o ljudi (dat.) ni nič boljše(ga) kakor zdrav razum v zdravem telesu. 8. Najlepše ni vselej najboljše. 9. Sramoten beg je večje zlo (= slabejši) kakor smrt. 10. Grecija je manjša od Italije. 11. Amerika ima večje reke kakor Evropa. 12. Sramota je večje zlo kakor bol. 13. Največ ljudi je revnih. 14. V Aziji je več velikih rek kakor v Evropi.

69.

Peržanske vojne.

Persae, gēns fortis et bellicōsa, in Asiā habitābant et dominī erant multōrum populōrum. Antīquissimīs temporibus rēgnum Persārum potentissimum erat. Multōs annōs parvae Graecōrum cōpia cum ingentibus Persārum exercitibus pūgnāvērunt.

Prīma pūgna fuit Marathōnia. Lācedemoniī Athēniēnsibus nōn affuerunt, tamen Miltiadēs, dux fortis et rei mīlitāris perītus, māgnā victōriā et rem pūblicam Athēniēnsium et libertātem Graeciae servāvit. Postea Graeci apud īnsulam Salamīnem victōrēs fuērunt. Initiō discordiā ducum in ingentī periculō erant; sed Themistoclis cōsiliō pūgnāvērunt et clārissimam victōriam parāvērunt. Nam hostibus in angustō marī cōpia nāvium altārum et lātārum oberat, Graecīs celeritās nāvium parvārum prōderat.

Laude iūstitiae et probitātis ōrnātus erat Aristīdēs, aequālis Themistoclis; in rē pūblicā Athēniēnsium paucī cīvēs Aristīdī similes fuērunt. Poētae et scrīptōrēs cōstantiam et concordiam cīvium et facinora audācium ducum celebrant.

Prislov. § 159.

70.

1. Rōmānī in theātrō clāmābant: pulchrē, bene, rēctē. 2. Lacedaemoniī filiōs sevērē educābant. 3. Sōcratēs dē immortalitāte animī ēgregiē disputāvit. 4. Imperātor dīligenter cibāria cūrāvit. 5. Ā duce īgnāvī mīlitēs vehementer vituperantur, fortēs eximiē laudantur. 6. Carthāginiēnsēs ācritet et cōstanter, sed male cum Rōmānis pūgnāvērunt. 7. Māgnus subitō terror tōtum exercitum occupāvit. 8. Mediocriter aegrōs hominēs medicī celeriter cūrānt. 9. Facile bonum parātur, nōn facile servātur. 10. Senex rārō sententiam mūtāt. 11. Veterrima vīna plērumque optima sunt. 12. Bene nōminant poētae placidum somnum imāginem¹⁾ mortis.

70. ¹⁾ Pri glagolih smatrati, imenovati stojita v lat. v aktivu dva akuzativa: na vprašanje koga (ali kaj) objektivni, na vprašanje kaj (kot kaj, za kaj) predikativni; § 204, a) in c); v pasivu postane iz objektivnega akuzativa subjektivni, iz predikativnega predikativni nominativ.

71.

1. Orli lete visoko. 2. Naši so se bojevali hrabro in srečno (= dobro), sovražniki pa⁰ bojazljivo in nesrečno (= slabo). 3. Sramotno so hiteli v tabor. 4. Ranjenci so žalostno upili. 5. Vešč zdravnik neznatno bolnega učenca hitro in dobro ozdravi (pas.). 6. Človeško življenje obiščejo često (= ne redko) hude (= težke) nadloge. 7. O nesmrtnosti duše so mnogi pisatelji prosto(dušno) in učeno razpravljali. 8. Živo (= silno) te prosim pomoči. 9. Premnogi ljudje so neprestano revni. 10. Hanibal se je z Rimljani bojeval v začetku srečno, potem nesrečno. 11. Pomotoma smatrajo mnogi človeško naravo za⁰ slabo (tudi pas.).

Stopnjevanje prislova. § 162.

72.

1. Aquilae columbīs altius volant. 2. Athēniēnsēs in campō Marathōniō fōrtissimē pūgnāvērunt. 3. Animī morbī difficillimē cūrantur. 4. Canēs ignāvissimī vehementissimē lātrant. 5. Sōcratēs virtūtem summum bonum rēctissimē nōmināvit. 6. Facilius tolerātur famēs quam sitis. 7. Somnō placidō corpus māximē recreātur. 8. Animālia omnia ācerrimē pūgnant prō pullīs suīs. 9. Athēniēnsēs puerōs liberiorius ēducābant quam Lacedaemoniī.

73.

1. Mladeniči zbole često huje (= teže) kakor starčki. 2. Lacedemonci so se pri Termopilah bojevali hrabreje kakor Peržani. 3. Telesne bolezni zdravnik laže ozdravi kakor duševne. 4. Nekateri ptiči prav lepo pojo. 5. Naši hlapeci delajo jako pridno na polju. 6. Enaki se z enakimi najlaže družijo. 7. Marljive in pazljive dečke učitelji najbolj hvalijo (pas.) 8. Sovražniki so se borili zelo hrabro, vendar so bili naši zmagovalci. 9. Ciceron je državo zelo vestno (= marljivo) upravljal. 10. Dasi so se sovražniki¹⁾ borili zelo srdito, vendar niso naše vojske zmagali.

¹⁾ Stavi sovražniki na čelo stavka: hostēs, quamquam... Latinec stavi skupni subjekt odvisnega in glavnega stavka na čelo odvisnega stavka (stavkove celote).

Števník.

74.

Glavni števník. §§ 72, 73. 1. Homo ūnam linguam, duās aurēs, duōs oculōs habet. 2. Rōmānī Corinthum et Carthāginem, duās urbēs potentissimās, expūgnāvērunt. 3. Cerberō tria capita erant, aliī centum numerant. 4. In duōbus amīcīs ūnus animus est. 5. Ex omnibus saeculīs vix tria aut quattuor nōminantur paria amīcōrum. 6. Diēi hōrae sunt duodecim. 7. Homo sexāgintā annōrum senex est. 8. Octōgintā annōrum vīta rāra est. 9. Audācia ūnīus hominis iam saepe multōrum vītā servāvit. 10. In pūgnā Marathōniā Athēniēnsibus mille Plataeēnsēs auxiliō fuērunt. 11. Annus est spatium trecentōrum sexāginta quīnque aut sex diērum. 12. Marathōn ab Athēnīs decem mīlia¹⁾ passuum abest. 13. Mūrī Babylōniī decem passūs lātī erant.

75.

1. Mnoga dela so za⁰ enega (dat.) težka, za dva ali tri lahka. 2. Dan je čas 24 ur. 3. Grki so v salaminski bitki uničili 200 peržanskih ladij. 4. Pri skupnem grškem brodovju je bilo 180 atenskih ladij. 5. V Hanibalovi vojski je bilo 37 slonov. 6. Koliko ur ima leto? 8760 ali 8784. 7. Grki so osvojili v 10 letih eno mesto. 8. 478 let so načelovali konzuli rimski državi. 9. 1000 konjenikov in 20.000 pešcev se je bojevalo v bitki. 10. Trem učencem je učitelj podaril zelo koristne knjige. 11. Naš vrt je 94 korakov dolg in 50 korakov širok. 12. Atene so od morja oddaljene 2000 korakov. 13. Naš cesar že vlada 62 let¹⁾. 14. Štiri letne čase štejem o: pomlad, poletje, jesen in⁰ zimo.

76.

Vrstilni števníki. § 72., 76. 1. Ā prīmō annō ūsque ad annum quīntum decimum hominēs puerī sunt. 2. Aristidēs annō ante Christum nātum quadringentēsīmō octōgēsīmō pūgnae Salamīniae interfuit. 3. Dīscipulī quartae clāssis quartānī, sextae sextānī appellantur. 4. Annō p. Chr. n. millēsīmō octingen-tēsīmō sexāgesīmō sextō exercitus noster Italiānōrum cōpiās superāvit. 5. Quartam hostium partem militēs nostrī fugāvērunt.

74. ¹⁾ Pri izrazih oddaljen, dolg, širok, visok (globok) stoji na vprašanje kako? akuzativ.

75. ¹⁾ Prim. 61. ¹⁾.

6. Diēs trecentēsima sexāgēsima quīnta vel sexta annī pars est. 7. Annō p. Chr. n. septuāgēsīmō imperātor Titus Hierosolyma expūgnāvit. 8. Alexander Māgnus annō a. Chr. n. trecentēsimo tricēsīmō quartō cum quadrāgintā ferē mīlibus mīlitum in Asiā fuit. 9. Ab annō quadringentēsīmō octōgēsīmō quīntō ūsque ad annum a. Chr. n. quadringentēsimum octōgēsimum Xerxēs bellum contrā Graecōs parāvit.

77.

1. Prva rimska konzula sta bila Brut in Kolatin. 2. Leta 490. pred Kr. Lacedemonci Atencem v bitki na maratonskem polju niso pomagali. 3. Avgust, prvi rimski cesar, je vladal od leta 30. pred Kr. do leta 14. po Kr. 4. Aleksander Veliki, ki je že v 20. letu svoje dobe načeloval vsej Greciji, je vladal 13 let. 5. Cezarja so leta 44. pred Kr. zarotniki umorili. 6. Koliko leto po Kr. štejemo sedaj? 1910. 7. Pir je Rimljane premagal l. 280. in 279. pred Kr.; v^o tretji bitki l. 275. so ga pa Rimljani premagali in v beg zapodili. 8. Koliko leto že vlada naš cesar Franc Jožef I.? 9. Slavni vojskovodja je l. 1848. in l. 1859. premagal sovražnike naše domovine.

Zaimek.

78.

Osebni in svojilni zaimki. §§ 82, 84. 1. Ego cantō, tū clāmās. 2. Amīcī tuī et meī memorēs sunt. 3. Patria mihi et tibi et omnibus bonīs hominibus cārissima est. 4. Ades mihi, amīce! 5. Praeceptor tē laudat, quia sēdulus es. 6. Sapiēns omnia sua sēcum portat; nam semper in sē dīvitiās suās habet. 7. Melior pars meī et tuī, nostrī et vestrī immortalis est. 8. Sītis semper nostrī memorēs! 9. Multī nostrum fēlicēs sunt, multī vestrum infēlicēs. 10. Corpora nostrum et vestrum omnium mortālia sunt. 11. Parentēs nobīs et vobīs cārī suntō! 12. Absit ā vobīs ira! 13. Hominēs avārī nōn sibi, sed aliīs dīvitiās parant. 14. In nostrīs librīs plūra carmina sunt quam in vestrīs. 15. Nōs amāmus nostrōs parentēs, vōs vestrōs amātis.

79.

1. Mene veseli mestno življenje, tebe kmetsko (tudi pas.). 2. Meni so moji učitelji dragi in me ljubijo. 3. Mi smo vsi

ljudje. 4. Laž je i vam i nam zoperna. 5. Pravi prijatelji bodo mene in tebe vedno pomljudi. 6. Mojo domovino grajate, svojo hvalite. 7. Kri je del nas. 8. Telo, slabši del nas in vas, je smrten. 9. Ne nam, ampak sebi ste škodovali. 10. Vsi državljani hvalijo svojega pravičnega vladarja. 11. Ljubite svoje starše bolj kakor vse ljudi! 12. Po pravici dičiš svoje življenje s čednostmi. 13. Vojaki, v bitki se spominjajte nas, svojih otrok in svojih žen! 14. Čednost ima vse dobrine v sebi. 15. Jaz ljubim svojo njivo, vi ljubite svoj vrt.

80.

Kazalni zaimki. § 86. Hic, iste, ille. 1. Demosthenēs et Cicerō clārissimī ōrātōrēs fuērunt; ille erat Graecus, hic autem Rōmānus. 2. Nōbīs nōmina Hōmerī et Aristīdis nōta sunt; hūius iūstitia semper ab omnibus celebrātur, illūs carmina immortalia sunt. 3. Plēbs nunc hōc amat, nunc illud. 4. In hāc urbe nōn multī hominēs dīvitēs sunt. 5. Ōrō tē, ut huic lūdō intersīs. 6. Memoria hārum rērum nōbīs iūcundissima est. 7. Hae terrae silvīs pulcherrimīs ōrnātae sunt. 8. Ista studia tua probāmus. 9. Specimen istud virtūtis tuae omnēs laudant. 10. Illī senī pauperī vīctum necessārium dōnābāmus. 11. Omnis labor hīs hominibus pigrīs molestus est. 12. Haec flūmina profunda sunt. 13. Hās arcēs mīlitēs frūstrā oppūgnābant. 14. Color hōrum flōrum pulcher est. 15. Nōs dēlectāmur hīs librīs, vōs dēlectāminī illīs.

81.

1. Vino tega poljedelca je staro, onega novo. 2. Onemu dečku so igre najprijetnejše, ta pa ljubi lepe knjige najbolj. 3. Zakaj grajate vedno tega moža, ono ženo pa hvalite? 4. Te cvetlice nas razveseljujejo z vonjem, one z bojo. 5. Dela teh slavnih pesnikov darujem tvojemu bratu. 6. Tem pridnim deklicam je delo prijetno. 7. Te revne, pa poštene ljudi ljubimo, onih bogatih nepoštenih se izogiblremo. 8. Ta vaš ugled je velik. 9. Hiter beg konjenikov je bil onega dne vzrok velikega poraza. 10. Klical sem te, da bi pomagal z menoj temu nesrečnemu možu. 11. Tudi včeraj sem bil z vami na tem ljubkem jezeru. 12. Te mreže so tenke. 13. Oni mož po pravici graja te poredne deklice (tudi pas.).

82.

Is, ipse, idem. §§ 86—88. 1. Achillēs et Patroclus, amīcus eius, virī fortissimī Graecōrum fuērunt. 2. Hominēs miserī essent, sī nōtus iīs esset diēs mortis. 3. Alexander Māgnus victor hostiū fuit; suī ipsiūs victor nōn fuit. 4. Amāte omnēs hominēs ut vōs ipsōs vestrōsque parentēs! 5. Faustus ēiusque uxor Rōmulum et Rēmum inter pāstorēs educābant. 6. Amīcī vōbīs erunt vērī, sī ipsī fidēlēs eritis; cōnsilia adūlātōrum vitāte! 7. Sapientiam hōrum senum laudātis; tamen eōrum cōnsilia nōn probātis. 8. Hominēs laetī et tristēs nōn eundem vultum habent. 9. Iūdicēs laudāmus; nam iūdicium eōrum iūstum fuit. 10. Iīdem cibī aegrōtō corporī obsunt, sālō prōsunt. 11. Omne animal sē ipsum amat et suī ipsiūs cūram habet. 12. Frūctūs eārundem arborum nōn semper eādē māgnitūdine sunt.

83.

1. Hanibal je bil sovražnik Rimljanov in je pri Kanah premagal njihovo (= njih) vojsko. 3. Skromen človek se ne hvali sam. 3. Dolžnosti poveljnika in vojakov niso iste. 4. Krut vojskovodja ne podari prebivalcem zavzetega mesta življenja, ampak jih (= je) usmrti. 5. Pridni in pazljivi učenci koristijo samim sebi. 6. Teže je sebe samega premagati kakor sovražnika. 7. Moji in tvoji starši so stanovali v istem mestu. 8. O istih rečeh sodbe starčkov in dečkov često niso iste. 9. Naši so ranili mnogo sovražnikov v boju; poveljnik jim je podaril svobodo. 10. Zdravniki včasih ne morejo sebe samih zdraviti. 11. Oče in njegov (= njega) sin sta se udeležila bitke. 12. Krepost je najvišje dobro; njena hvala je večna.

84.

Oziralni zaimek. § 89. 1. Dīvitēs et felīcēs sunt iī, quī suīs rēbus contentī sunt. 2. Laudāmus id, quod nōbīs et vōbīs et omnibus hominibus ūtile est. 3. Ancillae, quās domina laudat, probae et sēdulae sunt. 4. Nōn eum appellāmus beātum, cui māximae dīvitiae sunt, sed eum, quī sorte suā contentus est. 5. Vāna sunt ea decora, quae in dīvitiīs sita sunt. 6. Cūius omnis spēs in pecūniā est, ēius animus est ā sapientiā remōtissimus. 7. Omnēs in eō, quod iīs nōtum est, sunt ēloquentēs. 8. Librī, quōs pater nōbīs dōnāvit, tibi et mihi prōderunt. 9. Nārrā nōbīs eās rēs, quibus ipse interfuistī. 10. Saepe sunt

probī et bonī parentēs, quōrum liberī improbī et malī sunt.
11. Quōcum herī ūnā erātis, frāter amīcī meī est.

85.

1. Ni oni dober, ki se sam hvali, ampak oni, ki ga hvalijo najboljši ljudje. 2. One ljudi, ki jih ljubi moj oče, ljubim i jaz i moj brat. 3. Prijatelj, ki ti ga pridobi tvoje bogastvo, ne ljubi tebe, ampak tvoje bogastvo. 4. Ono veselje, ki ga ljubijo neumni ljudje, je nam zoperno. 5. Onim vojakom, ki jim manjka pogum, ne bo orožje nič koristilo. 6. Velika je bila bol vseh, ki so bili prisotni. 7. Miltiad si je pridobil nesmrtno slavo onega dne, ko (= katerega) je v beg zapodil ogromne peržanske vojne čete na maratonskem polju. 8. Peržanska vojska, ki jo je vodil Kserks, je opustošila velik del Grecije in mesto Atene samo. 9. Zelo mnoge dežele, katerih niti imena niso bila znana starim Grkom in Rimljanom, so sedaj znane. 10. Ta, ki te zmeraj hvali (pas.), ni tvoj prijatelj. 11. Tisti, ki si jim pomagal v nesreči, bodo tebi samemu v prihodnosti pomagali.

86.

Vprašalni zaimki: quis, quid, qui, quae, quod. § 92; nedoločna zaimka: aliquis, quidam. § 93. 1. Quis numerat stellās, quibus caelum ōrnātur? 2. Quid Neptūnus, deus maris, Graecīs dōnāvit? 3. Cui librum pulchrum dōnāvisti? 4. Cūius vīta ab omnī parte beāta est? 5. Quem nōn dēlectat suāvis avium cantus, varius flōrum color? 6. Quid mendāciō turpius est, puerī? 7. Ā quō laudāminī et amāminī, dīscipulī, sī dīligentēs estis? 8. Quae pars nostrī mortālis est? 9. Cūius hominis vīta cūrīs et dolōribus lībera est? 10. Quae vocābula sunt masculīnī generis? 11. Quem amīcum appellāmus vērū? 12. Māgna est iniūria obesse alicūius fāmae. 13. Vir sapiēns semper aliquid cōgitat. 14. Avium quaedam genera autumnō in Āfricam āvolant. 15. Nōs omnēs quibusdam vitiīs et virtūtibus praeditī sumus.

87.

1. Kdo je preštel zvezde na nebu, kdo cvetlice na polju? 2. Kaj je dražje od domovine? 3. Kdo je prekosil Kodra, atenskega kralja, v ljubezni do domovine? 4. Katera žival ima na glavi rogove? 5. Komu niso pisma odsotnih prijateljev prijetna? 6. V katerem letnem času so dnevi najkrajši? 7. Katerega

grškega pesnika pesmi so bile Aleksandru Velikemu najljubše? 8. Kaj upaš od nas, kojim si vedno škodoval? 9. Koga je prosila Tetida, da bi podaril Ahilu novo orožje? 10. Kateri vzgledi pravega prijateljstva so ti znani? 11. Katerega spola so hortus, virtūs, corpus, sēnsus? 12. Katera boginja je pomagala Uliksu v vseh nevarnostih? 13. Napake nekogar grajati je lažje kakor svoje poboljšati. 14. Gotovih ljudi navada je, vse (pl.), dobro in slabo, grajati.

88.

Solus, totus . . . § 94. 1. Quī alterī exitium parat, sibi ipsī saepe pestem parat. 2. Homīnī solī omnium animantium sermō est. 3. Tōtīus hūius mundī cīvēs sumus. 4. Quālis vir, tālis ōrātiō (est). 5. Nullīus beneficia ergā tē, amīce, tanta sunt, quanta parentum. 6. Vēr generis neutrī est. 7. Nēmō tot urbēs expūgnāvit, quot Alexander Māgnus. 8. Nullīus hominis vīta sine vitīō est.

89.

1. Kakršen kralj, takšna čreda. 2. Kolikor ljudi, toliko misli. 3. Moj prijatelj ima dve sestri; eni je ime Ana, drugi Silvija. 4. Nikogar življenje ni večno. 5. Kakršno je delo (pl.), takšno je plačilo (pl.). 6. Nobena reč ni drugi popolnoma podobna. 7. Za¹⁾ Epaminonde so bile Tebe glavno mesto vse Grecije. 8. Nihče vas ne ljubi, krivični možje (pas.).

Mešani vzgledi.

90.

1. Philippus, rēx Macedonum, et Alexander, filius ēius, dissimilibus mōribus¹⁾ erant. 2. Rēx ipse huic proeliō intererit. 3. Cōsilia hostium nōbīs nōn prōderunt. 4. Homo sapiēns nōn eāsdem rēs laudat, quās stultus. 5. Auctōritās tua in hāc rē māgnū pondus habet. 7. Quis nostrum nunquam errāvit? 8. Vitāmus eōs cibōs, quī corporī nōn salūbrēs sunt. 9. Illae puellae dīligentiōrēs sunt quam hī servī. 10. Quō colōre sunt equī vestrī? 11. Illum diem semper celebrāmus, quō perīculōsum patriae hostem superāvimus (smo premagali). 12. Vestrī vestrōrumque beneficiōrum semper memorēs erimus.

89. ¹⁾ Prim. 25, stavek 4. — 90. ¹⁾ V slov. gen.; prim. 33, stavek 11.

91.

1. Kateremu mestu je načeloval Periklej od leta 468. do leta 429. pred Kr.? 2. Vojska, ki jo je vodil Aleksander Veliki, je bila hrabrejša kakor peržanska vojska. 3. Onega imenujemo srečnega, ki je s svojo usodo zadovoljen. 4. Napačno je mnenje onega, ki misli: Jaz sem sebi samemu najbližji. 5. Začetek druge punske vojne, v⁰ kateri so premagali Rimljani Kartazane, je bil leta 218. pred Kr. 6. Za Avgusta, prvega rimskega cesarja, Rimljani niso bili isti, ki so bili za prve punske vojne bili. 7. Imena onih slavnih vojskovodij slave vsi smrtniki (pas.). 8. Vsi hvalimo one, ki jim je domovina dražja od življenja. 9. Ko bi bil bolj potrpežljiv bil, bi ti bile bolečine lažje bile. 10. Nravi teh dečkov, ki so svojim staršem enaki, hvalijo vsi (pas.). 11. Ogiblajte se vsega (pl.), kar dobri ljudje grajajo! 12. Mnogi prebivalci tega mesta so revni. 13. Mnenja ljudi niso vedno ista.

Prva (a-)konjugacija.

I. Aktiv.

1. Prezentovo deblo. § 110.

92.

Indik. konj. in inf. prez. 1. Errās, puer; nōn omnēs avēs cantū aurēs hominum dēlectant. 2. Amēmus¹⁾ patriam! 3. Spēs bona animum fīrmat. 4. Servētis pācem cum omnibus hominibus! 5. Librī nōn solum dēlectent, sed etiam prōsint! 6. Quis nōn optet (bi že!el), ut sit mēns sāna in corpore sānō? 7. In rēbus adversīs nē²⁾ dēspērēmus, in rēbus secundīs nē sīmus superbī! 8. Errāre hūmānum est. 9. Difficile erit vulnera mīlitis fortis sānāre.

93.

1. Starši vzgajajo otroke; dobri otroci ljubijo svoje⁰ starše. 2. Ljubite vedno domovino! 3. Ne menjajte prijateljev! 4. Ljubimo vse ljudi, tudi neprijatelje! 5. Razum ti je, da izslediš resnico. 6. Želim, da ohranim dobro vest. 7. Kralj oboroži vojake, da se bojujejo za državo. 7. Ogiblji se tovarišije hudobnih

92. ¹⁾ Konjunktiv prez. slovenimo često z imperativom. — ²⁾ Pri prepovedi rabi Latinec nikalnico *nē* = (slov.) ne.

ljudi! 9. Pridobivajte si^o prijatelje s poštenostjo! 10. Nič ni težje kakor premagati svoje poželjenje (pl.). 11. Pridnim dečkom je delo (= delati) prijetno. 12. Za^o državljane (dat.) je najčastnejše domovino ljubiti.

94.

Impf. in fut. I. 1. Rem publicam Rōmānam cōsulēs gubernābant. 2. In proeliīs multōs hostēs vulnerābāmus. 3. Tū herī in hortō flōrēs rigābās, ego autem purgābam terram. 4. Ad quās rēs aptissimī erimus, in iīs potissimum ēlabōrābimus. 5. Miles timidus in proeliō semper trepidābit. 6. Milites, hostium agrōs vāstābitis et eōrum urbem expūgnābitis. 7. Dum fēlix eris, multōs numerābis amīcōs. 8. Omnēs mortālēs nōmina Miltiadis, Themistoclis, Aristidis celebrābunt. 9. Hominēs dīvites laudārem, sī cūrīs liberī essent. 10. Semper optābāmus, ut in rēbus adversīs vērōs amīcōs numerārēmus. 11. Sī prūdēns essēs, amīcōs tuōs beneficiīs superārēs. 12. Cum hostēs appropinquārent, incolae in māgnō metū erant.

95.

1. Grki so trupla prvakov sežigali. 2. Z lepim vedenjem (mōrēs bonī), delavnostjo in^o marljivostjo ste razveseljevali očetovo srce. 3. Zdravniki bodo tvojega brata ozdravili. 4. Jeseni odpotujemo (fut.) v Italijo. 5. Začetek nesrečnega boja bodem jaz pripovedoval. 6. Po pravici si hvalil junaštvo naših vojakov. 7. Starih Grkov in Rimljanov šega je bila, da so krasili (impf.) svetišča bogov in boginj s kipi. 8. Hvalil bi vas jaz^o, ko bi hvalo zaslužili (= bili hvale vredni.) 9. Ko bi ti^o ohranil v vseh rečeh zmernost, bi bil srečen.

96.

Imperativ in particip prez., gerundij. 1. Festinā lentē! 2. Salūtāte libenter! 3. Honesta¹⁾ amātōte, inhonesta vītātōte! 4. Pigrī puerī morēs suōs mūtāntō! 5. In omnibus rēbus modum servātō! 6. Errantī viam mōnstrēmus! 7. Imperātor mīlites agrōs vāstantēs vituperat. 8. Studium agricolārum arantium māgnū est. 8. Avēs in silvīs cantantēs aurēs nostrās saepe dēlectant. 9. Dīscipulum peccantem praeceptor nōn laudat.

96. 1) Samostalni neutrum plur. se sloveni navadno s singularom: pošteno.

10. Varia sunt genera imperandī: imperat rēx cīvibus, dux mīlitibus, magister dīscipulīs, pater līberīs. 11. Phoenīcēs erant perītī artis nāvīgandī. 12. Asinus ad portandum idōneus est. 13. Vituperandō amīcōs ēmendābitis.

97.

1. Krasi telo in duha! 2. Molite in delajte! 3. Dečki naj premagajo lenobo! 4. Bodite (II. imper.) zakonom pokorni, so-državljani! 5. Tvoj prijatelj naj pripoveduje svojemu^o očetu zgodbo nesrečnega moža! 6. Zahtevajočemu ne podarimo (fut.) nič. 7. Naši bodo, hlabro se boreči, sovražnike premagali. 8. Zadovoljni kmet poje pri delu (= delajoč). 9. Veselje na mirnem morju plujočih mornarjev je veliko. 10. Obupavajočemu možu bodo podarili usmiljeni ljudje obleko in živež. 11. Umetnost vzgajanja je težka. 12. Z delom (= delanjem) si pridobiš (paro, fut.) učenost.

2. Perfektovo deblo. § 111.

98.

Perfekt. 1. Barbarī tam fortiter pūgnāvērunt, ut sociī nostrī eōrum cōpiās nōn prōflīgāverint. 2. Nōn is (takšen) es, Catilīna, ut tē metus ā perīculō revocāverit. 3. Bonōs amīcōrum mōrēs semper laudāvistis. 4. Saepe errāvistī et errābis, amīce. 5. Utinam frātrēs meōs invītāveritis! 6. Nunquam tam crūdellis fuī, ut iocī causā animal vexāverim. 7. Non tam bonī sumus, ut nunquam peccāverimus. 8. Mīlitī turpe est fugā vītā servāvisse. 9. Innocentēs perīculīs līberāvisse māgnū est gaudium.

99.

1. Mnogi prebivalci naše (= te) dežele so odpotovali v Ameriko. 2. Kdo izmed^o nas je tako moder, da se ni nikoli zmotil? 3. Priam je ukazal Trojancem, da naj sežgo (impf.) truplo Hektorjevo. 4. Z zvijačo ste izvojevali Trojo, Grki. 5. Nikoli niste bili tako kruti, da bi bili živali mučili (pf.) 6. O da si mi rešil mojega prijatelja! 7. S svojo pridnostjo, deček, si pridobil sebi samemu največje koristi. 8. Sovražnika v beg zapoditi (pf.) in domovino velike nevarnosti rešiti (pf.) je posebna slava.

100.

Pluskvampf. in fut. II. 1. Epistulam tuam, cārissime amīce, quam mihi servus paulō ante portāvit, iam herī expectāveram. 2. Auxilium filiō miserō nōn dēfuisset, sī patrem ōrāvisset. 3. Pulchram fābulam, quam nōbīs nārrāverat Antōnius, nārrāvimus parentibus nostrīs. 4. Sī sermōnī nostrō interfuissētis, sententiam vestram mūtāvissētis. 5. Vōbīs imperāverāmus, ut adventum amīcōrum expectārētis, sed nōn expectāvistis. 6. Cōsulēs oppidum expūgnāvissent, sī mīlitēs magis strēnuī fuissent. 7. Sī minus errāvissēs, minus nōtus essēs, Ulixēs. 8. Laudāvissēmus vōs, puerī, si sēdulī et attentī fuissētis. 9. Nōs erāmus hodiē in hortō, ubi anteā saepe vōbīscum labōrāverāmus. 10. Sī mōrēs vestrōs mūtāveritis, amīcī erimus. 11. Peccātō cōscientiam tuam maculābis, etiamsī amīcī causā peccāveris. 12. Sī bonam fāmam mihi servāverō, satis dīves erō. 13. Iniūstē fortūnam accūsābimus, nisi perīcula vitāverimus. 14. Quī sibi vērōs amīcōs parāverint, in rēbus adversīs solī nōn erunt.

101.

1. Veseli dečki so bili prepevali v gozdu, mi smo pa bili jadralski po reki, potem smo pa bili vsi na polju, ki leži ob reki. 2. Danes bi bil jaz^o povabil svojega prijatelja, ko bi že on^o bil v našem mestu bil (adsum). 3. Sovražniki bi bili opustošili naša polja in naše vrtove, ko bi jih vi, hrabri vojaki, ne bili zapodili v beg. 4. Mi bi vas bili pričakovali, ko bi nam bil Tone naznanil vaš prihod. 5. Kip slavnega moža, ki se je bil hlabro bojeval za domovino, smo okrasili z vencem. 6. Darej je l. 490 pr. Kr. zbral velikansko vojsko proti Grkom, ker so bili Atenci izvojevali Sarde, veliko azijsko mesto. 7. Iz gradiva, ki ste ga bili znosili, je zgradil več mož lepo poslopje. 8. Če se bodem zmotil, mi bo pokazal prijatelj pot. 9. Če bodo naši sovražniki premagali, bodemo velikanske nevarnosti prosti. 10. Če vas pokličemo (fut. II.), bodite (adsum) takoj v mestu!

3. Supinovo deblo. § 111.

102.

1. In urbem saepe migrant agricolae lūdōs spectātum. 2. Lēgātī hostium adsunt (= so prišli) pācem rogātum. 3. Iū-

cundum est memorātū,¹⁾ quod omnibus cārum est. 4. Sī patriam liberātūrī²⁾ estis, cum hostibus pūgnābitis. 5. Hodiē ex urbe migrātūrī sumus. 6. Catilīna urbem Rōmam expūgnātūrus et bonōs cīves necātūrus erat.

103.

1. Kedaj se nameravate seliti iz mesta? Začetkom (= v začetku) poletja. 2. Težko je omeniti ono⁰, kar razburja ljudi (= duhove ljudi). 3. Napoleon je nameraval premagati vso Evropo. 4. Bogati ljudje gredo (migrō) v vročem poletju izven mesta stanovat. 5. V starih časih so trgovci često pluli čez morja svoje blago (rēs, pl.) zamenjavat. 6. Česar ne mislim s seboj vzeti (portō), podarim tebi, dragi prijatelj.

II. Pasiv.

1. Presentovo deblo. § 112. A.

104.

Indik. in konj. prez. 1. Fortūna ā multīs hominibus ac-cūsātur. 2. Omnēs bēstiae ab hominibus superantur. 3. Nāvis gubernētur ā nautīs perītīs! 4. Cantū avium dēlectāmur. 5. Discipulī sēduli, meritō ā praeceptōribus laudāminī. 6. Frātrēs ā sorōribus, sorōrēs ā frātribus amentur! 7. Vocor, ut sermōnī amīcōrum intersim. 8. Elabōrō, nē ā bonīs hominibus vituperer. 9. Diligentēs este, puerī, ut ā parentibus praemiīs dōnēminī. 10. Cūr nōn ōrās, ut poenā līberēris? 11. Cūrēmus, ut brevī tempore sanēmur!

105.

1. O da bi vas, mladeniči, razveseljevali (prez.) govori modrih mož. 2. Zakaj ne želiš, da se od dobrih ljudi hvališ? 3. Ne pomirijo te, kruti zmagovalec, solze nesrečnih prebivalcev (pas.). 4. Po zimi veseli (= razveseljuje) dečke debel (= visok) sneg, po leti voda rek (pas.). 5. Čas dela (= delanja) je tu (adsum); delajmo torej pridno, da nas starši pohvalijo (pas.)! 6. Koristne knjige naj se darujejo marljivim učencem! 7. Učitelj pripoveduje zgodovino punskih vojn (pas.). 8. Zakaj me mučite (pas.), krivičniki (= krivični ljudje)? 9. Bolnik naj

102. ¹⁾ Gl. §. 243, prip. 3. — ²⁾ Gl. § 120.

se pokorava zdravnikovim predpisom, da ozdravi (= se ozdravi)! 10. Nikdar ¹⁾ naj me ne ¹⁾ razveseljuje nesreča drugih ljudi (pas.)! 11. Vas, moji prijatelji, mi vsi ljubimo (pas.). 12. Časi se izpreminjajo in mi se izpreminjamo v njih.

106.

Impf. in fut. I. 1. Gravia onera portābantur ā mīlitibus Rōmānīs. 2. A nōbīs laudārēminī, sī cōnsilia vestra patriae ūtilia essent. 3. Ab hominibus laudābiminī, sī probī eritis. 4. Puerī modestī ā magistrīs amābuntur. 5. Venus optāvit, ut Graecī ā Trōiānīs superārentur. 6. Prīncipēs Graecōrum ab Agamemnone postulāvērunt, ut Iphigenīa Diānae immolāretur. 7. Cōnsilium tuum, amīce cārissime, ab omnibus bonīs probābitur. 8. Sī fortēs eritis, mīlites, ab hostibus nōn fugābimur. 9. Sī hostēs superārēmus, aureīs corōnīs dōnārēmur. 10. Rēs pūblica Rōmāna ā cōsulibus gubernābatur. 11. Vehementer vituperābāris, piger dīscipule. 12. Nulla difficultāte fatigābāminī, puerī. 13. Aliēnīs malīs nōn dēlectābāmur.

107.

1. Lacedemonci so se prekašali od Atencev v^o učenosti. 2. Napad naših vojakov je bil tako silen, da se je mnogo sovražnikov pobilo (impf.), ostali so se pa ranili in v beg zapodili. 3. Po leti nas bode razveseljevalo ptičje petje in ljubki vonj cvetlic (pas.). 4. Tvoje dobre načrte bodo vsi hvalili (pas.). 5. Država se bo dobro upravljala, če ji bodo stali najboljši na čelu. 6. Tvoje pismo me bode zelo razveselilo (pas.). 7. Vešči zdravnik vas bode kmalu ozdravil (pas.)) 8. Ker si bil v mladosti zvest in priden, te bo gospodar oprostil v starosti vseh skrbi in naporov (pas.). 9. Ko bi nas dobri grajali (pas.) in slabi hvalili (pas.), bi se naš neprijatelj zelo veselil (= razveseljeval). 10. Sovražnik je pustošil našo deželo (pas.). 11. Mi bi vas ne grajali (pas.), ko bi ne bili vzrok razprtije in neprijateljstva. 12. Zakaj si želel, da bi bil bogat in da^o bi te slavil (pas.) pesnik? 13. Ko bi ti bil nezvest bil, dragi prijatelj, bi me po pravici grajal (pas.).

108.

Imperativ, inf. prez., gerundiv. 1. Id optimum putātor, quod rēctissimum est. 2. Rēgiō imperiō duo suntō iīque cōn-

105. ¹⁾ nē unquam.

sulēs appellantor! 3. $\bar{A}$ bonis hominibus amāre, iūste vir!
 4. Nullō commodō inhonestē mūtāminī, probī hominēs! 5. Turpe
 nōn est ā rōbustiōre superārī. 6. In vitā hūmānā multa mala
 toleranda¹⁾ sunt. 7. Reus iūstē iūdicandus est. 8. Laudēmus
 laudanda, vituperanda vituperēmus! 9. Nōn omnēs hominēs
 aegrī sārārī possunt. 10. Parentēs līberīs amandī sunt.

109.

1. Od hudobnih ljudi hvaljen biti ni hvala; skrbi vedno,
 da te dobri ljudje hvalijo (pas.)! 2. Če grešite, ste kazni
 vredni (= se morate kaznovati). 3. Žival se ne sme mučiti
 (gerundiv), ampak naj se, če je škodljiva, ubije. 4. Pošteno
 (pl.) naj se ljubi! 5. Bodite srčno pozdravljeni, hrabrih očetov
 sinovi, ki ste nam rešili domovino! 6. Naj te ljubijo vsi dobri
 (pas.), vrli deček; tvoj plemeniti čin bode razveseljeval srca
 poštenih ljudi (pas.), 7. Sovražniki ne bodo mogli premagati
 naših hrabrih čet (pas.). 8. Nesrečni (superl.) [mož] Priam je
 moral prositi onega, ki mu je bil ubil najljubšega sina. 9. Boječ
 deček ne more ladje krmiliti (pas.).

Supinovo deblo. § 112. C.

110.

Particip perfekta. 1. Terra flōribus ōrnāta dēlectat ocu-
 lōs hominum. 2. Ducēs exercitūs nostrī in proeliō vulnerātī
 sunt. 3. Ab imperātore nostrō rēx hostium superātus est.
 4. Trōia ā Graecīs dolō expūgnāta est. 5. Patria līberāta esset,
 sī exercitus noster fortius pūgnāvisset. 6. Apud Plataeās ā
 Persīs et Graecīs pūgnātum est. 7. Pars māgna Italiae ā Car-
 thāginiēnsibus vāstāta erat, sed postea Carthāginiēnsēs ā
 Rōmānīs superātī sunt. 8. Agrī fertilēs essent, sī ab agri-
 colīs studiō ācriōre arātī essent. 9. Vulnerātī mīlitēs sā-
 nābuntur. 10. Epistulā tuā dēlectātī sumus. 11. Vōs ā pa-
 rentibus pulchrīs rēbus dōnātī erātis; nōbīs dōnum magistrī
 māgnam parāvit laetitiam. 12. Utinam amīcī nostrī servātī
 sint! 13. Aristidēs adeō superābat omnēs abstinentiā, ut ūnus
 (edini) cōgnōmine Iūstus sit appellātus. 14. Cum rēs pūblica
 perturbāta erit, cīvēs miserī erunt. 15. Rēbus necessariīs ōrnā-
 tum esse iūcundum est.

108. ¹⁾ Gl. § 121.

111.

1. Vojaki, plen osvojenega tabora bo vaš. 2. Prosečim mestnim prebivalcem se je podarila prostost. 3. Od učiteljev pohvaljeni dečki so pripravili staršem veliko veselje. 4. Slaba tovarišija je izpremenila tvoje lepe (dobre) nravi (pas.). 5. Atene so bile od Perikleja z odličnimi deli okrašene. 6. Da se vam je pripovedovala od učitelja zgodovina junaških grških činov! 7. Ko so bili sodržavljeni Hanibala iz Italije nazaj poklicali (pas.), se je bojeval s Scipionom v Afriki. 8. Redki (pauci) izmed^o vas so bili staršem tako lepo pokorni, da niso bili nikdar kaznovani (pf.). 9. Ko bi me bili hudobni ljudje hvalili (pas.), bi ne bil vesel. 10. Ko so bili sodniki Sokrata obsodili (pas.), so ga prijatelji prosili, da naj reši (impf.) življenje z begom. 11. Zmotili bi se bili, ko bi nas ne bili prijatelji poklicali na pravo pot nazaj. 12. Spomin naših slavnih mož bi se bil ohranil, ko bi jih bili pesniki slavili (pas.). 13. Če bodo naši vojaki sovražnike domovine v beg zapodili (pas.), bomo okrasili vsa poslopja s cveticami (pas.). 14. Za domovino ranjen biti je častno. 15. Ahil se bo udeležil bitke, če bo Patrokla Hektor ubil (pas.).

Pripovedke.

112.

1. Mulier et ancillae.

Mulier pauperrima ancillās suās ex somnō ad opus excitābat, cum gallus cantāverat. At ancilliae māgnō labōre fatīgātae gallum necāvērunt. Sed paucīs diēbus optābant, ut gallus vīvus esset; nam mulier dē horā noctis incerta tum ancillās saepe iam mediā nocte excitābat.

2. Equus et asinus.

Asinus onustus equum rogāvit, ut partem oneris suū portāret. Sed equus superbus omnēs precēs repudiāvit. Paulō post asinus labōre fatīgātus mediā in viā animam efflāvit. Tum dominus omnī onere et īnsuper pelle asinī equum onerāvit. Sērō equus superbiam suam improbāvit et vituperāvit.

3. Biās.

Biās, ūnus ex septem sapientibus, cum patria ab hostibus expūgnārētur et omnēs cīvēs bonīs suīs onustī in fugā essent,

interrogātus est: Cūr nihil ex bonīs servāvisti? Tum, bona mea, inquit, mēcum portō omnia. — Nam bona sua in animō, nōn in umerīs portābat.

4. Hīc Rhodus, hīc saltā!

Homo nōnnūllōs annōs ā patriā āfuerat. Redux in patriam omnibus cīvibus praeclāra sua facinora nārrābat. In īnsulā Rhodō, inquit, saltandō omnēs superāvī, multī incolae īnsulae tēstēs sunt artis meae. Tum ūnus ex cīvibus, sī vēra nārrās, inquit, nōn necessāriī sunt tēstēs Rhodiī; hīc Rhodus, hīc saltā!

5. Trōia ā Graecīs expūgnātur.

Decimō bellī annō Trōia ā Graecīs expūgnāta est. Cōnsiliō deae Minervae ingēns equus aedificābātur. Equō occultantur Menelāus, Ulixēs, Neoptolemus, Achillis fīlius, aliī virī ārmātī. Et in equō erant scrīpta haec verba: Graecī Minervae dōnant. Tum fuga ā Graecīs simulātur. In īnsulam Tenedum nāvigāverunt. Trōiānī autem omnī periculō liberatī, ut putābant, ex omnibus portīs ēvolābant, ut castra hostium spectārent. Equus līgneus, dīvinā Minervae arte aedificātus, ab omnibus māgnopere laudātus est.

At ā Lāocoonte, Apollinis sacerdotē, Trōiānōrum caeca cupiditās vituperābātur. O miserī, inquit, hostēs fugātī nōn sunt. Vōs dolō Graecōrum superābiminī. Dōnīs Ulixīs perniciēs Trōiānīs parāta erit. Aut equō occultantur Graecī, aut in nostrōs mūrōs māchina est fabricāta. Priamus autem, Trōiānōrum rēx, imperāvit, ut equus in arcem Minervae portārētur. Sī Trōiānī equum līgneum in arce nōn locāvissent, Trōia ā Graecīs nōn esset expūgnāta. —

Nox erat et Trōiānī cūrīs et metū liberātī somnō dulcī recreābantur. Tum Graecī ex equō ā Sinōne prōditōre liberantur. Postquam cūstōdēs portārum necātī sunt et exercitus Graecus advocātus est, Trōia paucīs hōrīs ā Graecīs expūgnātur.

6. Grki osvoje Trojo.

Potem ko so Grki Trojo 10 let naskakovali in je niso mogli osvojiti z orožjem, so se Trojanci premagali z zvijačo. Grki so bili zgradili s pomočjo boginje Minerve velikanskega lesenega konja. Vanj (= v tega) so skrili najhrabrejše može in so odpluli, beg hlineči, na otok Tened. Sedaj (iam) so hiteli prebi-

valci pri^o vseh vratih (abl.) iz mesta gledat sovražni tabor in lesenega konja.

Laokoont, Apolonov svečenik, je želel, da bi Trojanci bili previdni, ter jih je prosil, da bi se ne (nē) dali premagati (= da bi se ne premagali) od Grkov z zvijačo. Trojance, je rekel, bo leseni konj ugonobil (= Trojancem bo pripravil pogubo). Vendar je ukazal kralj Priam, da bi se postavil leseni konj na gradu. Ko bi bili Trojanci izdajalca Sinona ubili, bi se v konju skriti Grki ne bili rešili. Toda od Sinona osvobojeni, so čuvaje vrat pomorili in poklicali grško vojsko. Tako so osvojili Grki Trojo z zvijačo.

7. Alexander Māgnus.

Temporibus Philippī et Alexandrī rēgnum Macedonum potēns et clārum fuit. Alexander, Philippī filius, ab Aristotele, virō doctissimō, ēducātus est. Post patris mortem cum gentēs finitimās superāvisset, Thēbās expūgnāvit, omnia aedificia hūius urbis vāstāvit, at templa deōrum nōn cremāvit. Tum trīngintā mīlia peditum et quīnque mīlia equitum in Asiam trānsportāvit, ut rēgnum Persarum expūgnāret; et tam fortis et reī mīlitāris perītus erat ipse rēx, tam fortēs et audācēs erant ēius mīlitēs, ut ingentēs cōpiae Persārū tribus proeliīs ab iīs superārentur. Sic Alexander potentissimō rēgnō praeerat et Māgnus nōminātus est, sed iam, cum tredecim annōs rēgnāvisset, tricēsīmō tertiō aetātis annō animam efflāvit.

Homērī carminibus valdē dēlectābātur, hūius poētae librōs semper sēcūm portābat optābatque, ut ipse ā poētā celebrētur.

Druga (e-)konjugacija.

I. Aktiv.

1. Prezentovo deblo. § 110.

113.

Indik., konj. in inf. prez. 1. Multum in bellō fortūna valet. 2. Parentēs tē cotidiē monent, ut industrius et dīligens sīs. 3. A deō omnia habēmus, quae ad vītā necessāria sunt. 4. Cūr timētis mortem, quae omnibus hominibus commūnis est? 5. Ego valeō et optō, ut vōs, amīcī cārissimī, valeātis. 6. Tibi ipsī, stulte puer, pigritiā tuā nocēs, nōn mihi. 7. Bonīs

hominibus placeās, displiceās malīs! 8. Diēs diem docet. 9. Amēmus patriam, pārēamus magistrātibus! 10. Spērāre prūdentius est quam timēre. 11. Quae nocent, saepe docent. 12. Ovēs nōbīs praebeant lānam. 13. Mors mea nē careat lacrimīs! 14. Nē bonīs displiceam!

114.

1. Škoditi je lahko, koristiti je težko. 2. Žalostno je ne imeti prijateljev; kajti kaj je prijetnejše kakor prijateljstvo? 3. Po zimi niti ne cveto rastline niti ne pojo ptiči. 4. Starčku ne nudi naslade ista stvar, ki je dečku prijetna. 5. Opominjamo te, deček, da molčiš. 6. Da vam ta izvrstna pesem ugaja! 7. Po pravici nudite prosečim prijateljem pomoč. 8. Poštena žena, zakaj se bojiš smrti? 9. Če si ti zdrav, je dobro (adverb); jaz sem zdrav. 10. Skrbimo, da ne urimo samo telesa, ampak tudi duha! 11. Učitelji žele, da imajo marljive učence. 12. Ne strašite otrok! 13. Zločin je, zaradi lastnega (= svojega) dobička škoditi drugemu.

115.

Impf. in fut. I. 1. Cum Lacedaemoniī corpora māgnīs labōribus exercērent, exercitus eōrum multum valēbat. 2. Athēnae habēbant portum praestantissimum, cui nōmen Piraeus erat. 3. Cambysēs, rēx Persārum, tam crūdēlis fuit, ut eum omnēs timērent. 4. Laudārēminī, sī tacērētis. 5. Hostis nōs timēret, sī exercitum māiōrem habērēmus. 6. Puerīs pigritia nocēbit. 7. Rōmānīs cūncta maria terraeque patēbant. 8. Discipulōs nostrōs nōn solum artēs et litterās, sed etiam mōrēs bonōs docēbimus. 9. Labōre rem familiārem augēbitis. 10. Hodiē multī laetī sunt; crās flēbunt. 11. Tibi ipse nocērēs, sī improbōs magis amārēs quam probōs. 12. Athēniēnsēs iīs cīvibus, quibus rēs pūblica māgnam grātiām dēbēbat, in prytanēō victum praebebant.

116.

1. Zmeraj smo bili svojim staršem pokorni. 2. Otroci, vsled svoje sloge ste ugajali očetu in materi. 3. Varnejše bodo imeli (= držali) vladarstvo oni^o, ki jih ljubijo državljani, kakor oni^o, ki se jih boje. 4. O vaših stvareh sem dolgo molčal. 5. Nihče ne bo vsem ljudem ugajal. 6. Jaz^o bi se ne bal kazni, ko bi je ne zaslužil. 7. Vi bi imeli zveste prijatelje, ko bi vi sami

bili zvesti. 8. Ko so za časa (aetas) Avgusta, prvega rimskega cesarja, cvetele umetnosti in znanosti, si je pridobil med drugimi Horacij veliko slavo; njegove pesmi učenjakom zelo ugajajo. 9. Rimljani so zahtevali (pf.) od Kartazanov, da razdenejo (impf.) Kartagino in zgrade novo mesto, ki bi bilo 10.000 korakov od morja oddaljeno.

117.

Imperativ, particip prez., gerundij. 1. Cīvēs lēgibus pārēntō! 2. Praebēte huic hominī pauperī cibum! 3. Omnibus placēre difficile est; studē iīs placēre, quī probī sunt! 4. Dolorēs et mortem timentēs ignāvī fuistis. 5. Labōrandō laudem praeceptōrum merēre studēte! 6. Acerrimus ex omnibus sēnsibus nostrīs est sēnsus videndī. 7. Flendō patris īram nōn plācābis. 8. Etiam hieme hominēs opulentī conclāvia rosīs flōrentibus ōrnant. 9. In omnibus rēbus modum adhibētō! 10. Memoriam exercendō fīrmāte! 11. Ars tacendī difficillima est.

118.

1. Z molčanjem bi si ti^o koristil. 2. Ljubki vonj cvetečih rastlin nas vsak dan razveseljuje (pas.). 3. Bodite zakonom pokorni, predragi prijatelji! 4. Deček, drži v^o spominu ukaze učiteljeve! 5. Z vajo (= vajenjem) bodete krepili telo (pl.). 6. Zeleneče livade zelo razveseljujejo oči. 7. Za (ad) učenje ni vsak sposoben. 8. Od nepoštenosti naj vas odvrača ljubezen do poštenosti! 9. Učenci naj uriyo spomin! 10. Umetnost učenja je težka.

Perfektovo deblo. § 111 B.

119.

1. Senātus populusque Rōmānus saepe post māximām clādem celerrimē exercitum explēvit. 2. Annō ante Christum nātum centēsīmō quadrāgēsīmō sextō Rōmānī Carthāginem dēlēverunt. 3. Alexander Māgnus milītēs ante proelium monuit, nē ingentēs cōpiās Persārum timērent. 4. Quot urbēs nōn exstant, quae aliquando flōruērunt! 5. Nōn clāmāvissēmus, nisi nōs terruissēs. 6. Sī memoriam exercuissētis, nunc labor vōbīs facilius esset. 7. Dīvitiae iam multīs hominibus nocuērunt. 8. Quī pauperibus puerīs cibum praebuerint, laudem merēbunt. 9. Bonīs placuisse, malīs displicuisse māxima laus est. 10. Hostēs

tam fortiter pūgnāvērunt, ut mīlitēs nostrī eōrum urbem nōn dēlēverint. 11. Sōlāmen miserīs (est) sociōs habuisse malōrum. 12. Athēniēnsēs diū prīncipatum omnium Graeciae cīvitatū tenuērunt.

120.

1. Croesus ipse bellum mōverat, quō a Cyrō, rēge Persarum superātus est. 2. Pulcherrimōs hortōs hūius virī vīdistis? Vidimus. 3. Lēgātus Caesarī rēs nūntiāvit, quās nōn viderat. 4. Themistoclēs Athēniēnsibus suāsīt, ut clāssem ducentārum nāvium aedificārent. 5. Sī errantī suāseris, ā nōbīs laudāberis. 6. Quod mihi ipsī suāserō, amīcīs quoque suādēbō. 7. Carthāginiēnsēs secundo bellō Pūnicō post pūgnam apud Cannās Hannibalis cōpias nōn auxērunt; tamen hic multōs annōs in Italiā mānsit. 8. Utinam tibi rēctē suāserim!

121.

1. Rastline, ki so bile po leti tako lepo cvetele, je uničil hudi (ācer) jesenski mraz. 2. Da ste videli svoje⁰ prijatelje, ki so vas že željno pričakovali! 3. Ko bi bil ti⁰ molčal, bi bil pameten bil. 4. Z delom imetek pomnožiti (pf.) je hvalno. 5. Ko te naučim plavati, bodeva plavala po (in) široki reki. 6. Ko bi ti⁰ ne bil neumen, bi se ne bil smejal, kajti druge učence je bila nesreča onega dečka ganila. 7. S hvalo, ki jo bomo zaslužili, se bomo krasili. 8. Kdo je takšen, da je vsem ugajal? 9. Ker so bili sovražniki naše mesto razdejali, smo odpotovali iz svoje domovine ter stanovali štiri leta v Italiji. 10. Scipion je objokoval usodo mesta Kartagine, ki ga je bil sam razdejal. 11. Če bodo nam vaše knjige ugajale (f. II.), bodemo skrbeli, da bodo tudi naše prijatelje razveseljevale (pas. prez.).

Supinovo deblo. § 111 C.

122.

1. Catilīna bellum cīvile mōtūrus erat. 2. Imperātōrem vīsūrī sumus, quī hostēs patriae ācrī proeliō superāvit. 3. Nōnnullae bēstiae turpēs vīsū sunt. 4. Puerī in theātrum properant spectāculum vīsum. 5. Trīgintā diēs in urbe apud avum mānsūrus fueram; sed pater post quīndecim diēs mē revocāvit. 6. Omnibus placitūrus multis displicet.

123.

1. Kdor hoče škodovati drugim, škodi često samemu sebi.
 2. Jaz sem bil nameraval tvojemu bratu svetovati, da se naj izogne (impf.) nevarnosti; ker ga pa nisem videl, nisem mogel odvrniti od^o njega^o nesreče. 3. Prijetno je videti in omeniti, kar nam vzbuja spomin srečnih dni. 4. Jutri pridemo k tebi gledat (= videt) stvari, ki so ti jih na tvoj rojstni dan podarili dobri starši. 5. Ko je Hanibal hotel uničiti rimsko državo, so ga poklicali Kartažani nazaj v domovino (= Hanibala r. drž. uničiti hotečega so pokl. . .).

II. Pasiv. § 111.

1. Prezentovo deblo.

124.

Indik. in konj. prez. 1. Vōs omnēs in armīs exercēminī, ut postea prō patriā pūgnētis. 2. Puerī moneantur, ut perīcula societātis malae semper vītent. 3. Ventum, quō plantae in campīs et nāvēs in flūmine moventur, nōn vidēmus. 4. Māgnus honōs iīs dēbētur, per quōs patria servāta est. 5. Memoria ā vōbīs, puerī, cotīdiē exerceātur! 6. Sī neque precibus neque cōsiliō monēris, poena tē monēbit. 7. Metū perīculōrum saepe magis movēmur quam ipsīs perīculīs. 8. Multārum avium cantū māxima nōbīs praebētur voluptās. 9. Optāmus, ut ā perītis magistrīs doceāmur. 10. Ab amīco moneor, nē sine causā terrear. 11. Lēgēs brevēs suntō, ut etiam ab imperītis memoriā teneantur!

125.

1. Čas uniči najmočnejše delo (pas.). 2. Vojaki se urijo v vojnih umetnostih. 3. Premoženje delavnega poljedelca množi delo (pas.). 4. Nesrečnim ljudem osvojenega mesta naj se da hrana! 5. Naj vas ne straši (pas.) blisk, boječi ljudje! 6. Smrti se ne boje (pas.) oni, ki so bili pošteni. 7. Tebe, brezbožni deček, ne ganejo solze tvoje matere (pas.)? 8. Zakaj naj se smejem? 9. V šoli smo, da se učimo. 10. Dober mož si, če te narava, ne kazni odvrta od krivice. 11. V mnogih umetnostih se urimo. 12. Prijatelj, zakaj te plaši že mal šum (pas.)? 13. Uri se v lepih (bonus) umetnostih, da boš enkrat domovini koristil (prez.)!

126.

Impf. in indik. fut. I. *Ā* magistrīs monēbāminī, ut diligentiōrēs et attentiōrēs essētis. 2. Nero ab omnibus Rōmānīs timēbātur. 3. Fortēs virī periculīs nōn movēbuntur. 4. Rēs familiāris augērētur, sī labōriōsī essētis. 5. Sī in animīs vestrīs amor patriae inesset, timōre mortis nōn terrērēminī. 6. Memoria illīus diēī, quō exercitus ingēns Persārum in campō Marathōniō ā decem mīlibus Graecōrum superātus et fugātus est, nunquam delēbitur. 7. Ab Alexandrō Macedonēs monēbantur, nē māgnīs hostium copiīs terrērentur. 8. Interrogāte; respondēbitur. 9. Morte nōn terrēberis, sī probus eris. 10. Apud populōs antiqūos puerī ūsque ad septimum annum tenēbantur in cūrā mātrum. 11. Multī, nisi ipsī miserī fuissent, miserīā aliōrum nōn movērentur.

127.

1. Vsi narodi so se bali rimskih vojstev (pas.). 2. Revežem se bo to zimo dalo žito. 3. Naši vojaki se bodo urili v novem orožju. 4. Ko bi vi^o jezo krotili (pas.), se vas ne bi izogibal nihče. 4. Strogost sodnikova bi vas ne plašila (pas.), ko bi ne bili grešili. 5. V Ciceronovi dobi so grški sužnji poučevali in urili (pas.) dečke imenitnih Rimljanov. 6. Leni učenec, ko bi ne bil hudoben, bi te ganila skrb staršev (pas.). 7. Dobri otroci se ne bodo nikoli zaman opominjali. 8. Opominjal sem vas, dečki, da bi se v šoli ne gibali vedno. 9. Z delavnostjo in varčnostjo se bode tvoje premoženje ohranilo in pomnožilo. 10. Vojni čini mesta Aten so bili toliki, da so se Atenci od vseh Grkov po pravici šteli ne le za najhrabrejše, ampak tudi za vojne najbolj vešče.

128.

Imperativ, inf. prez. in gerundiv. 1. Ab amīcīs libenter monēminī et docēminī! 2. Ab iniuriā nōn poenā, sed amōre iūstitiae prohibēre, adulēscēns! 3. Nimia sevērītās arcenda est. 4. Et monēre et monērī proprium est vērae amīcitiae. 5. Iūcundius est amārī quam timērī. 6. Carthāgō delenda est. 7. Omnia vitia vītanda, omnēs virtūtēs exercendae sunt. 9. Animī et corporis facultātēs semper exercentor!

129.

1. Zakoni naj se drže od vseh! 2. Spomin naj se uri! 3. Urite se, dečki, v delu in potrpežljivosti! 4. Sramote se je

bolj bati kakor smrti. 5. Opominjaj prijatelje in opominjaj se od njih! 6. Sovražna (= sovražnikov) mesta se morajo razdehati. 7. V vseh rečeh se je držati mere. 8. Leni dečki se morajo često opominjati. 9. Strašen biti ni prijetno. 10. Mnogo reči, ki se morejo videti, še nismo videli.

2. Supinovo deblo. § 112 C.

130.

1. In urbe nostrā numerus cīvium auctus est. 2. Multae urbēs ā Rōmānīs expūgnātae et delētae sunt. 3. Cicerō dē omnibus cōsiliīs Catilīnae doctus (poučen) rem pūblicam Rōmānam servāvit. 4. Hannibalem, sī ēius cōpiae ā Carthāginiēnsibus auctae essent, Rōmānī nōn superāvissent. 5. Sine causā territum esse trīste est. 6. Athēniēnsēs in pūgnā Marathōniā tam fortiter pūgnāvērunt, ut eōrum auctōritās apud omnēs Graecōs nullā aliā victōriā magis aucta sit. 7. Nē optētis, ut laudēminī, sed ut meritā laude ōrnēminī. 8. Quid ab Ulixē Graecīs suāsum est, ut Trōiam expūgnārent? 9. Nūntius monitus erat, ut per silvam in urbem properāret; tamen per agrōs properāvit. 10. Quis iīs, ā quibus doctus erit, grātus nōn erit? 11. Profectō nōn beātus eris, nisi ā tē cupiditātēs coērcitae erunt. 12. Duae urbes opulentissimae ab eōdem Scīpiōne delētae sunt. 13. Sī dux noster plūrēs mīlitēs habuisset, ā patriā calamitās prohibita esset.

131.

1. Rim bi se bil razdejal, ko bi ga bili sovražniki osvojili (pas.). 2. Smrt plemenitega moža so objokovali revni prebivalci mesta (pas.). 3. Resnično srečni ne bodete, če ne ukrotite lakomnosti (pas.). 4. Ko bodete videli prijatelje (pas.), hitite z njimi k svojim staršem! 5. Prebivalce onega mesta je prestrašil prihod sovražnikov (pas.). 6. Sin, od očeta opominjan, se je izogibal družbe (gen.) slabih ljudi. 7. Bili ste nehvaležni in niste podelili hrabremu vojskovodji zasluženih časti (pas.). 8. Od prijateljev opomnjen biti ni neprijetno. 9. Mojemu očetu je bil zdravnik svetoval (pas.), naj ostane (impf.) v Italiji; ker se pa zdravnikovemu nasvetu ni pokoril, ni ozdravel (= se ni ozdravil). 9. Kaj ste odgovorili vprašajočemu potniku (pas.)? 10. Če bodeš opominjan (fut. II.), ubogaj! 11. Da se je število naših prijateljev pomnožilo! 12. Ko so bili Grki razdejali Trojo

(pas.), so bila vsa pota napolnjena z orožjem in s telesi. 13. Ko bi bili meščani složni bili, bi bili odvrnili sovražnika od mesta (pas.).

132 a.

Corvus et vulpēs.

Corvus cāseum rōstrō tenēns in altam arborem volāverat. Vulpēs cum illum vīdisset, ipsa cāseum habēre optāvit. Cum igitur fōrmam eius pennāsque pulchrās laudāvisset, tē, inquit, rēgem avium nōminārem, sī cantus fōrmæ tuæ similis esset. Tum ille, cui laudēs vulpis placebant, ut etiam vōx sua (njegov) ab eā laudārētur, rōstrō apertō cantāvit; sic cāseō prīvātus est, quem vulpēs dēvorāvit.

132 b.

Asinus cum pelle leōnis.

Asinus, quī pellem leōnis sibi parāverat, hominēs et bēstiās fōrmā suā terrēbat. Sed cum celerius sē movēret, aurēs eius vidēbantur. Tum vulpēs, quæ aderat, iam, inquit, mē nōn terrēs, quod aurēs tuæ mē docent dē leōne, quī in pelle inest.

Tretja konjugacija.

A. Aktiv. § 110.

1. Presentovo deblo.

133.

Indik. konj. in inf. prez. 1. Multās rēs ūtilēs in scholā dīscitis, puerī. 2. Iniūriā minuis auctoritātem tuam. 3. Deum colāmus, cui omnia beneficia dēbēmus. 4. Ūtilēs librōs legātis, dīscipulī! 5. Militēs urbem dēfendant! 6. Hiems nāvigantibus mare claudit. 7. Semper iūs vincat, nunquam ūtilitās! 8. Peto ā tē, ut scrībās aliquid. 9. Nōs dīscimus, vōs lūditis. 10. Vōs cūrātis, nē mendācī hominī crēdam. 11. Victōriārum omnium prīma et optima est sē ipsum vincere. 12. Difficilius est multōs hominēs regere quam ūnum. 13. Verbīs adūlātōrum nē¹⁾ unquam¹⁾ crēdās! 14. Quid est iūcundius quam miserīs hominibus beneficia tribuere? 15. Nē dīcātis omnia omnibus! 16. Multī hominēs miserē vīvunt.

133. ¹⁾ = ne kedaj = nikdar.

134.

1. Vi govorite vedno resnico. 2. Pastir goni goveda na (in zak.) njivo. 3. Ta se branijo z rogovi. 4. Prijetno je dobrote deliti moči. 5. Kaj delaš? Pišem pismo. 6. Častite Boga, ki mu dolgujete življenje in vse drugo (= vse druge reči)! 7. Izdajalca domovine zaničujemo. 8. Ne kupujmo nekoristnih reči! 9. Naj zmaga blaginja domovine! 10. Državljeni naj branijo blaginjo države in cesarja! 11. Ne izroči dečku meča! 12. Vojne vojujemo, da živimo v miru. 13. Starše ljubiti je prvi zakon narave. 14. Besede uče, vzgledi vlečejo. 15. Branimo svoje pravice (= svoja prava)! 16. Jemo, da živimo.

135.

Imperfekt. 1. Vōbīs fidem habēmus proptereā, quod nunquam vestram sententiam tegēbātis. 2. Rōmānī, cum in lūctū erant, albam togam exuēbant. 3. Cum Hannibal māgnū exercitū ad Rōmam ipsam addūceret, cīvēs Rōmānī terrītī sunt et in omnibus viīs vocātum est: Hannibal ante portās. 4. Sī templum Iānī apertum erat, cīvītās Rōmāna bella gerēbat. 5. Prūdentiā Themistoclis, quī Athēniēnsibus suāsīt, ut urbem relinquerent et nāvibus sē dēfenderent, libertās Graeciae servāta est. 6. Homērī carmina, quibus vītā antīquitātis cōgnōscēbam, dīligenter legēbam. 7. Sextō decimō aut septimō decimō aetātis annō adulēscentēs apud Rōmānōs togam virilem sūmēbant. 8. Mīlitēs Rōmānī in hibernīs casās strāmentīs tegēbant. 9. Pulchrōs librōs tuōs emerēmus, sī eōs vēnderēs. 10. Plūra tibi scrīberem, amīce, nisi pater mē monēret, ut Latīna vocābula dīscerem.

136.

1. Kaj je odgovorilo onih 300 Lacedemoncev, od katerih je bil zahteval Kserks, da naj izročijo (impf.) orožje? 2. Skrbeli smo, da se naučimo koristnih umetnosti. 3. V šoli bi se ti^o mnogo koristnih reči naučil, ko bi bil marljiv in pazljiv. 4. Rimljane je Pir, epirski kralj (= Epira), ki je iskal bojne slave, premagal. 5. Rimljani so v dvomnih zadevah (= rečeh) vpraševali za svet Sibiline knjige. 6. Sedaj čitam stvari, ki sem jih dolgo preziral. 7. Ljubimo vas, ker ste vselej odkrito povedali svoje mnenje. 8. Nikdar nismo prezirali hvale dobrih. 9. Zakaj si kupovala knjige, hči? Da bi jih podarila revni deklici, ki zelo rada bere, pa ni imela denarja, da bi si jih kupila.

10. Hvala vam (= zahvaljujem se vam), prijatelji, ker ste tako pogumno branili pravico in resnico.

137.

Fut. I., imperativ, particip., gerundij. 1. Lacrimae miseriam nōn minuent. 2. Damnum nōn contrahēs, sī cautus eris. 3. Bonus cīvis patriam iuvāre nōn dēsistet. 4. Crās nāvem solvēmus, amīcī. 5. Mors corpus tuum dissolvēt, animum nōn exstinguēt. 6. Post paucōs annōs Cicerōnis librōs legētis, puerī. 7. Inūtilēs librōs neque emēmus neque legēmus. 8. Dīvide et imperā! 9. Cīvēs patriam dēfenduntō! 10. Mentem hominēs alunt dīscendō et cōgitandō! 11. Puerī, nunc est tempus dīscendī. 12. Virtūtem colite, adūlescentēs! 13. Antōnius mē flēns ōrāvit, ut amīcō librum redderem. 14. Quis honōrem nōn tribuet eī virō, ā quō patria māgnō periculō liberāta est? 15. Sī linguam Latīnam dīscēs, mentem acuēs. 16. Mendācī hominī vērūm dīcentī (če tudi . . . govori) nōn crēdimus. 17. In silvīs leporēs, in verbīs quaere leporēs! 18. Homo ad agendum nātus est. 19. Pauca petentibus dēsunt pauca.

138.

1. O potresu, ki je uničil mnogo poslopij našega mesta, ti bom pisal jutri. 2. Kedaj mi pošlješ knjigo, ki ti jo je podaril oče? 3. Kdo izmed^o vas bo branil domovino? 4. Danes bomo brali Ezopove basni. 5. Dobri in previdni ljudje bodo vedno govorili, kar je res, toda ne bodo vsega (pl.) vsem pravili. 6. Če bodeite pazljivi, dečki, se bodeite latinščine (latinskega jezika) lahko učili. 7. Drugemu odpuščajte, sebi nikdar! 8. Učenci naj berejo dobre in koristne knjige! 9. Lažnivega človeka se ogiblji in ga^o zaničuj! 10. Želim, da se vadiš umetnosti (= vadiš umetnost) pisanja. 11. Piši mi vse (pl.), kar vam je pripovedoval učitelj o trojanski vojni. 12. Veseli so obrazi igrajočih se dečkov in deklic. 13. Mnogi se razveseljujejo z igranjem; mene razveseljuje branje in pisanje (pas.). 13. Ljubimo in spoštujmo domovino! 14. Ljudje, ki pridno delajo (= delajoči), so navadno zadovoljni.

2. Perfektovo deblo.

139 a.

Perfekt. 1. Amīcitia, quam utilitās cōstituit, fīrma nōn est. 2. Rōmānī Carthāginem dēlère cōstituērunt. 3. Utinam

amīcus nāvem solverit! 4. Fortissimē dēfendistis patriam, mīlitēs! 5. Romānī multa ex Graecō sermōne in suum sermōnem vertērunt. 6. Illōs librōs tuōs iam lēgī. 7. Utinam lēgēritis carmina clārissimī poētae nostrī! 8. Rēs ēmistī, puer, quae tibi nōn prōderunt. 9. Cūr patriam relīquistis, cui omnia dēbētis? 10. Alexander Māgnus hostēs, nōn cupiditatēs suās frēgit. 11. Lūxuria māgnās cīvitatēs corrūpit. 12. Sē ipsum vīcissee pulcherrima est victōria. 13. Populus Rōmānus saepe māximum hostium numerum parvīs cōpiīs fūdīt.

139 b.

1. Grātiās tibi ago prō mālīs, quae mihi mīsistī. 2. Persae ingentēs cōpiās contrā parvum Graecōrum numerum dūxērunt. 3. Quando legētis librōs, quōs Livius dē īnsignibus Rōmānōrum factīs scrīpsit? 4. Quī hominēs malī adeō contempsērunt mortem, ut laetō vultū venēnum biberint aut rogum āscenderint? 5. Caesar multa bella gessit. 6. Antōnius is (tak) est, ut senātus auctōritatem contempserit. 7. Pecūniam redde, quam tibi trādīdimus, nē accūsēris. 8. Quid didicistis, amīcī? 9. Cūr tam negligentēs fuistis, puerī, ut carmen pulchrum nōn ēdidicēritis? 10. Māgnōrum virōrum vītās cōgnōvisse nōn solum iūcundum, sed etiam ūtile et necessārium est. 11. Hannibalis exercitus apud Cannās plūrimōs Rōmānōs cecīdit.

140.

1. Darej, kralj peržanski, je sklenil tretjo bitko biti in je peljal l. 331 pr. Kr. velikansko vojsko proti Aleksandru, kralju macedonskemu. 2. Kdo je napisal pismo, ki si mi ga poslal? 3. Pišoč in beroč sem se mnogo naučil. 4. Rimljani so vojevali s Kartazani tri vojne. 5. Moji bratje ljubijo latinščino (= latinski jezik) tako zelo, da so prebrali mnogo Ciceronovih knjig. 6. Nismo taki (is), da bi bili prezirali (pf.) zakone in ugled oblastev. 7. Da sem podelil knjige res revnim in pridnim učencem! 8. Dobro je učiti se, boljše naučiti se. 9. Svojo domovino izdati je gnusno. 10. Po salaminski bitki so si skoraj vse države Grecije izvolile¹⁾ Atence za^o voditelje proti Peržanom. 11. Sovražniki so bili tako strahopetni, da izmed^o naših ni skoraj nihče padel. 12. Naši vojaki so mnogo sovražnikov pobili.

140. ¹⁾ Prim. 70, 12.

141.

Pluskvampf. in fut. II. 1. Cum epistulam meam lēgeris, sententiam tuam mūtābis. 2. Sī grātiās ēgissētis prō beneficiis, ingrātī nōn nōminārēminī. 3. Amīcus statim mihi scrīpsit, ut prōmīserat. 4. Frātrī aegrōtō ūvās dōnāvī, quās in hortō carperam. 5. Sī imperātor auxilium mīsisset, cīvēs hostī urbem nōn trādīdissent. 6. Sī hostēs vīcerint, in pāce nōn vīvēmus. 7. Sī semper bene vīxissēs, mortem nunquam timuissēs. 8. Cum aliīs beneficia tribueritis, silēte! 9. Cum omnia didicerō, tēcum in hortō lūdā.

142.

1. Nas je ljubki vonj cvetlic, ki ste jih bili natrgali na vrtu, razveselil (pas.). 2. Sklenili smo bili po zimi ostati v Italiji; in bili bi ostali tam, ko bi nam bil oče dovolil. 3. Pismo, ki si mi ga bil poslal, je moje boli zmanjšalo. 4. Merkurij, božji sel, je vodil Priama v tabor Ahila, ki je bil ubil Hektorja. 5. Če ne bomo zaprli mestnih vrat, bodo sovražniki mesto osvojili. 6. Zakaj so tvoji starši prodali vrt, ki so ga bili kupili? 7. Slabotno bo prijateljstvo, ki ga bo ustvarila (= sklenila) korist. 8. Jaz^o bi ti bil več pisal, ko bi sel ne bil hitel. 9. Ko je bil neki Peržan rekel Spartancu (= k Spartancu): „Od (prae z abl.) velike množice naših pušč ne bodete videli solnca“, je ta odgovoril: „Zelo prijetno nam bo, kajti bojevali se bomo v senci.“ 10. Ko mi bodo starši poslali denar, si kupim zelo koristne knjige. 11. Ko te popeljem na vrt, ti pokažem velikansko grozdje. 12. Ako zmanjšate svoje skrbi, boste srečnejši.

Supinovo deblo.

143.

1. Helvētiī lēgātōs ad Caesarem mīserunt pācem petītum. 2. Omnia praetermittam, quae turpia sunt dictū. 3. Graeci libertātem patriae semper dēfēnsūrī erant. 4. Amīcus meus optima Graecōrum opera in nostrum sermōnem versurus est. 5. Xerxem Graeciam sub potestātem suam redāctūrum Athēniēnsēs vīcerunt. 6. Bellum scrīptūrus sum, quod populus Rōmānus cum Iugurthā, rēge Numidārum, gessit.

144.

1. Moji starši ne nameravajo zapustiti Italije, dokler bo tukaj mraz. 2. Dobro se mora razložiti, kar (pl.) je težko spo-

znati. 3. Vojskovodja je poslal konjenike naprej branit mesto. 4. Mi^o hitimo v mesto kupovat potrebnih knjig. 5. Ko sem ti hotel pisati (= pisati hotečega), me je oče povabil na izprehod (= k izprehajanju). 6. Čitati hočemo životopise (= življenja) slavnih (illustris, -e) vojskovodij, ki jih je napisal Kornelij Nepot.

B. Pasiv. § 112.

1. Presentovo deblo.

145.

Indik. in konj. prez. 1. Omnēs dolōrēs tempore minuentur. 2. Lēgātus mittitur ad ducem, quī urbem dēfendit. 3. Prōditōrēs etiam ab iīs, quibus prōfuērunt, contemnuntur. 4. Illī fēminae pauperī vestem dōnēmus, nē frīgore laedātur! 5. Ūtilēs librī ā vōbīs emantur, puerī! 6. Trahimur omnēs studiō laudis et glōriā māximē dūcimur. 7. Exemplō virtūs bene dīscitur atque docētur. 8. Spē alor; nam miser homo sum. 9. Sī nunc bene regeris, aliquando vir probus eris. 10. Cūrāte, nē vincāminī doctrīnā ā multis!

146.

1. Ta zemlja se deli na (in z ak.) pet delov. 2. Mesto in božja (bogov) svetišča se naj od vas branijo! 3. Dobri vas ne prezirajo, pošteni možje. 4. Skrbite, dobre deklice, da govorite vselej resnico (pas.)! 5. Tukaj ni mesto (= kraj), da se mnogo (pl.) govori. 6. Želim, da vas branijo dobri (pas.). 7. Na (ex) sadovih se spoznajo rastline. 8. Uči se latinščine z veliko vnemo (ācre studium), da se bistri (= ostri) tvoj razum!

147.

Imperf. in fut. I. 1. Ā nōbīs praeceptōrēs nostrī semper colēbantur. 2. Rēs pūblica Rōmāna ab annō quingentēsīmō decimō ūsque ad annum a. Chr. n. trīcēsimum alterum ā cōnsulibus regēbātur. 3. Ab omnibus bonīs colerēminī, sī semper iūstī essētis. 4. Urbs ab hostibus nōn expūgnābitur, sī ā vōbīs, mīlitēs, fortiter dēfendētur. 5. Ex operibus, nōn ē verbīs cōgnōscēminī. 6. Ā frātribus cotīdiē puerīs epistulae mittēbantur. 7. Ā dīscipulis lingua Latīna facile dīscerētur, sī dīligentēs essent. 8. Legēbāris et legēris, Homēre, dum litterae Graecae

colentur. 9. Valdē offenderēmur, sī dōnum nostrum ā tē repudiārētur, 10. Dēfenderēris ab optimō virō, amīce, nisi causā tuā iūstitia laederētur. 11. Semper ēlabōrābam, nē ā bonīs hominibus contemnerer. 12. Bonus cīvis dīcar, sī patriae prōderō. 13. Memoria minuerētur, nisi cotīdiē exercērētur.

148.

1. Pri Lacedemoncih so se starčki zelo spoštovali. 2. Grki so prekašali (vincō) Rimljane v^o umetnostih (pas.). 3. Sokrata so ljubili (diligō) učenci in prijatelji (pas.). 4. Učenci bi si koristili, ko bi brali dobre knjige (pas.). 5. Mnogo pisem vam bodem pisal (pas.), če vam bodo pripravljala veselje (pas.). 6. Dobri otroci bodo svoje starše vedno spoštovali (pas.). 7. Konzul je ukazal, da se mestna vrata zapro. (impf.). 8. Starši so vas pošiljali v šolo (pas.), da bi se naučili latinščine. 9. Grki in Rimljani so častili mnogo bogov (pas.). 10. Mi^o bi se zaničevali, ko bi zapustili pot poštenosti. 11. Žene in otroci, vaši možje in očetje vas bodo branili z največjim junaštvom. 12. Ko bi bil delaven, bi te ne stiskala beda (pas). 13. Nikdar se ne bode zmagala nevarnost brez nevarnosti.

149.

Imperativ, inf. gerundiv. 1. Lēx erat Solōnis: ā quō lēgēs cīvitātis contemnuntur, in exsilium mittitor! 2. Cupiditātibus regī turpe est. 3. Dēliberandum est diū, quod cōstituendum est semel. 4. Nēmō ante mortem beātus dīcendus est. 5. Pessimī hominēs ab omnibus contemnuntor! 6. Semper coliminī ā grātīs dīscipulīs, magistrī! 7. Ab omnibus hominibus contemnitor, iniūste vir! 8. Ex bonīs librīs multae et ūtilēs rēs dīscī possunt. 9. Bonī poētae leguntor et ēdīscuntor! 10. Librī nōn solum emī, sed etiam legī dēbent.

150.

1. Očem se mora bolj verovati kakor ušesom. 2. Učenci naj ne berejo škodljivih knjig (pas.)! 3. Od hudobnih ljudi zaničevan biti ni sramotno. 4. Učenost se ne more za^o denar (abl.) kupiti. 5. Čednost se naj brani od vseh dobrih! 6. Naši vojaki niso mogli premagati sovražnih čet. 7. Sramotno je od enakega premagan biti (pres.). 8. Vedno se naj izbere najmanjše zlo (plur.)!

2. Supinovo deblo.

151.

1. Oppidum ā cīve improbō prōditum ab hostibus expūgnātum est. 2. Fīlius rem familiārem ā patre relictam industriā auxit. 3. Nōn omnia, quae ab ōrātōre dicta sunt, probāmus. 5. Brevī tempore epistula, quam tibi herī missūrus eram, scripta erit. 6. Librī, qui ā patre meō empti mihique traditi sunt, tibi et amīcō nostrō, sī eōs legētis, placēbunt. 7. Arte medicī perītissimī nōbīs redditus es, cārissime amīce. 8. Carpāmus ūvās carptāsque illī fēminae aegrōtae dōnēmus! 9. Omnēs militēs, quī annō a. Chr. n. quadringentēsīmō quintō decimō ab Athēniēnsibus in īnsulam Siciliam missi erant, ā Syracūsānīs occīsī sunt. 10. Sī hostēs victi erunt, in pāce vīvēmus. 11. Quis tam perfectus est, ut virtus ab eō nunquam neglēcta sit? 12. Utinam lēctae sint ā vōbis epistulae, quae ante paucōs diēs vōbīs scripserāmus! 13. Iniūriā contemptum esse acerbū est.

152.

1. Prebranih (= branih) besed se bodete učili (pas.), učenci. 2. Ahil je hotel Agamemnona, ki ga je bil razžalil (pas.), ubiti. 3. Hektor, hrabri Priamov sin, bi bil zažgal grške ladje, ko bi jih ne bil branil Ajak (pas.). 4. Kartagino, ki so jo Rimljani l. 146 pr. kr. osvojili in razdejali, so bili ustanovili Feničani l. 880 (pas.) 5. Ko bi ne bili hrabri bili, bi vas bila veličanska množica (numerus) sovražnikov premagala in uničila (pas.). 6. Neron je užgal mesto Rim (pas.). 7. Če bodete premagali sovražnike v^o srditem boju, vojaki, vas bodo hvalili vsi dobri sodržavljani (pas.). 8. Atenci so se na maratonskem polju tako hrabro bojevali, da jih niso premagali brezštevilni Peržani. 9. Za blagor domovine pasti (= ubit biti) je zelo slavno. 10. V Aziji so Rimljani nakupili mnogo sužnjeve (pas.). 11. Cezar je vojeval mnogo vojn (pas.). 12. V maratonski bitki je padlo (= se je ubilo) 192 Grkov in 6400 Peržanov.

Četrta (i-)konjugacija.

A. Aktiv. § 110.

1. Presentovo deblo.

153.

Indik., konj. in inf. 1. Dicit Sōcratēs, vir sapientissimus: Ego nihil scio praeter id, quod (da) scio nihil; sed multī ho-

minēs id quoque nesciunt. 2. Pluvia agrum mollit. 3. Per hiemem ursi in antris dormiunt. 4. Cūrās tuās somnō lēnīs. 5. Adulēscentēs artibus bonīs ērudīmus. 6. Causās inimicitiarum saepe nōn reperītis. 7. Aperiās parentibus voluntātem tuam! 8. Vōcem vērōrum amīcōrum audiāmus! 9. Parentibus magistrisque oboediātis! 10. Deum rogāmus, ut tē servet et cūstodiat. 11. Cūr amīcō nōn adsim dolorēsque ēius lēniam? 12. Nihil scire turpe est. 13. Pūnīre iūcundum nōn est. 14. Unde venītis, amīci?

154.

1. Življenje onih, ki služijo svojemu poželenju (pl.), je zelo bedno. 2. Bog kaznuje nepoštene ljudi. 3. Poslušajte glas pojočih ptic! 4. Toliko vemo, kolikor imamo (= držimo) v^o spominu. 5. Životinje imajo oči, da vidijo, ušesa, da slišijo, 6. Petje ptic, ki ga poslušam v gozdu, me razveseljuje (pas.). 7. One, ki so hrabro (= s hrabrim duhom) bojujoči se za domovino v bitki padli, pokopljimo! Njih spomin se bo od nas vedno slavil. 8. Nisi dober državljan, če služiš svoji slavi, ne koristi domovine. 9. Kje naj najdem onega, ki bi stavil (prez.) prijateljevo čast nad svojo? 10. Nobena bol ni tako velika, da bi je dolgost časa ne zmanjšala in olajšala (prez.). 11. Hudobne ljudi slušati je sramotno. 12. Boli bednih ljudi lajšati je plemenito delo.

155.

Imperf. in fut. I. 1. Rōmānī castra altō vallō fossāque lātā mūniēbant. 2. Per tōtam noctem saeviēbant procellae; tū dormiēbās, sed ego eās audiēbam. 3. Hilaritāte trīstitiam temporis condiēbāmus. 4. Parentēs meī pauperem hunc puerum nūtrirent, sī modestior fuisset. 5. Māgna victōria bellum finiet. 6. Praeceptōrēs eōs dīscipulōs pūnient, quī clāmāverint. 7. Per errōrēs ad vērītātem veniēs. 8. Cupiditātibus nunquam serviēmus. 9. Sī cōnsiliō meō oboedīrētis, nōn tam diū dormirētis. 10. Multās rēs nescirēmus, nisi eās didicissēmus. 11. Lēgibus semper oboediam.

156.

1. Jaz sem bil lačen, ti si me hranil. 2. Cesar Avgust je spaval po 7 ur. 3. Pošteni možje niso in ne bodo nikdar služili denarju. 4. Čas bode olajšal našo bol. 5. Dobri državljani so se silno trudili, da bi končali žalostno državljansko vojno.

6. Čuvaji so stražili grad, da bi sovražniki ne našli dohoda.
7. Vi^o bi si utrdili pot k sreči, ko bi zmeraj pošteno živeli.
8. Gosposke vas bodo kaznile, če ne bodeite pokorni zakonom.
9. Nasvete pametnih mož bom vedno slušal.
10. Smrt bo končala vse naše boli.

157.

Imperativ, particip in gerundij. 1. Hominem mortuum in urbe nē sepelītō! 2. Venī in hortum, Francīsce! Ego et Antōnius tē iam expectāmus, ut lūdīs nostrīs intersīs. 3. Probitātī servientēs satis fēlicēs eritis. 4. Aperīte portās, servī! Hospitēs adsunt. 5. Nōn semper facultātem audiendī habēbitis. 6. Venīte, amīcī, dolōrēs vestrōs lēniam! 7. Multī Trōiānī dormientēs ā Graecīs occīsī sunt. 8. Cantū tuō animī audientium dēlectāti sunt. 9. Mīlitēs castra mūniuntō et cūstōdiuntō, nē ab hostibus expūgnentur! 10. Oboediendō parentibus gaudium parābitis, liberī. 11. Aurēs habēmus ad audiendum.

158.

1. Sliši mnogo koristnih stvari! 2. Pokopljite trupla v boju ubitih vojakov! 3. Tvoj glas razveseljuje duha (pl.) slušateljev (= poslušajočih).
4. Starši naj kaznijo hudobne dečke, da ne pomnože njih napak! 5. Učenec naj bo pokoren (oboediō) učitelju!
6. S kaznijo (kaznovanjem) nameravajo učitelji lene dečke poboljšati.
7. Pridite v gozd in poslušajte ptičje petje!
8. Bogatini (= bogati ljudje), lajšajte bedo revnih ljudi s hrano (= hranjenjem) in obleko (= oblačenjem)!
9. Zvežite in stražite izdajalce, da se ne oproste!

Perfektovo deblo.

159 a.

Perfekt. 1. Nātūra herbās et flōrēs pulcherrimē vestīvit. 2. Tantum fuit Achillis odium in Hectorem, ut ipsa mors illud nōn fīnīverit. 3. Phoenix flēvit, quod Achillēs, quem educāverat et ērudīverat, ā Trōiānīs necātus est. 4. Nisi dormīvissemus, incendiō teritī essemus. 5. Rōmānī urbem, quam hostēs mūnīverant, expūgnāverunt et dīruērunt. 6. Cum accūsātum audīveris, iūdicā! 7. Legibus oboedīvisse cīvibus māxima laus est.

159 b.

1. Lēgātī Darēī, rēgis Persārum, ad Alexandrum Māgnum vēnērunt pācem rogātum. 2. Mīlitēs pūgnantēs nōn sēnsērunt

vulnera. 3. Aquam ex flumine hausimus, ut dolores militis vulnerati leniremus. 4. Omnia, quae per amicum compererō, tū primum audies. 5. Caesar aliquando hostem tam facile vicit, ut senatui Romanō victoriam hīs tribus verbis nuntiaret: Veni, vidi, vici. 6. Cui non gratum est amicum invenisse. 7. Tibi gratus essem, si iam hodie advenissēs. 8. Utinam sanam aquam hauserim! 9. Milites nostri, cum captivos vinxissent, mortuos sepeliverunt.

160.

1. Knjige, ki si jo danes od mene zahteval, nisem našel. 2. Ko bi bil ti^o včeraj bil v mestu, bi bil tam vse (pl.) izvedel, kar smo slišali od prijatelja. 3. Celo noč brez sna spati (pf.) je prijetno. 4. Kdo je oblekel zemljo z lepimi cvetlicami? 5. Ko bodo vaši prijatelji slišali onega govornika, bodo odobravalι njegovo mnenje. 6. Da sem s svojim pismom olajšal tvojo bol! 7. Vi niste slišali pesmi odličnega pesnika. 8. Pravega prijatelja najti (pf.) je velika sreča. 9. Ko prideš v naše glavno mesto, boš videl mnoga [in] lepa poslopja. 10. To (= te) so Ciceronove besede: državi sem vedno služil, sebi nikoli. 11. Vojaki, ki so bili po (per) noči stražili tabor, so po dnevi spali. 12. Ko bom vse učitelje slišal, ti pišem o tvojem sinu svoje in njih mnenje.

Supinovo deblo.

161.

1. Pars exercitus urbem nostram custoditum venit. 2. Nihil praetermittatis, amici, quod est iucundum auditu! 3. Eum, qui pecuniae et voluptatibus serviturus est, omnes boni vituperabunt. 4. Si oratorem audituri estis, silēte!

162.

1. Najbolje je iznajti (= najti), kar koristi i tebi i vsem ljudem. 2. Danes so prišli starši v mesto kaznovat svojega lenega sina. 3. Če hočete lajšati bedo revežev (= lajšati hoteči), ne štedite z denarjem! 4. Nikoli nisem nameraval k tebi priti, ker je bilo vedno veliko število prilizovalcev okoli tebe.

B. Pasiv. § 112.

1. Prezento deblo.

163.

Indik. in konj. prez. in imperf. 1. Tristitia animi dulci spē lenitur. 2. Quis nostrum non optat, ut hoc bellum finiatur?

3. Lēgibus parēte, nē pūniāminī! 4. Cūrāte, ut illī hominēs improbī vinciāntur et ā magistrātibus nostrīs pūniantur. 5. Alexander Māgnus imperāvit, ut corpus Darēī, quem necātum reppererat, sepelīrētur. 6. Puerī in scholā litteris ērudīuntur, ut tempore futūrō cīvēs ūtilēs patriae sint. 7. Castra ā militibus cūstodiēbantur. 8. Nōs omnēs ā deō nūtrīmur. 9. Rhenō et Danuviō imperium Rōmānum fīniēbātur. 10. Cāra patria, ā fortibus tuīs fīliīs cūstodiāris! 11. Pūnīrer, nisi lēgibus cīvītātis oboedīrem. 12. Plūrimī dolōrēs tempore, omnēs morte fīniuntur. 13. Cui omnia dēbēs? A quō nūtrīris et cūstodīris?

164.

1. Glad začinja jedi (pas.). 2. Celo največjo bol olajša čas (pas.). 3. Od oblastev se čuvajo zakoni. 4. Katero mesto se ni utrjevalo z zidovjem, ampak s hrabrostjo? Lacedemon. 5. Grki glave niso pokrivali (pas.). 6. Trupla se v starih časih niso pokopavala. 7. V šoli smo, da se v znanostih in umetnosti izobrazimo. 8. Vsak zločin se naj kaznuje! 9. Naj se zasliši (= sliši) tudi druga stranka (= del)! 10. Ko bi se vojevala vojna, bi se mesta utrjevala. 11. Ljubke glasove ptic radi (libenter) slišimo (pas.). 12. Oni, ki so padli v bitki, naj se pokopljejo na bojnem polju (campus proelir)! 13. Prijateljem so se vedno odpirala vrata našega mesta.

165.

Fut. I., imperativ, inf. prez., gerundiv. 1. Nōn semper, puerī, ā parentibus nūtriēminī et vestiēminī. 2. Jūre pūniēris, si peccāveris. 3. Ā dīvitibus hominibus vestīminī, pauperēs. 4. Audī et oboedī; pūnīrī tibi nōn placēbit. 5. Vīta nostra morte fīniētur. 6. Portae hominī, quī hostibus servīvit, nōn aperientur. 7. Lēnīre, amīce; iūstus iūdex scelera inimicōrum tuōrum pūniet. 8. Iī, quī lēgibus nōn pārent, pūniendī sunt. 9. Nēmō sepelītor in urbe! 10. Clāmor īnfēlicis virī propter māgnū intervallū audīrī nōn potuit.

166.

1. Tvoje bolečine, preljubi oče, se bodo lajšale od zvedeneга zdravnika. 2. Starši vas bodo kaznovali (pas.), če njih ukazom ne bodeτε pokorni (fut. II.). 3. Bogatini morajo hraniti in oblačiti reveže. 4. Možje, če bodeτε hoteli podeliti domo-

vini najlepše darove, bode te morali zelo dobro vzgojiti svoje^o otroke. 5. Tudi najhujše zlo se bode enkrat končalo. 6. Tvoja pomoč me bo rešila vseh bremen. 7. Strogo se morajo kaznovati oni, ki zasmehujejo reveže. 8. Solonov zakon je bil: kateri bodo padli v vojni, se naj pokopljejo na državne stroške (pūblicē)! 9. Prošnje prijateljev vas naj omehčajo (pas.)! 10. Po krivici kaznovan biti ni sramotno.

Supinovo deblo.

167.

1. Aqua ā nōbīs hausta pūra et sāna est. 2. Rōmānī ā Graecīs artibus et litterīs ērudītī sunt. 3. Dēsiderium absentis amīcī epistulīs saepe lēnītum est. 4. Contentī hominēs, firmissimīs armīs contrā paupertātem mūnītī estis. 5. Quam multi hominēs innocentēs vīnctī in carceribus miserrimam vītā fīnīvērunt. 6. Hostēs ā nōbīs tantum āfuērunt, ut eōrum clāmor in castrīs nostrīs vix audītus sit. 7. Sī patientior fuissēs, dolōrēs tuī iam lēnītī essent. 8. Xerxēs omnēs sacerdotēs, quī in arce Athēnārum inventī erant, necāvit. 9. Multae rēs nōtae nōn essent, nisi cāsū inventae essent. 10. Ā quō cīvis Rōmānus vīnctus erit, pūnītor! 11. Bene ērudītum esse melius est quam māgnās dīvitiās habēre.

168.

1. Od vojakov zastraženi tabor se od sovražnikov ni mogel osvojiti. 2. V vseh časih se je našlo malo ljudi, ki bi premagali svoje poželjenje (pl.), več, ki bi premagali sovražne vojske. 3. Če bodo tvoje bolečine jutri olajšane, te obiščem s prijateljem in njegovim bratom. 4. Konjeniki bi se bili rešili, ko bi njih bega ne bila ovirala široka reka. 5. Otroci mojega prijatelja, ki jih je bil redil in vzgajal moj oče, so zapustili včeraj naše mesto. 6. Ker je razsajal silen vihar, mrtvecev nismo mogli pokopati (pas.). 7. Vas je vzgojil brat mojega učitelja (pas.). 8. Sramotno je [dobri] glas pokopanega moža z besedami grditi. 9. Da so vojaki dobro utrdili in zastražili tabor (pas.)! 10. Ko bi bili Trojanci Heleno vrnili, bi se bila trojanska vojna prej končala. 11. Izdajalca so našli in zvezali (pas.).

Pripovedke in basni.

1. Enej.

Cum Graeci decimo belli anno Troiam dolō expugnāvissent, urbs incendiō delēta est, incolae necātī, fēminae vinctae et in Graeciam transportatae sunt, ut servirent. In numero eorum Troianorum, quos dii servāverunt, fuit Aenēas, filius Veneris, vir fortissimus et prUDENTISSIMUS. Is iam initio cōsilia et facinora Paridis nunquam probāverat; et cum iniuriā huius viri cognovisset, optāverat et suāserat, ut bellum finiretur. At cum hoc cōsiliū repudiātum esset, neque laboribus neque vulneribus fatigātus omnibus proeliis interfuerat et cum ipso Achille pugnāverat.

Tum fugā vitam servāvit et tantā¹⁾ fuit pietate¹⁾ ergā parentēs, ut patrem senem umeris suis ex urbe portāret. Cum ceteris Troianis, qui ex clade servati erant, postea in Italiam venit ibique novam patriam repperit.

2. Kmet in sinovi.

Agricola senex cum mortem appropinquantem sentiret, filios convocavit, quorum discordiam cognoverat et saepe vituperāverat. Tum vinctas virgas iis tradidit et imperavit, ut eas frangerent. Cum fratres frustra elaborarent et virgae ab iis frangi non possent, pater eas solvit. Cum singulas facillime frēgissent, didicerunt haec: concordia firma res est, discordia pernicioſa.

3. Lisica in grozdje.

Vulpēs cum magnā famē premeretur, ūvam in altā vite pendentem appetēbat. Tandem inanī labore fatigata est et discēdēns, nōndum, inquit, mātūrae et dulcēs sunt; acerbās nōn gūstārem, etiamsi in viā repperissem.

4. Dedal.

Daedalus, artifex peritissimus, in Cretam insulam ad regem Minōem venit. Ibi labyrinthum aedificavit. Sed cum rex eum laesisset, alās et sibi et Icaro filio paravit et cum eo avolavit. Icarus novā arte volandi superbus solī appropinquavit. Tum

169, 1. ¹⁾ tolike ljubezni; prim. 33, 11.

cēra ālārum sōlis radiīs mollīta est. Ipse in mare dēcidit, quod ex (po) eō Icārium nōminātum est. Daedalus in Siciliam vēnit.

5. Tantal.

Tantalus tam cārus fuit omnibus diīs, ut ad epulās eōrum invītārētur et cōnsilia eōrum cōgnōsceret. Sed cum ea, quae apud deōs audīverat, mortālibus prōderet, apud īnferōs mediā in aquā collocātus est. Hanc frūstrā studēbat haurīre, nam semper recēdēbat. Etiam frūctūs, quī super caput ēius pendēbant, frūstrā studēbat carpere, nam ramī ventō mōtī recēdēbant.

6. Nioba.

Amphīōn, quī Thēbās mūrīs mūnīvit, uxōrem dūxit Niobam, Tantalī fīliam, et ex eā septem fīliōs septemque fīliās habuit. Sed cum Nioba Lātōnam superbīs verbīs laeisset, quod (čēš da) illa duōs, ipsa quattuordecim liberōs habēret, Apollō fīliōs, Diāna fīliās ēius omnēs sagittīs occīdērunt. Tum Nioba omnibus liberīs orbāta in sāxum mūtāta est.

7. Jabolko Diskordije.

Ad nūptiās Pēlei et Thetidis omnēs diī invītātī erant praeter Discordiam. Haec irā et dolōre mōta mālum mīsīt, in quō scrīpta erant haec verba: Pulcherrima dea mē habētō! Cum igitur et Iūnō et Minerva et Venus illud mālum appeterent et māgna esset discordia deārum, Iūppiter Mercuriō imperāvit, ut eās ad Paridem, Priamī filium, dūceret, qui prope Trōiam pāstōribus praeerat. Paridī igitur Iūnō, sī sē (njo) pulcherrimam iūdicāvisset, omnium terrārum rēgnum, Minerva prūdentiam et glōriam, Venus Helenam, pulcherrimam omnium mulierum, prōmīsīt. Tum Paris Venerī mālum trādīdīt. Paulō post in urbem Spartam vēnit et Helenam, Menelāi rēgis uxōrem, sēcum dūxit. Haec erat causa bellī Trōici.

7. Ifigenija.

Clāssis Graecōrum cum in portum Aulidem convēnisset, multōs diēs tempestātibus retinēbātur. Itaque Agamemnōn, dux exercitūs, sacerdotēs interrogāvit: Quae est causa tempestātum? Hī responderunt haec: Tempestātibus missīs nōs impedit Diāna, quam superbiā tuā laeistī; sī iram deae plācātūrus es, eī immolāre debēs fīliam tuam Iphigeniām. Tum Iphigeniā ex patriā

adducta est, ut Diānae immolārētur; sed dea cervam prō eā sūmpsit et virginem in terram Tauricam dūxit, ubi templō praeerat.

170.

Božidar in Srečko.

B. Pridi na vrt, Srečko; dosti sva brala in pisala; sedaj se bova igrala.

S. Jaz bom prej dokončal svojo nalogo.

B. Je še nisi dovršil?

S. Nisem se še vsega (pl.) naučil. Ti si se vse (pl.) naučil, kar nam je velel učitelj?

B. Ne vsega.

S. Torej še ni dovoljeno igrati se.

B. Zakaj bi ne bilo dovoljeno (prez.)? Po igri se bom še^o drugo (= ostalo) učil.

S. Toda bolje je prej se učiti, potem se igrati.

B. Kako sitnega tovariša imam!

S. Nisem siten, toda dovršiti hočem, kar nam je učitelj ukazal.

B. Torej se učiva skupaj na pamet, poslušajva drug drugega! Če obdrživa (fut. I.) vse v spominu, bova takoj hitela k igri.

S. Tako naj bo; kajti po dovršenih delih je igra prijetnejša.

171.

Spominski reki.

1. Ars longa, vīta brevis est. 2. Orā et labōrā! 3. Diēs diem docet. 4. Littera scrīpta manet. 5. Tantum scīmus, quantum memoriā tenēmus. 6. Nōn scholae, sed vītae discimus. 7. Pār erit fortūna labōrī. 8. Labor omnia vincit. 9. Hīc Rhodus, hīc saltā! 10. Homo doctus in sē semper dīvitiās habet. 11. Errāre hūmānum est. 12. Quae nocent, docent. 13. Festinā lentē! 14. Fortūna est caeca. 15. Nēmō ante mortem beātus dīcendus est. 16. Per aspera ad astra. 17. Sit mēns sāna in corpore sānō! 18. Victōriarum omnium prīma et optima est sē ipsum vincere. 19. Nihil mortī tam simile est quam somnus.

B. Besednik k poedinim vajam.

1.

Sicilia, ae Sicilija
īnsula, ae otok
Britannia, ae Britanija (Angleško)
puella, ae deklica
rosa, ae roža
aquila, ae orel
āla, ae perut
viola, ae vijolica
amīcitia, ae prijateljstvo
corōna, ae venec
vīta, ae življenje
Austria, ae Avstrija
Italia, ae Italija
terra, ae dežela, zemlja
Eurōpa, ae Evropa
Asia, ae (Mala) Azija
cōpia, ae množica
bēstia, ae (divja) žival, zver

est je
sunt sta, so
habet ima
habent imajo
et in.

3.

Indikativ prez. akt. I. konjugacije
gl. § 110.

Patria, ae domovina
silva, ae gozd
umbra, ae senca
āra, ae oltar
dea, ae boginja
mēnsa, ae miza
epistula, ae pismo
diligentia, ae pridnost
fortūna, ae sreča, usoda
filia, ae hči

ancilla, ae dekla
fēmina, ae žena
causa, ae vzrok
laetitia, ae (vidno) veselje

dōnō, ās dam, obdarim, podarim
paro, ās pripravljam
ōrnō, ās (o)krasim
lacrimō, ās jokam, jočem (se)
labōrō, ās delam

cūr, zakaj
ubi, kje

in mēnsā, na mizi; *in silvā* v
gozdu; *in* na vprašanje kje? z
abl.: na, v.

5.

Columba ae golob
via, ae pot
aqua, ae voda
herba, ae zel(išče)
rēgīna, ae kraljica

māgnus velik, *māgna* velika,
māgnum veliko
opācus, *opāca*, *opācum* senčnat 3
iūcundus 3 prijeten
timidus 3 boječ
globōsus 3 obličast (okroglast)
sēdulus 3 priden
dēnsus 3 gost
vērus 3 prav, resničen
sempiternus 3 večn
necessārius 3 potreben
aureus 3 zlat
rūsticus, 3 kmetski

amo (*amīcitia* ¹), ās ljubim
laudō, ās hvalim.

¹ V () stoje že znane latinske besede istega korena.

7.

Domina, ae gospa, gospodinja
iūstitia, ae pravičnost
agricola, ae m. poljedelec
gallīna ae kokoš
poēta, ae m. pesnik
scriba, ae m. pisar
lūna, ae luna, mesec
nauta, ae m. mornar
glōria, ae slava
incola, ae m. prebivalec
Graecia, ae Grecija (Grško)

multus 3 mnog

mōnstrō, ās kažem.

9.

Imperativ prez. akt. I. konjugacije
 gl. § 110.

Nīlus, ī Nil
fluvius, ī reka
Āfrica, ae Afrika
amīcus (*amo*, *amīcitia*) 3 prijazen;
amīcus, ī (substantiviran ad-
 jektiv) prijatelj
deus, ī bog
dominus, ī (*domina*) gospod, go-
 spodar
mundus, ī svet
nātūra, ae narava
cibus, ī jed
rīvus, ī potok
hortus, ī vrt
lēgātus, ī poslanec
nūntius, ī glasnik
victōria, ae zmaga
servus, ī hlapec, suženj, sluga
medicus, ī zdravnik
fīlius (*fīlia*), ī sin
lūdus, ī igra

dēsīderō, ās zahtevam

irrigō, ās namakam

erat je bil (3)

erant sta bila (3), so bili (3).

10.

Procella, ae nevihta
campus, ī polje
equus, ī konj
asinus, ī osel
aegrōtus 3 bolen (bolan); *aegrō-*
tus, ī (subst. adj.) bolnik
discipulus, ī učenec
rīpa, ae breg (reke, potoka)
oculus, ī oko
animus, ī duša

perniciōsus 3 poguben

servō, ās rešim (ohranim)

properō, as hitim

ambulō, ās izprehajam se

habitō, ās bivam

saepe često, velikokrat

quō kam

libenter rad.

12.

Aegyptus, ī f. Egipet
pōpulus, ī f. topol
fāgus, ī f. bukev
ventus, ī veter
pirus, ī f. hruška (drevo)
cerasus, ī f. črešnja (drevo)
Corinthus, ī f. Korint
Dēlus, ī f. Del
Cyprus, ī f. Ciper
cedrus, ī f. cedra

fēcundus 3 rodoviten

altus 3 visok

lātus 3 širok, košat

situs 3 ležeč; *sita est* leži

clārus 3 svetel, slaven

prōcērus 3 vitek

flō, ās pišem (pihati)

per z akuz. skozi, po.

13.

Efez *Ephesus*, ī f.

Rim *Rōma*, ae

14.

Puer, puerī deček
liber, librī knjiga
ager, agrī njiva
dīvitiae, ārum bogastvo
modestia, ae skromnost
magister, trī učitelj
vir, virī mož
fābula, ae basen
inimīcus (amīcus, amīcitia) 3 ne-
 prijazen, sovražen
inimīcus, ī (subst. adj.) neprijatelj,
 sovražnik
socer, socerī tast
gener, generī zet

praeclārus (clārus) 3 krasen

obtemperō, ās (amīcō dat.) po-
 koren sem (prijatelju), ubogam
 (prijatelja)
dēlectō, ās razveseljujem
nārrō, ās pripovedujem.

15.

Šola *schola, ae* (reci: shola).

16.

Vīnum, ī vino
dōnum, ī (dōnō) dar(ilo)
stella, ae zvezda
initium, ī začetek
vesper, vesperī večer
Athēnae ārum Atene
oppidum, ī mesto
Danuvius, ī Donava
rōstrum, ī kljun
Graecus 3 grški; *Graecus, ī* (subst.
 adj.) Grk
Bacchus, ī Bakh
frūmentum, ī žito
mendācium, ī laž
vitium, ī napaka
bellum, ī vojna
aurum (aureus), ī zlato
argentum, ī srebro
metallum, ī kovina

templum, ī svetišče
aedificium, ī poslopje

nūntiō (nūntius), ās naznanjam
pūgnō, ās bojujem se
vāstō, ās (o)puštošim.

17.

Ferrum, ī železo
populus, ī narod
fīnitimus 3 sosednji, soseden
fīnitimī, ōrum (substantiviran ad-
 jektiv) sosedje
periculum, ī nevarnost
officium, ī dolžnost
exemplum, ī vzgled

dūrus 3 trd
sevērus 3 strog
bellicōsus (bellum) 3 bojevit
probus 3 pošten
periculōsus (periculum) 3 nevaren
improbus (probus) 3 nepošten
beātus 3 srečen, blažen
varius 3 različen, raznovrsten
malus 3 slab, hud(oben), zloben
prōvidus 3 previden, oprezen
impavidus 3 neboječ, srčen
frūgifer, -fera, -ferum plodonosen
 plodovit

nōn ne; *nōn est* ni; *nōn sunt*
 nista, niso.

18.

Gaudium, ī (tiho) veselje
numerus, ī število
minister, trī služabnik
mālus, ī f. jablana
mālum, ī jabolko
pirum, ī hruška (sad)
lūxuria, ae razkošnost, razsipnost
arma, ōrum orožje
Persa, ae m. Peržan
praeceptum, ī predpis, ukaz
noster, nostra, nostrum naš (najin)
modestus (modestia) 3 skromen
molestus 3 nadležen, zopern

bonus 3 dober
cārus 3 drag, mil, ljub
vester, vestra, vestrum vaš (vajin)
miser, misera, miserum beden,
 žalosten
plēnus 3 poln
ruber, rubra, rubrum rudeč
pulcher, pulchra, pulchrum lep
industrius 3 delaven
opulentus 3 premožen, bogat
liber, libera, liberum svoboden,
 prost (*curā*, skrbi); *liberī, ōrum*
 otroci
laetus 3 vesel
iūstus (iūstitia) 3 pravičen
pretiōsus 3 drag(ocen)
piger, pigra, pigrum len
plērumque navadno, večidel.

19.

Črn *niger, nigra, nigrum*
 ded *avus, ī*
 tvoj *tuus* 3
 kazni *poena, ae*
 moj *meus* 3
 ugoden *prōsper, -era, -erum*
 okrašen *ōrnātus (ōrnō)* 3.

20.

Honōs (honor) m. čast
bonum, ī (subst. adj.) dobrina,
 dobro (dobra itd. = imetek,
 blago)
Terentia, ae Terencija
uxor, ōris žena (soproga)
Cicerō, ōnis Ciceron (rimski go-
 vornik in državnik)
vultur, uris m. jastreb
turtur, uris m. grlica
sermō, ōnis m. govor(ica), pogovor
labor (labōrō) ōris m. trud, napor
doctrīna, ae učenost
leo, ōnis m. lev
soror, ōris sestra
mōs, mōris m. nrav, navada,
 šega, pl. tudi značaj

ōrdō, inis m. red, vrsta, stan
homo, inis m. človek

cadūcus 3 minljiv
patrius (patria) 3 domač; *p. sermō*
 materinski jezik

fuit je bil 3
fuērunt sta bila 3, so bili 3.

21.

Cōnsul, is konzul (prvi rimski
 oblastnik)
Rōmānus (Rōma) 3 rimski, *Rō-*
mānus, ī Rimljan
timor (timidus), ōris m. strah
animus, ī duša, srce
prōdītor, ōris izdajalec
līctor, ōris liktor
color, ōris m. boja, barva
odor, ōris m. duh, vonj
flōs, flōris m, cvet(lica)
ānser, eris m. gos(ak)
error, ōris m. zmota
imperātor, ōris poveljnik
mūs, mūris m. miš
lepus, oris m. zajec
praeceptor (praeceptum), ōris
 učitelj
beneficiūm (bonum), ī dobrotā,
 dobro delo
pater (patrius), patris oče
māter, mātris mati
īgnāvus 3 bojazljiv, strahopeten
tener, -era, -erum nežen
ēgregius 3 izboren, odličen
attentus 3 pazljiv
irrigō aquā škropim
ergā z ak. do, proti (prijazno).

22.

Brat *frāter, frātris*
 všeč(en) *grātus* 3
 Sirija *Syria, ae*
 govedo *bōs, bovis* c.

negotov *incertus* 3
 zadovoljen *contentus* 3
 plačilo *praemium*, *ī*
 svoj (za tretjo osebo) *suus* 3
 govornik *orātor*, *ōris*
 majhen *parvus* 3
 bol(ečina) *dolor*, *ōris* m.
 Junona *Iūnō*, *ōnis*
 Venera *Venus*, *eris*
 prvi *prīmus* 3
 kako *quam*
 dolg *longus* 3.

23.

Intemperantia, *ae* nezmernost
valētūdō, *inis* f. zdravje
latro, *ōnis* ropar
cālīgō, *inis* f. tema
cōnsuētūdō, *inis* f. navada
Slovēnus, *ī* Slovenec
nātiō, *ōnis* f. narod
fortitūdō, *inis* f. hrabrost
repetitiō, *ōnis* f. ponavljanje
studium, *ī* učenje, znanost
libīdō, *inis* f. strast
arbor, *oris* f. drevo
hirundō, *inis* f. lastavica
autumnus, *ī* jesen (i)
regiō, *ōnis* f. pokrajina, kraj
laurus, *ī* f. lovor
Apollō, *inis* Apolon (bog pesni-
 štvā)

imāgō, *inis* f. podoba, slika

alter, *altera*, *alterum* drugi
rārus 3 redek
alius 3 drug
senātōrius 3 senatorski
dicātus 3 posvečen

turbō, *ās* kalim, vznemirim
decorō, *as* dičim
volo, *ās* letim

apud z ak. pri

sīve — *sīve* bodi si — bodi si
quasi takorekoč.

24.

Starodavniki *antiquī*, *ōrum*
 izvor *origō*, *inis* f.
 človeški *hūmānus* (*homo*) 3
 pamet *ratio*, *ōnis* f.
 božji *divīnus* (*dea*, *deus*) 3
 množica *multitūdō* (*multus*), *inis* f.
 krepek *fīrmus* 3
 tudi *etiam*
 najvišji *summus* 3
 lepota *pulchritūdō* (*pulcher*),
inis f.

z (s) *cum* z abl.

občudovanje *admīrātiō*, *ōnis* f.
 opazujem *spectō*, *ās*
 gotov *certus* (*incertus*) 3
 nebo *caelum*, *ī*
 znamenje *sīgnum*, *ī*
 vesoljen *ūniversus* 3
 zemlja *tellūs*, *ūris* f.

25.

Indikativ prez. pas. I. konjugacije,
 gl. § 112.

Aktiv: *Magister discipulōs* lau-
 dat učitelj hvali učence.

Pasiv: *A magistrō discipulī* lau-
 dantur od učitelja se hvalijo
 učenci.

Aktiv: *Avārōs cūrae vexant* la-
 komneže mučijo skrbi.

Pasiv: *Avārī cūrīs* (abl.) *vexan-*
tur lakomneži se mučijo od
 skrbi

Pravilo: Aktiv se pretvarja ta-
 ko-le v pasiv: **Subjekt** aktiv-
 nega stavka stopi v abl. s
predlogom ā (*ab* = od) pri
 imenih živih bitij, **sicer** v goli
 abl.; **akuzativ** stopi v **nom.**
 (kot subjekt pas. stavka), gla-
 gol stopi v pasivno obliko iste-
 ga časa, glede števila in ose-
 be se ravna po subjektu pas.
 stavka.

Pomni: Učenec ima knjigo
 se latini: *discipulus librum*

habet ali *dīscipulō* (dat.) *liber est*
murmur, ris n. šum(ljanje), žuborenje

frīgus, oris n. mraz
corpus, oris n. telo
nōmen, inis n. ime
Carthāgō, inis f. Kartagina
tempus, oris n. čas
Hannibal, is Hanibal
carmen, inis n. pesem
scelus, eris n. zločin
Homērus, ī Homer
litus, oris n. breg, obala
Campānia, ae Kampanija
scrīptor, ōris pisec, pisatelj
sidus, eris n. zvezda (več zvezd)

Sāvus, ī Sava
flūmen, inis reka
musca, ae muha
mel, mellis n. med (ú)
iūs, iūris (iūstus) n. pravo

amoenus (amo) 3 ljubek
dūrō (dūrus), ās utrujem
valdē zelo, močno

ā (ab) praep. z abl. od.

26.

Zdrav *sānus* 3
 čin *facinus, oris* n.
 izpreminjam *mūtō, ās*
 raven *plānus* 3
 močen *rōbustus* 3
 nosim, prinesem *portō, ās*
 brema *onus, eris* n.
 javen *pūblicus* 3
 delo *opus, eris* n.
 luč *lūmen, inis* n.
 strela (blisk) *fulmen, inis* n.
 žveplo *sulphur, uris* n.

27.

Vēr, vēris n. pomlad
viātōr, ōris potnik

iter, itineris n. pot(ovanje)
cadāver, eris n. (mrtvo) truplo
corvus, ī krogar
ōs, ōris n. usta, ustje
os, ossis n. kost
pretium (pretiōsus), ī cena, vrednost
aes, aeris n. med (i), baker
marmor, oris n. mramor
verbera, um udarci, bič
pecus, oris n. živina

grātus 3 prijeten
Corinthius 3 korintski
Parius 3 parski (otoka Para)
iniūcundus (iūcundus) 3 neprijeten.

28.

Znan *nōius* 3
 bled *pallidus* 3
 slab(oten) *īnfirmus (fīrmus)* 3
 nekateri *nōnnūllī, ae, a*
 razpokan *rīmōsus* 3
 posoda *vās, vāsis* n.
 potraten *prōdigus* 3
 rajnik *mortuus, ī*.

29.

Pāx, pācis f. mir
mīles, itis vojak
lēx, lēgis f. zakon
laus, laudis f. hvala
voluntās, ātis f. volja, želja
arx, arcis f. grad
hiems, hiemis f. zima
urbs, urbis f. mesto (večje, glavno, navadno Rim)
auctōritās, ātis f. ugled, spoštovanje
mors, mortis f. smrt.
domicilium, ī bivališče
ars, artis f. umetnost
littera črka; pl. veda, znanost(i)
populus, ī narod
gēns, gentis f. pleme, (na)rod
aestās ātis f. poletje
spatium, ī prostor, trajanje

nox, noctis f. noč
libertās (liber) ātis f. prostost,
 svoboda
virtūs (vir), ūtis f. čednost, kre-
 post, možatost, junaštvo
frūgālītās, ātis f. vzdržnost, zmer-
 nost
iūdex, icis sodnik
cūstōs, ōdis čuvaj.

30.

Prevara *fraus, fraudis* f.
 kralj *rēx (rēgīna), rēgis*
 korist *ūtilitās, ātis* f.
 neumen *stultus* 3
 starček *senex, senis*
 država *cīvitās, ātis* f.
 razum *mēns, mentis* f.
 družba *societās, ātis* f.
 Cezar *Caesar, aris*
 vešč *perītus* 3
 vrata *porta, ae*
 sneg *nix, nivis* f.
 oblast *potestās, ātis* f.
 del *pars, partis* f.
 sužnost *servitūs (servus), ūtis* f.
 doba *aetās, ātis* f.
 večn *aeternus* 3.

31.

Pollex, icis palec m.
opus, eris n. delo
aper, aprī merjasec
dēns, dentis m. zob
vēnātōr, ōris lovec
pōns, pontis m. most,
fōns, fontis m. studenec
mōns, montis m. gora
calix, icis m. čaša (kelih)
lupus, ī volk
grex (ēgregius), gregis m. čreda
pariēs, etis m. stena
lapis, idis m. kamen
pēs, pedis m. noga
cicōnia, ae štokla
decus (decorō), oris n. dika, kras

acūtus 3 oster
ligneus 3 lesen
nocturnus (nox) 3 nočen
albus 3 bel

violo, ās ranim, poškodujem
recreō, ās oživljam, krepim
fugo, ās (v beg) zapodim, preže-
 nem

ōlim nekdam, nekoč

ad z ak. za, k, na.

32.

Pokrit *tēctus* 3
 mrzel *frīgīdus (frīgus)* 3
 pav *pāvō, ōnis* m.
 grd *taeter, taetra, taetrum*
 posebno *imprīmīs*.

33.

Labacum, ī Ljubljana
caput, itis n. glava, glavno mesto
Carniola, ae Kranjsko
guttur, uris n. grlo
adulēscēns, entis mladenič
lāc, lactis n. mleko
calamitās, ātis f. nezgoda, ne-
 sreča
iuventūs, ūtis f. mladina
salūs, ūtis f. rešitev, sreča, bla-
 ginja
Augustus, ī Avgust (prvi rimski
 cesar)
nepōs, ōtis vnuk
hērēs, ēdis c. dedič
elephantus, ī slon
vīscera, um drob(je)
iecur, oris n. jetra
cor, cordis n. srce
dux, ducis vojskovodja
poēma, atīs n. pesem
angustus 3 ozek
nūllus 3 nobeden
pūrus 3 čist

adnumerō, ās prištevam
sine z abl. brez.

34.

Pluča *pulmōnēs*, um m.
 čelo *frōns*, *frontis* f.
 Aleksander Veliki *Alexander*(*drī*)
Māgnus(*ī*)
 rana *vulnus*, *eris* n.
 prsi *pectus*, *oris* n.
 tešim *plācō*, ās.

35.

Avis, is f. ptič
auris, is f. uho
clādēs, is f. poraz
Carthāginiēnsēs, ium Kartadžani
cīvis (*cīvitās*), is (so)državljan
famēs, is f. lakota
prūdētia, ae previdnost, razum-
 nost
Themistoclēs, is Temistoklej
imperātor, *ōris* cesar
clāssis, is f. razred, brodovje
nāvīs, is f. ladja; n. *longa* bojna
 ladja
āēr, *āeris*, m. zrak
sēdēs, is f. sedež
nūbēs, is f. oblak
latus, *eris* n. stran
turris, is f. stolp
virgō, *inis* devica, mladenka
vestis, is f. obleka, oblačilo
imber, *bris* m. ploha
seges, *etis* f. setev, žitno polje
linter, *tris* c. čoln
grūs *gruis* f. žerjav
rāna, ae žaba

labōriōsus (*labor*) 3 delaven
āter, *ātra*, *ātrum* črn
continuus 3 neprestan
noxius 3 škodljiv.

36.

Peržanski = Peržanov, *Persicus* 3
 ovca *ovīs*, is f.

lisica *vulpēs*, is f.
 sovražnik (državni) *hostis*, is
 malo (jih) *paucī*, ae, a
 malo ljudi *paucī hominēs*
 malo ljudem itd. *paucīs homini-*
bus itd.
 koža *pellis*, is f.
 topel *calidus* 3
 leto *annus*, ī
 silovit *violentus* 3.

37.

Crīnis, is m. las
pānis, is m. kruh
fīnis, is m. konec, meja; pl. tudi:
 ozemlje
imperium (*imperātor*), ī povelje,
 vladarstvo
Euphrātēs is (reka) Evfrat
amnis, is m. veletok, reka
collis, is m. grič
vallis, is f. dolina
mēnsis, is m. mesec
lānuārius (*mēnsis*), ī januar
piscis, is m. riba
fēlēs (*fēlis*), is f. mačka
unguis, is m. nohet, krempelj
orbis, is m. krog; — *terrārum* svet,
 zemljekrog

flāvus 3 rumen, plav
extrēmus 3 najskrajnji
cōsitus 3 obrastel
acūtus 3 oster

suppeditō, ās dam

ferē skoro

sub na vprašanje kje? z abl. pod.

38.

Včasi *nōnnunquam*
 poleten *aestīvus* (*aestās*) 3
 izstopim (o reki) *redundō*, ās
 zadnji *ultimus* 3
 november *November*, *bris* m.
 december *December*, *bris* m.

ogenj *ignis*, *is* m.
vnamem *excitō*, *ās*
požar *incendium*, *ī*.

39.

Mare, *is* n. morje
conclāve, *is* n. soba
rēte, *is* n. mreža
vectigal, *ālis* n. davek
genus, *eris* n. rod, vrsta
animal, *ālis* n. živa stvar, žival
eques (*equus*), *itiskonjenik*, jezdec
calcar, *āris* n. ostroga

amplus 3 prostoren
māgnificus (*māgnus*) 3 veličasten
profundus 3 brez dna, globok

incitō, *ās* izpodbadam
superō, *ās*, prekašam, [*amōre* v
(po) ljubezni].

40.

Jadram *nāvigō* (*nāvis*), *ās*
neznani *ignōtus* (*nōtus*) 3
počasen *tardus* 3
lovim *captō*, *ās*
zlasti *imprimis*; prim. 32.

41.

Prōverbium, *ī* pregovor
vidua, *ae* vdova
stips, *stipis* f. dar (v denarju)
studium, *ī* pridnost, prizadevanje,
hrepenenje; prim. 23

vetus, *eris* star
quot indecl. koliko (jih)
tot indecl. toliko (jih)
quot (tot) hominēs sunt koliko
(toliko) ljudi je
pauper, *eris* ubog, reven
exiguus 3 majčken, neznamen
ūber, *ūberis* obilen
memor, *oris* pomljiv
pār, *paris* enak

iūdicō (*iūdex*), *ās* sodim, cenim,
smatram.

42.

Audāx, *ācis* smel, drzen
ingēns, *ingentis* ogromen, veli-
kanski
prūdēns (*prudentia*), *entis* pre-
viden, razumen
diligēns, *entis* skrben, previden,
marljiv
vehemēns, *entis* silen, hud
particeps (*pars*), *cipis* deležen
reliquus 3 ostal
expers (*pars*), *pertis* nedeležen
inter z ak. (iz)med.

43.

Odličen *praestāns*, *antis*
denar *pecūnia*
žena *mūlier*, *mulieris*
moder *sapiēns*, *entis*
Atenec *Athēniēnsis*, *sis*
mogočen *potēns*, *entis*
srečen *fēlix*, *fēlicis*
nesrečen *īnfēlix*, *īcis*
bogat *dīves* (*dīvitiae*), *itis*
ampak *sed*
Amerikanec *Americānus*, *ī*
sedanji *praesēns*, *entis*.

44.

Ōrāculum, *ī* proročišče
aetas, *ātis* f. starost; prim. 30
somnus, *ī* spanje
Nero, *ōnis* Neron (rimski cesar)
īnstrūmentum, *ī* orodje
fōrma, *ae* oblika, podoba
exemplar, *āris* n. vzgled
Achillēs, *is* Ahil
Patroclus, *ī* Patroklos
Orestēs, *is* Orest
Pyladēs, *is* Pilad
Dāmōn, *ōnis* Damon
Phintiās Fintija

ūtilis (*ūtilitās*), *e* raben, koristen
celeber, *-bris*, *-bre* slaven, šte-
 vilno obiskan
gravis, *e* hud, težek (po teži)
dulcis, *e* sladek, ljubeč
breviis, *e* kratek
fidēlis, *e* zvest
omnis, *e* ves vsak
commūnis, *e* skupen
turpis, *e* grd gnusen, sramoten
acer, *acris*, *acre* oster, srdit, tr-
 dovraten
mortalis (*mors*), *e* smrten, umrljiv
immortalis, *e* nesmrten
similis, *e* sličen
dissimilis, *e* različen
celer, *celeris*, *celere* hiter
fortis (*fortitūdō*), *e* hraber
nobilis, *e* plemenit, znamenit.

45.

Rodoviten *fertilis*, *e*
 ljubeč *suavis*, *e*
 glas *vōx*, *vōcis* f.
 hvalevreden *laudābilis* (*laudō*), *e*
 pomoč *auxilium*, *ī*
 pešec *pedes* (*pēs*), *itis*
 lahek (po teži) *levis*, *e*
 zaveznik *socius*, *ī*
 lahek (storiti) = netežaven *fa-*
cilis, *e*
 težek (storiti), težaven *difficilis*, *e*
 znamenit *īnsignis*, *e*
 cvetoč *flōrens* (*flōs*), *entis*
 spomin *memoria* (*memor*), *ae*
 vesel *hilaris*, *e*
 žalosten *tristis*, *e*
 spremljevalec *comes*, *itis*
 zdrav(ilen) *salūbris*, *e*.

46.

Indik. impf. akt. I. konjugacije, gl.
 § 110.

Statua, *ae* kip
Neptūnus, *ī* Neptun
Vulcānus, *ī* Vulkan
Cerēs, *eris* Cerera

antīquus 3 star(odaven), prim. 24
praeclārus 3 zelo slaven, pre-
 slaven
Pūnicus 3 punski (= kartažanski)
habitō, *ās* bivač, stanujem
habēbat je imel 3.

47.

3. os. sing. pf. ind. akt.: n. pr.
 k *laudō* — *laudāvīt*; k *ōrnō* —
ōrnāvīt; itd.

cēna, *ae* obed
convīvium, *ī* pojedina
hospes, *itis* gost
lagoena, *ae* steklenica

aliēnus 3 tuj, neprimeren
odiōsus 3 zopern
nihil (indecl.) nič

invītō, *ās* povabim
exōrnō (*ōrnō*), *ās* pripravim
revocō, *ās* nazaj pokličem, tudi
 povabim
sēdō (*sēdēs*), *ās* utešim, pomirim
gūstō, *ās* pokusim, zaužijem

quondam (le za preteklost) ne-
 koč, nekdanj
mox kmalu
tantum le
ut kakor
anteā prej.

48.

Magistrātus (*magister*), *ūs* obla-
 st(vo), gosposka
exercitus, *ūs* vojska, vojstvo
impetus, *ūs* napad, naval
lacus, *ūs* jezero
currus, *ūs* voz
cantus, *ūs* petje
fructus, *ūs* sad
ūsus, *ūs* raba, izkušnja
senātus (*senex*), *ūs* starešinstvo,
 senat

vīctus, ūs hrana, živež
sēnsus, ūs čut
cornū, ūs rog
cursus, ūs tek(anje)
voluptās, ātis f. veselje, zabava,
 slast
taurus, ī bik
pūgnō, ās bojujem se.

49.

Bojazen *metus*, ūs
 Hrvaško *Croātia*, *ae*
 hrast *quercus*, ūs f.
 obleka *vestītus*, ūs
 želim *optō*, ās
 kretnja *mōtus*, ūs
 vid *visus*, ūs
 sluh *audītus*, ūs
 okus *gūstātus* (*gūstō*), ūs
 voh *odōrātus* (*odor*), ūs
 tip *tāctus*, ūs
 hud = oster *acūtus* 3
 mraz *gelū*, ūs
 slučaj *cāsus*, ūs
 peštvo *peditātus* (*pedes*), ūs
 konjenišтво *equitātus* (*eques*), ūs.

50.

Faciēs, ēī lice
speculum (*spectō*), ī ogledalo,
 zrcalo
sapientia (*sapiēns*), *ae* modrost
rēs, reī stvar, reč; *rēs publica*
 država; *rēs familiāris* premo-
 ženje
scientia, *ae* veda, znanost
spēs, *speī* nada
aciēs (*ācer*, *acūtus*), ēī ostrost,
 bojna vrsta
diēs, ēī dan
civilis (*civis*), *e* državljanski
semper vedno, vselej.

51.

Trojanec *Trōiānus*, ī
 Hektor *Hector*, *oris*

Priam *Priamus*, ī
 zvestoba *fidēs* (*fidēlis*), *eī*
 ura *hōra*, *ae*
 poguba *perniciēs* (*perniciōsus*), *ēī*
 toda *sed*
 nesreča *rēs* (*rērūm*) *adversae*
 (*ārūm*) (nesrečne okolščine)
 sreča *rēs secundae* (srečne okol-
 ščine
 poldan *merīdiēs*, ēī m.
 hladen *frīgīdus* (*frīgus*) 3.

52.

Portus, ūs pristanišče
inopia (*cōpia*), *ae* pomanjkanje
victor (*victōria*), *oris* zmagovalec
fulmen, *inis* blisk, strela
lignum (*līgneus*), ī les
plānitiēs, ēī ravnina
praemium, ī dar(ilo), (častno)
 plačilo, prim. 22
reditus, ūs vrnitev
parentēs, *um* m. starši
Sparta, *ae* Šparta
Peloponnēsus, ī f. Peloponez
castra, *ōrum* tabor
praeda, *ae* plen
pīrāta, *ae* morski ropar
Mūsa, *ae* Muza (boginja umet-
 nosti in znanosti)

tūtus 3 varen
tōtus 3 ves, cel
quadrātus 3 štirioglat
territō, ās strašim.

53.

Rojstno mesto *patria*, *ae*
 lenoba *pigrītia* (*piger*), *ae*
 siromaščina *paupertās* (*pauper*),
 ātis f.
 luč = svetloba *lūx*, *lūcis* f.
 solnce *sōl*, *sōlis* m.
 pastir *pāstor*, *ōris*
 rastlina *planta*, *ae*
 primerjam (s, z) *comparō* (*cum*)
 sladek *dulcis*, *e*.

54.

Vīcus, ī vas
socius, ī tovariš, zaveznik
gallus (*gallīna*), ī petelin
industria (*industrius*), *ae* delav-
 nost
patientia, *ae* potrpežljivost
probitās (*probus*), *ātis* f. po-
 štenost
pietās, *ātis* f. ljubezen, pobož-
 nost
calor (*calidus*), *ōris* m. vročina
Paris, *idis* Parid
humilis, *e* nizek
nam kajti.

55.

Sors, *sortis* f. usoda

Troīcus 3 trojanski, trojski
doctus (*doctrīna*) 3 učen, poučen
 (*dē rē* o čem)
dissimilis, *e* nepodoben; prim. 44
arduus 3 težak
vigilāns, *antis* čuječ
sī če.

56.

Dalmatinec *Dalmata*, *ae* m.
 grozd *ūva*, *ae*; pl. grozdje
 zrel *mātūrus* 3
 pravičnost *iūstitia* (*iūstus*), *ae*
 Aristid *Aristidēs*, *is*.

57.

Ulixēs, *is* Uliks
Rōmulus, ī Romul
nūbilus 3 mračen, nesrečen
herī včeraj
nunquam nikoli
aliquando nekdaj, nekoč
quamquam dasi.

58.

Danes *hodiē*
 tam *ibi*.

59.

Attentus 3 pozoren, pazljiv
utinam (le pri konjunktivu) o da
 (pri indik. in kondic.), n. pr.:
utinam iūstus fuerim o da sem
 bil pravičen;
utinam iūstus essem o da bi bil
 pravičen.

60.

Obraz *vultus*, *ūs*
 sicer *quidem* (se zapostavlja)
 sicer dober *bonus quidem*
 nasvet *cōsiliū*, prim. 43
 manj *minus*
 slavohlepen *glōriae cupidus* 3.

61.

Proelium ī boj, bitka
rēs (*reī*) *nāvālis* (*is*) mornarstvo
sevērītās (*sevērus*), *ātis* f. strogość
absūm, *abesse*, *āfuī* odsoten (od-
 daljen sem); *absēns*, *entis* od-
 soten
adsum, *adesse*, *affuī* (*adfuī*) pri-
 soten sem; — *alicui* pomagam
dēsum, *desse*, *dēfuī* manjkam;
 — *alicui* ne pomagam
īnsum, *inesse* sem (v)
intersum, *interesse*, *interfuī* vmes
 sem
proeliō (dat.) *intersum* udeležim
 se boja
obsum, *obesse*, *offuī* škodujem
prōsum, *prōdesse*, *prōfuī* ko-
 ristim
exercituī *praesum* (*praeesse*,
praeuī) sem (stojim) na čelu
 vojske (vojski), vodim vojsko.

62.

Izumnik *inventor*, *ōris*
 nezrel *immātūrus* (*mātūrus*) 3.

63.

Sōcratēs, *is* Sokrat
tempestās, *ātis* f. vihar

sānctus 3 svet, časten

quam (za komparativom) kakor,
od, nego

-que (se zaobeša) in: senat in
narod = *senātus populusque*;
oče in mati *pater māterque*.

64.

Raztrgan *lacer*, *lacera*, *lacerum*
pes *canis*, *is* m.
raven *rēctus* 3.

65.

Figūra, *ae* podoba, postava
casa, *ae* koča, hišica
crūs, *crūris* n. krak, bedro
lingua, *ae* jezik
Thersītēs, *is* Terzit

humilis, *e* nizek
gracilis, *e* vitek
Latīnus 3 latinski
maledicus (*male*) 3 obrekljiv,
opravljiv
beneficus (*beneficium*) 3 dobrot-
ljiv.

66.

Detel *pīcus*, *ī*
Periklej *Periclēs*, *is*
neprijateljstvo *inimīcitiae* (*amī-
citiā*), *ārum*
bolezen *morbus*, *ī*
zgovornost *ēloquentia*, *ae*
hudoben *malevolus* (*male*) 3
Dunaj *Vindobona*, *ae*.

67.

Pomni: *multī rīvī* mnogi potoki
= mnogo potokov; *multī rīvī*
celerēs sunt mnogi potoki so
hitri = mnogo potokov je hit-
rih. Enako: *plūrēs* (*plūrimī*)

rīvī več (največ) potokov; več
potokom itd. *plūribus rīvīs* itd.,
prim.: 36, 41

senectūs (*senex*), *ūtis* f. starost
memoria (*memor*), *ae* spomin
ōrātor (*ōrātiō*), *ōris* govornik
difficultās (*difficilis*), *ātis* f. te-
žava

Drāvus, *ī* Drava
tigris, *is* (*idis*) m. tiger
peccātum, *ī* greh, pregrešek

idōneus 3 pripraven
honestus (*honōs*) 3 časten, pošten
magis bolj.

68.

Beg *fuga* (*fugo*), *ae*
Amerika *America*, *ae*
zlo *malum*, *ī*
sramota *dēdecus* (*decus*), *oris* n.

69.

3. os. pl. pf. ind. akt.: n. pr. k
laudō — *laudāvērunt*; k
portō — *portāvērunt*
rēs (*reī*) *militāris* (*is*) vojstvo
Salamis, *inīs* f. Salamina (otok
pri Atiki)

Themistoclēs, *is* Temistoklej
celeritās (*celer*), *ātis* f. hitrost
aequālis, *is* sovrstnik
cōstantia, *ae* stanovitnost

Marathōnius 3 maratonski, pri
Maratonu

postea potem

apud z ak. pri

tamen vendar.

70.

Theātrum, *ī* gledišče
cibāria (*cibus*), *ōrum* živež
terror (*terrītō*), *ōris* m. strah

rēctus 3 prav; prim. 64.
ignāvus 3 len, bojazljiv
eximius 3 izboren, poseben
cōnstāns (*cōstantia*), *antis* sta-
 noviten

crūdēlis, *e* grozovit, krut
mediocris, *e* neznaten, zmeren
aeger, *aegra*, *aegrum* bolan
placidus 3 miren

clāmō, *ās* kličem, upijem, kričim
ēducō, *ās* vzgajam
disputō, *ās* govorim, razpravljam
cūrō, *ās* ozdravim; *cibum* skr-
 bim, brigam se **za** jed
neco, *ās* usmrtil
occupō, *ās* (*rem*) polastim se
 (česa)

mūtō, *ās* (iz)premenim
nōminō (*nōmen*), *ās* imenujem

subitō hipoma
rārō redko.

71.

Ranjenec *vulnerātus* (*vulnus*), *ī*
 obiščem *temptō*, *ās*
 nadloga *malum*, *ī*; prim. 68
 prosim pomoči (za pomoč) *rogo*
auxilium

neprestano *perpetuō*
 potem *deinde*, *tum*
 pomotoma *falsō*
 smatram *puto*, *ās*
 slab *imbēcillus* 3.

72.

Pullus, *ī* mladič

lātrō, *ās* lajam

prō z abl. za.

73.

Zbolim *aegrōtō* (*aegrōtus*), *ās*
 Termopile *Thermopylae*, *ārum*
 pojem *cantō* (*cantus*), *ās*
 družim *congregō*, *ās*

upravljam *administrō*, *ās*
 zmagam (premagam) *superō*, *ās*;
 prim. 39.

74.

Cerberus, *ī* Cerber (pes čuvaj v
 spodnjem svetu)
saeculum, *ī* stoletje
pār, *paris* (*pare*, *paria*, *parium*)
 dvojica, par

Plataeēnsis, *is* Platejec
spatium, *ī* doba, čas
Marathōn, *ōnis* Maraton
passus, *ūs* korak (1½ m)
mūrus, *ī* zid

alius 3 drug
Babylōnius 3 babilonski

expūgnō (*pūgnō*), *ās* osvojim (z
 orožjem)

numerō, *ās* (pre)štejem
servō, *ās* rešim, ohranim
auxiliō (dat). *sum* v pomoč sem,
 pomagam

vix komaj

aut ali.

75.

Salaminski *Salamīnius* 3
 uničim ladjo = pripravim ladji
 pogin (*interitus*, *ūs*)
 vladam *rēgnō* (*rēx*), *ās*.

76.

Quartānus, *ī* četrtošolec
sextānus, *ī* šestošolec
lialīānus, *ī* Lah
imperātor, *ōris* cesar (pred last-
 nim imenom)
Titus, *ī* Tit
Hierosolyma, *ōrum* Jeruzalem

paro bellum pripravljam se na
 vojno

ferē okoli, približno

ūsque ad (z ak.) do
ante (*anteā*) z ak. pred
post z ak. po
ante (*post*) *Christum nātum*,
 okrajšano: *a. (p.) Chr. n.* pred
 Kristusovim rojstvom (po Kri-
 stusovem rojstvu)
contrā z ak. proti (sovražno)
vel ali.

77.

Brut *Brūtus*, *ī*
 Kolatin *Collātīnus*, *ī*
 zarotnik *coniūrātus*, *ī*
 koliki *quōtus* 3
 sedaj *nunc*
 Pir *Pyrrhus*, *ī*
 Franc Jožef *Franciscus* (*ī*) *Io-*
sephus (*ī*).

78.

Avārus (*avāritia*) 3 skop.
quia ker.

79.

Mesten *urbānus* (*urbs*) 3
i — i et — et
 zopern *molestus* 3
 kri *sanguis*, *inis* m.
 po pravici *meritō*
 spominjam se *memor sum*.

80.

Plēbs, *plēbis* f. (nižje) ljudstvo
specimen, *inis* n. vzgled
ōrō, *ās* prosim, molim
probo, *ās* odobrujem
oppūgnō (*pūgnō*), *ās* naskakujem
frūstrā zaman, brezuspešno

autem pa
ut (finale s konjunktivom) da (z
 indik. ali kondicionalom).

81.

Izogibljem se vrta *vītō* (*ās*) *hortum*
 kličem *voco*, *ās*

tenek *tenuis*, *e*
 poreden *lāscīvus* 3.

82.

Faustulus, *ī* Favstul
Rēmus, *ī* Rem
adūlātor, *ōris* prilizovalec
iūdicium (*iūdicō*), *ī* sodba
cūra (*cūrō*), *ae* skrb; *cūra suī*
 skrb z a se
māgnitūdō (*māgnus*), *inis* f. ve-
 likost.

83.

Kane *Cannae*, *ārū*
 premagati *superāre*
 dolžnost *officium*, *ī*
 zavzet *expūgnātus* 3
 ranim *vulnerō* (*vulnerātus*), *ās*
 zdravim *sānō*, *ās*
 zdraviti *sānāre*.

84.

Vānus 3 prazen
remōtus 3 oddaljen
ēloquēns (*ēloquentia*), *entis* zgo-
 voren
appellō, *ās* imenujem
ūnā skupaj.

85.

Pogum *animus*, *ī*; prim. 10
 Kserks *Xerxēs*, *is*
 niti ... ne *ne* ... *quidem*
 niti prijatelj ne *ne amicus quidem*
 prihodnost *tempus futūrum*.

86.

Ab omnī parte v vsakem oziru,
 skoz in skoz
vocābulum, *ī* ime, beseda
iniūria (*iūs*), *ae* krivica
praeditus 3 obdarovan.

cōgitō, ās mislim
āvolō (*volo*), ās odletim.

87.

Koder *Codrus*, ī
 odsoten *absēns*, *entis*
 upam *spērō* (*spēs*), ās
 Tetida *Thetis*, *idis*
 poboljšam *ēmendō*, ās.

88.

Exitium, ī poguba
pestis, *is* f. kuga, pogin
animāns, *antis* m., f., n. živo-
 tinja, živo bitje
nēmō, *nūlliūs* nihče

sōlus sam
quālis, *e* kak(or)šen, (kakor)
tālis, *e* takšen
tantus 3 tolik
quantus 3 kolik, (kakor)
neuter, *neutra*, *neutrum* nobe-
 den (izmed dveh).

89.

Misel, mnenje *sententia*, *ae*
 Ana *Anna*, *ae*
 Silvija *Silvia*, *ae*
 popolnoma *plānē*
 Epaminonda *Epamīnōndās*
 Tebe *Thēbae*, *ārum*.

90.

Philippus, ī Filip
Macedō, *onis* Macedonec
auctōritās, *ātis* f. mnenje; prim. 29
pondus, *eris* n. teža; veljava,
 važnost

errō (*error*), ās (z)motim se,
 blodim
vitō cibum vzdržujem se jedi.

91.

Dam *dō*, *dās*
 napačen *falsus* 3; prim. 71

najbližji *proximus* 3
 smrtnik *mortalis*, *is*
 potrpežljiv *patiēns*, *entis*.

92.

Superbus 3 ošaben
fīrmō (*fīrmus*), ās krepim
dēspērō (*spērō*), ās obup(av)am
nōn solum — *sed etiam* ne le
 — ampak tudi.

93.

Izsledim *explōrō*, ās
 resnica *vērītās* (*vērūs*), *ātis* f.
 vest *cōnscientia*, *ae*
 oborožim *armō* (*arma*), ās
 tovarišija *societās* (*sociūs*), *ātis* f.

94.

Aptus (*ad*) 3 pripraven (za)
gubernō, ās vodim, vladam
pūrgō, ās čistim, plevem
ēlabōrō (*labōrō*), ās (po)trudim
 se, prizadevam si
trepidō, ās trepečem
potissimum posebno
dum dokler
cum (historicum ali narativum
 s konj. impf. ali plpf.) ko (z
 indik.)

95.

Sežgem *cremo*
 potujem *migro*, ās
 vreden *dignus* 3, hvale *laude*
 zmernost *modus*, ī.

96.

Studium pridnost; prim. 23
Phoenīcēs, *um* Feničani

lentus 3 len, počasen, oprezen
libēns (*libenter*), *entis* rad

inhonestus (*honestus*) 3 nečasten, nepošten

fēstinō, ās hitim
salūtō, ās pozdravljam
modum servō zmeren sem
mōnstrō, ās (po)kažem
aro, ās orjem
peccō (*peccātum*), ās grešim.

97.

Zgodba *historia*
 zahtevam *postulō*, ās
 miren *tranquillus* 3
 usmiljen *misericors* (*cor*), *cordis*.

98.

Barbarus, ī tujec (Negrk, Nerimljan), barbarec
iocus, ī šala, zabava

prōflīgō, ās pobijem
revocō (*voco*) nazaj (po)kličem, odvrnem

invītō, ās povabim
vexō, ās trapim, mučim
liberō cūrā osvobodim skrbi

prōrsus (adv.) popolnoma

causā (zapostavno) z gen. zaradi, zavoljo

ut (consecutivum s konjunktivom) = (tako) da (z indikativom in kondicionalom).

99.

Ukažem *imperō* (*imperium*), ās
 zvijača *dolus*, ī

rešim *servō*; nevarnosti *liberō*

(ā) *periculō*
 pridobim *comparō* (*paro*), ās
 korist (dobiček) *commodum*, ī
 poseben *eximius* 3.

100.

Antōnius Tone
adventus, ūs prihod

fāma, *ae* govorica, glas

strēnuus 3 vrl, srčen

exspectō (*spectō*), ās pričakujem, čakam

maculō, ās oskrunim, umažem
accūsō (*causa*), ās tožim; pri-
 tožujem se; — *rem* nad čim

paulō ante malo prej
iam že

iniūstē po krivici

etiāmsī če (ko) tudi
nīsī če ne.

101.

Ob *ad* z ak.

naznanim *nūntiō* (*nūntius*), ās
 zberem *comparō*, ās
 Sarde *Sardēs*, *ium*
 gradivo *māteria*, *ae*
 znosim *comportō* (*portō*), ās
 zgradim *aedificō* (*aedificium*), ās
 takoj *statim*.

102.

Lēgātus, ī poslanec; prim. 9

spectō, ās gledam; prim. 24
memorō (*memor*), ās omenim.

103.

Razburjam (razvnemam) *excitō*, ās; prim. 38

Napoleon *Napoleōn*, *ōnis*
 vroč *calidus* 3
 izven *extrā* z ak.

105.

Pomirim *plācō* (*placidus*), ās
 torej (pri ukazu) *proinde*.

106.

Agamemnōn, *onis* Agamemnon
Īphigenīa, *ae* Ifigenija, Agamem-
 nova hči

difficultās (difficilis), ātis f. neprilika; prim. 67

immolō, ās žrtvujem
fatīgō, ās utrudim.

107.

Ostali (3) *cēterī* (3)
zelo *māgnopere*
kmalu *brevī* (*tempore*)
razprtija *discordia*, *ae*
nezvest *īnfidus*, 3.

108.

Imperium, ī oblast; prim. 37
reus, ī zatoženec
rēgius (*rēx*) 3 kraljevski.

109.

Kaznujem *castīgo*, ās
srčno *vehementer*
krmim *gubernō*, ās, prim. 94.

110.

Plataeae, ārum Plateje (mesto v
Beotiji)
abstinentia, *ae* vzdržnost
cōgnōmen (*nōmen*), *inis* n. pri-
imek
adeō tako zelo.

111.

Iz *ē*, *ex* z abl.
Scipion *Scīpiō*, *ōnis*
obsodim *damnō*, ās.

112.

Pri povedke

1.

Media(ae) *nox* (*noctis*) polnoč
vīvus 3 živ

excitō, ās budim; prim. 38, 103
tum nato, potem

dē z abl. o, glede
cum (temporale z indik.) ko, kadar.

2.

Precēs, *um* f. prošnje
anima (*animus*), *ae* duša, živ-
ljenje
pellis, *is* f. koža

onustus (*onus*) 3 obtovorjen

repudiō, ās odbijem
efflō (*flō*), ās izdihnem
onerō (*onus*), ās obtovorim, ob-
ložim
improbō (*probo*), ās grajam, za-
vržem

īnsuper povrh, še
sērō (pre)pozno.

3.

Biās, *Biantis* Biant
umerus, ī rama
nam kajti, namreč.

4.

Rhodus, ī f. Rod
tēstis, *is* c. priča

redux, *ucis* vračajoč (vrnivši) se
Rhodius 3 rodijski, z Roda

saltō, ās plešem
īnquit reče (rekel je)

hīc tukaj.

5.

Menelāus, ī Menelaj
Neoptolemus, ī Neoptolem
Tenedus, *i* f. Tened
Lāocoōn, *ontis* Laokoont
sacerdōs, *ōtis* svečenik
dolus, ī zvijača
mūrus, ī zid
māchina, *ae* mašina, stroj
Sinōn, *ōnis* Sinon

occultō (ās) *equō* skrijem v konju
scriptus 3 napisan
simulō (*similis*), ās hlinim
puto, ās mislim
ēvolō (*volo*), ās (ven) hitim
fabricō, ās napravim
loco in arce postavim na grad(u)
advocō (*revocō*), ās pri-, pokličem
ut kakor

at pa
aut — *aut* ali — ali
postquam z indik. perf. potem ko
ō o.

7.

Philippus, ī Filip
rēgnū (*rēgnō*), ī kraljestvo
Aristotelēs, is Aristotel
trānsportō (*portō*), ās prepeljem
tam (pred adjektivi) tako.

113.

Lāna, ae volna
lacrima (*lacrimō*), ae solza
prūdēns, *entis* pameten
valeō 2 veljam, zdrav sem
moneō 2 opominjam
habeō 2 imam
timeō : *timor*) 2, *mortem* bojim se
 smrti
noceō 2 škodujem
placeō 2 dopadem, ugajam
displiceō 2 ne ugajam
doceō 2, (na)učim, poučim
pāreō 2, pokoren sem, pokorim
 se, ubogam (koga *alicui*)
praebeō 2, da(ja)m, (po)nudim
careō 2 (*rē*) sem brez (česa)
cotidiē (*dies*) vsak dan.

114.

Cvetem *flōreō* (*flōs*) 2
 niti — niti *neque* — *neque*

molčim *taceō* 2
 urim (vadim) *exerceō* 2
 strašim (plašim) *terreō* 2
 zločin *scelus*, *eris* n.

115.

Portus, ūs pristanišče
Piraeēus, ī Pireej
Cambysēs, is Kambiz
improbis, ī nepoštenjak
probis, ī poštenjak
prytanēum, ī pritanej, mestna
 hiša v Atenah, kjer so za dr-
 žavo zaslužni ljudje skupno
 jedli

cūnctus 3 ves

pateo 2 odprt sem
augeō 2 pomnožim
fleo 2 jokam, jočem se
dēbeō 2 dolgujem, moram

crās jutri

cum (causale s konj.) ker (z indik.).

116.

Sloga *concordia* (*discordia*), ae
 varen *tūtus* 3
 držim *teneō* 2 v spominu *me-*
moriā
 dolgo *diū*
 zaslužim *mereō* 2
 zvest *fīdus* (*infīdus*) 3
 učenjak *vir*(ī) *doctus*(ī)
 razdenem (uničim) *dēleō* 2.

117.

Studeō (*studium*) 2 trudim se,
 prizadevam si, skušam
videō (*vīsus*) 2 vidim
modum adhibeō držim se mere,
 zmeren sem.

118.

Zelenim *vireō* 2
 livada *prātum*, ī
 odvrčam (odvrnem) *arceō* 2.

119.

Sōlāmen, inis n. tolažba
malum, ī zlo, nesreča
prīncipātus, ūs prvenstvo, nad-
 vlada

expleō (*plēnus*) 2, *explēvi, explē-*
tum iz(po)polnim
dēleō 2, *dēlēvī, dēlētum* uničim,
 razdenem

moneō 2, *monuī, monitum* opo-
 minjam

exstō, ās obstojim, sem
flōreō 2, *uī* cvetem
terreō 2, *uī, itum* strašim
exerceō 2, *uī, itum* vadim, urim
noceō 2, *uī, itūrus* škodujem
praebeō 2, *uī, itum* dam, (po)-
 nudim

mereō 2, *uī, itum* zaslužim
placeo 2, *uī, itūrus* dopadem,
 ugajam

displiceō, displicēs 2, *uī, itum*
 ne ugajam

teneō 2, *uī, tentum* držim, imam.

120.

Croesus, ī Krez
lēgātus, ī legat, podpoveljnik,
 prim. 9

moveō 2, *mōvī, mōtum* gibljem,
 majam; — *bellum* začnem, po-
 vzročim

videō 2, *vīdī, vīsum* vidim
suādeō 2, *suāsī, suāsum* svetujem
augeō 2, *auxī, auctum* pomnožim
maneō 2, *mānsī, mānsū* osta-
 nem

quoque (se zapostavlja) tudi; tudi
 ti (= ti tudi) *tū quoque*.

121.

Željno *cupidē*
 molčim *taceō* 2, *uī, itūrus*
 hvalen *laudābilis, e*
 (na)učim *doceō* 2, *uī, doctum*

plavam *nato, ās*
 smejem se *rīdeō* 2, *rīsī, rīsum*
 objokujem (objočem) *dēfleō* (*fleo*)
 2, *dēflēvī, dēflētum*.

122.

Spectāculum (*spectō*), *ī* igra.

123.

Grem *meo, ās*
 rojstni dan *diēs nātālis*.

124.

Imperītus (*perītus*) 3 neveden.

125.

Brezbožen *impius* 3
 šum *strepītus, ūs*
 enkrat *aliquando*.

126.

Miseria, ae beda.

127.

(U)krotim *coërceō* 2, *uī, itum*
 varčnost *parcimōnia, ae*
 vojni čini *rēs* (*rērum*) *bellicae*
 (*arum*)
 štejem se med hrabre *in numerō*
fortium habeor.

128.

Facultās (*facilis*), *ātis* f. zmožnost,
 moč

proprius 3 lasten

prohibeō 2, *uī, itum* odvrčam
 (odvrnem)
doleō 2, *uī* obžalujem.

129.

Držim se mere *adhibeō* (*uī, itum*)
modum
 še ne *nōndum*.

130.

Nūntius, ī sel, prim. 9
Numantia, ae Numancija (mesto
 na Španskem)

grātus 3 hvaležen
opulentus 3 bogat

profectō resnično, res.

131.

Nehvaležen *ingrātus* (*grātus*) 3
 napolnim *compleō* (*expleō*) 2, *ēvī*,
ētum
 meščan *oppidānus* (*oppidum*), ī
 složen *concors* (*cor*), *dis*.

132 a.

Corvus, ī krokar
vulpēs, is f. lisica
cāseus, ī sir
penna, ae pero, pl. perje

apertus 3 odprt

volo, ās (z)letim
prīvō, ās *rē* oropam česa
dēvorō požrem.

133.

Mendāx (*mendācium*), ācis lažniv

dīscō (*discipulus*) 3 *rem* (na)učim
 se česa

minuō (*minus*) 3 (z)manjšam
colo 3, 1. obdelujem, gojim; 2.
 spoštujem, častim; 3. gojim

lego 3 (pre)berem, čitam

dēfendō 3 branim

claudō 3 zapiram, zaprem

vincō (*victor*) 3 premagam, zma-
 gam; — *rē* prekašam v čem

peto 3 ā *tē* prosim te

scribo (*scriptus*) 3 (na)pišem

lūdō (*lūdus*) 3 igram (se)

crēdō 3 verujem

rego (*rēx*) 3 vladam, upravljam

tribuō 3 (po)delim, dam

dīcō 3 pravim, govorim (resnico
vērūm); imenujem
vīvō (*vīvus*) 3 živim

nē unquam da ne kedaj = da
 nikoli.

134.

Gonim *ago* 3

delam *ago* 3

zaničujem (preziram) *contemno* 3

kupujem (kupim) *emo* 3

nekoristen *inūtilis* (*ūtilis*), *e*

izročim *trādō* 3

meč *gladius*, ī

vojujem vojno *gero* 3 *bellum*

ljubim *dīligō* (*dis-lego*) 3

vlečem *traho* 3

jem *edo* 3.

135.

Lūctus, ūs žalost

toga, ae toga (rimska vrhna ob-
 leka v miru)

Iānus, ī Jan (Bog solnca)

antīquitās (*antīquus*), ātis f. sta-
 rodavnost

hiberna, ōrum zimovišče, zi-
 movnik

casa, ae hišica, (taborski) šotor

strāmentum, ī slama

apertus 3 odprt

virīlis (*vir*), *e* moški

fidem habeō verujem

tego (*tēctus*) 3 skrivam, (po)-
 krijem

exuō 3 slečem

addūcō 3 (pri)peljem

relinquō 3 zapustim

cōgnōscō 3, spoznam

sūmō 3 vzamem, oblečem

vēndō 3 predam.

136.

Epir *Epīrus*, ī f.

iščem *quaerō* 3

dvomen *dubius* 3
prašam za svet *cōsulō* 3
Sibila *Sibylla*, ae
odkrito *liberē*
zahvaljujem se *grātiās ago* 3.

137.

Damnum, ī škoda
verbum, ī beseda
lepōs, *ōris* ličnost, milina

cautus 3 oprezen, previden
nātus (*nātālis*) 3 rojen

contrahō (*traho*) 3 vkup zvlečem;
— *damnum* trpim škodo
dēsistō 3 odstopim, neham
solvō 3 razrešim, razvežem, pla-
čam; — *nāvem* odplujem
dissolvō 3 razrešim
exstinguō (*ex-stinguō*) 3 raz-
stavim, razkrojim, ugasnem,
uničim, ubijem
dīvidō 3 delim
alo 3 hranim
reddō 3 vrnem
acuō (*acūtus*) 3 brusim, ostrim,
bistrim
peto 3 poželim; prim. 133.

138.

Potres *mōtus* (*ūs*) *terrae*
pošljem *mittō* 3
Ezop *Aesōpus*, ī
odpuščam *ignōscō* 3.

139 a.

Cōstituō 3, *uī*, *ūtum* sklenem
solvō 3, *solvī*, *solūtum* gl. 137
dēfendō 3, *-fendī*, *-fēsum* branim
vertō 3, *vertī*, *versum* obrnem;
— *in sermōnem* prevedem na
jezik
lego 3, *lēgī*, *lēctum* berem
emo 3, *ēmī*, *emptum* kupim
relinquō 3, *reliquī*, *relictum* za-
pustim

frangō 3, *frēgī*, *frāctum* (z)lo-
mim, zmagam
corrumpō 3, *-rūpī*, *-ruptum* po-
kvarim, ugonobim
vincō 3, *vīcī*, *victum* premagam
fundō 3, *fūdī*, *fūsum* lijem; —
hostem premagam

iam že.

139 b.

Factum, ī čin
venēnum, ī strup
rogus, ī grmada
auctōritās, *ātis* f. veljava; prim. 29
neglegēns, *entis* len, nemaren
ago 3, *ēgī*, *actum* gonim; *grātiās*
izrečem hvalo, zahvalim se
mittō 3, *mīsī*, *missum* pošiljam,
pošljem
dūcō 3, *dūxī*, *ductum* peljem,
vodim
scribō 3, *scripsī*, *scriptum* (na)-
pišem
contemnō 3, *contempsī*, *con-*
temptum preziram, zaničujem
bibo 3, *bibī* pijem
āscendō 3, *āscendī*, *āscēsum*
grem (*rem* na kaj)
gero 3, *gessī*, *gestum* nosim;
— *bellum* vojujem vojno
reddō 3, *reddidī*, *redditum* vrnem
trādō 3, *trādīdī*, *trāditum* iz-
ročim
dīscō 3, *dīdidī* (na)učim se
ēdīscō 3, *ēdidī* naučim se na
pamet
cōgnōscō 3, *cōgnōvī*, *cognitum*
spoznam
caedō 3, *cecidī*, *caesum* podiram,
ubijem
adeō tako zelo.

140.

Podelim *tribuō* 3, *uī*, *ūtum*
izdam *prodō* 3, *prōdidī*, *prō-*
ditum (*prōditor*)

izvolim *dēlego* (*lego*), *-lēgī*, *-lēc-*
tum; za vodnika *ducem*
strahopeten *ignāvus* 3; prim. 70
padem *cado* 3, *cecidī*, *cāsum*
(*cāsus*)
pobijem *occīdō* (*caedō*) 3, *occīdī*,
occīsum.

141.

Ūva, *ae* grozd; pl. = grozdje
prōmittō (*mittō*) 3, *-mīsī*, *-mis-*
sum obljubim
carpō 3, *carpsī*, *carptum* (na)-
trgam
vīvō 3, *vīxī*, *vīctum* živim
lūdō 3, *lūsī*, *lūsum* igram se.

142.

Dovolim *permitto* (*mittō*) 3, *-mīsī*,
-missum
(z)manjšam *minuō* (*minus*) 3,
uī, *ūtum*
zaprem *claudō* 3, *clausī*, *clausum*
prodam *vēndō* 3, *vēndīdī*, *vēn-*
ditum
rečem *dīcō* 3, *dīxī*, *dictum*
pušica *sagitta*, *ae*
odgovorim *respondeō* 2, *respondī*,
respōnsum
pokažem *ostendō* 3, *ostendī*,
ostentum.

143.

Helvētīū, *orum* Helvečani (galski
narod)

Iugurtha, *ae* Ingurta

Numidae, *ārum* Numidi (ljud-
stvo v severni Afriki)

peto 3, *petīvī*, *petitum* prosim
praetermittō 3 opustim, preidem
redigo (*ago*), *-ēgī*, *-āctum* nazaj
ženem; — *sub potestātem* spra-
vim pod oblast

sub na vprašanje kam? z ak.
pod; prim. 37.

144.

Razložim *explicō*, *ās*
pošljem naprej *praemittō* 3, *-mīsī*,
-missum

Kornelij Nepot *Cornēlius Nepōs*.

145.

Studium (*ī*) *laudis* hrepenenje po
hvali

laedō 3, *laesī*, *laesum*, *ranim*,
(raz)žalim.

147.

Litterae, *ārum* jezikoslovje; pri-
merjaj 29

causa, *ae* (sodna) zadeva

offendō 3, *offendī*, *offēnsum*
razžalim
repudiō, *ās* zavrnem; prim. 112, 2
dīcō tē bonum imenujem te
dobrega.

148.

Ljubim *dīligō* (*lego*) 3 *dīlexī*, *dī-*
lēctum
stiskam *premo* 3, *pressī*, *pressum*.

149.

Exsilium, *ī* prognanstvo

dēlībērō, *ās* preudarjam

semel enkrat.

150.

Izberem *ēligō* (*lego*), *ēlēgī*, *ēlēc-*
tum.

151.

Augeō 2, *auxī*, *auctum* (po)-
množim.

152.

Zažgem *incendō* 3, *incendī*, *in-*
cēnsum

Ajak *Aiāx*, *ācis* (za Ahilom najmočnejši grški junak pred Trojo)
ustanovim *condō* 3, *condidī*, *conditum*.

153.

Pluvia, *ae* dež
ursus, *i* medved
antrum, *i* luknja, brlog

scio vem
nescio 4 ne vem, ne poznam
mollio 4 (o)mehčam, ublažim
dormio 4 spim
lenio 4 (u)tešim, tolažim, (o)-lajšam
erudio 4, *re* učim, poučujem, izobrazujem v čem
reperio 4 najdem
aperio 4 odprem razodenem
audio 4 poslušam, slišim
oboedio 4 *alicui* slušam koga, poslušen (pokoren) sem
custodio (*custos*) 4 čuvam, stražim
punio (*poena*) 4 kaznim, kaznujem
venio 4 prihajam, grem
unde? odkod
praeter z ak. razen.

154.

Služim *servio* (*servus*) 4
pokopljem *sepelio* 4
najdem *invenio* (*inventor*) 4,
stavim nad koga (kaj) *antepono* 3, -posui, -positum *alicui* (*rei*)
dolgot *longiquitas* (*longus*), *atis* f.

155.

Vallum, *i* okop, nasip
fossa, *ae* jarek
hilaritas (*hilaris*), *atis* f. veselje
tristitia (*tristis*), *ae* žalost

munio 4 utrjujem, utrdim, za-varujem
saevio 4 divjam, razsajam
condio 4 začinjam, blažim
nutrio 4 hranim, živim, redim
finio (*finis*) 4 končam, zaključim.

156.

Lačen sem *esurio* 4
dohod *aditus*, *us*.

157.

Hospes, *itis* gost
facultas, *atis* f. prilika; prim. 128.

158.

Oblačim *vestio* (*vestitus*) 4
(z)vežem *vincio* 4.

159.

Glagoli 4. konjugacije imajo -*ivi*, -*itum*, če ni pf. in supin posebno naveden.

Phoenix, *icis* Fenik
captivus, *i* ujetnik

venio 4, *venī*, *ventum* pridem
sentio 4, *sēnsī*, *sensum* čutim
haurio 4, *hausī*, *haustum* za-jemam
comperio 4, *comperī*, *compertum* izvem
invenio 4, *invēnī*, *inventum* najdem
advenio (*adventus*) 4, *advēnī*, *ad-ventum* pridem, dospem
diruo 3, *diruī*, *dirutum* razdenem
vincio 4, *vīnxī*, *vinctum* (z)vežem
sepelio 4, *sepeliwī*, *sepultum* pokopljem.

160.

Sen *somnium*, *i*.

162.

Štedim s čim *parco* 3 (*pepercī*)
alicui rei
okoli *circā* z ak.

164.

*Celo etiam*pokrivam *operiō* 4, *operuī*, *oper-*
tum.

165.

Intervallum, *ī* razdalja, odda-
ljenost.

166.

Hud *acerbus* 3, *gravis*, *e*
rešim česa *expediō* 4 *rē*
strogo *graviter*
zasmehujem *dērideō* 2, *-rīsī*,
-risum
Solon *Solō(n)*, *ōnis*.

167.

Dēsiderium (*dēsiderō*), *ī* hrepe-
nenje*innocēns*, *entis* nedolžen*cāsū* slučajno.

168.

Obiščem *vīsō* 3, *vīsī*, *vīsum*
oviram *impediō* 4
grdim *lacerō*, *ās*
Helena *Helena*, *ae*
prej *prius*.

169.

1.

Aenēas Enej (trojanski junak)
pietās, *ātis* ljubezen
umerus, *ī* rama*reperiō* 4, *repperī*, *repertum*
najdem.*ibi* tam

2.

virga, *ae* šiba*singulī* (*ae*, *a*) po eden, poedin.*appropinquō*, *ās* bližam se
convocō (*voco*), *ās* skličem

3.

vītis, *is* f. trs*inānis*, *e* prazen, brezuspešen
acerbus 3 kisel, grenek*pendeō* 2, *pendit* visim
appetō (iz *ad-peto*) 3 *rem* sku-
šam doseči, segam po čem,
poželim*discēdō* 3 odhajam*tandem* naposled

4.

Daedalus, *ī* Dedal
artifex, *icis* umetnik
Minōs, *Minōis* Minos
labyrinthus, *ī* labirint
Icarus, *ī* Ikar
cēra, *ae* vosek*Icarius* 3 ikarski.*dēcidō* (*cado*) 3, *dēcidī* padem
(dol)

5.

epulae, *ārum* pojedina
īnferi, *ōrum* podzemelje
rāmus, *ī* veja*medius* 3 srednji; *media aqua*
sreda vode*collocō* (*ās*) *in mēnsā* postavim
na mizo*recēdō* 3, *recessī*, *recessum*
umaknem se*super* z ak. in abl. nad

6.

Amphīōn, *onis* Amfion
saxum, *ī* skala

aliquam dūcō uxōrem oženim
se s katero
orbātus 3 *rē* oropan česa

7.

nūptiae, ārum ženitovanje, svat-
ba, gostija
Pēleus, ī Pelej (Ahilov oče)
Discordia, ae Diskordija (boginja
prepira)

igitur torej

prope z ak. blizu

8.

Aulis, idis Aulida (pristanišče
v Beotiji, od koder je odplulo
grško brodovje proti Troji)
tempestās, ātis f. nevihta
superbia (superbus), ae ošabnost
cerva, ae košuta

Tauricus 3 tavrski

conveniō (con-veniō) snidem se;
— *in portum* v pristanišču
retineō (teneō) 2, *retinuī, reten-*
tum zadržujem

immolō, ās žrtvujem
addūcō (dūcō) 3 pripeljem, pri-
vedem
sūmō 3, *sūmpsī, sumptum*
vzamem

ubi kjer.

170.

Božidar *Theodōrus, ī*
Srečko *Fēlīx, īcis*
dosti *satis*
dokončam *absolvō* 3, *-solvi, -so-*
lūtum
naloga *pēnsūm, ī*
dovršim *peragō* 3, *-ēgi, -āctum*
velim, ukažem *mandō, ās*
torej *ergō*
dovoljeno je *licet, licēre, licuit*
bolje je *praestat, praestāre,*
praestitit
siten *mōrōsus* 3
skupaj *ūnā*.

171.

Asper, aspera, asperum grapav,
težaven.

C. Abecedni slovensko-latinski besednik.

Afrika *Āfrica*, *ae*
 Ajak *Atāx*, *ācis* (za
 Ahilom najmočnejši
 grški junak pred
 Trojo)
 Aleksander Veliki *Ale-*
xander (dri) Māgnus
 (r)
 Amerika *America ae*
 Amerikanec *Ameri-*
canus, r
 ampak *sed*
 Ana *Anna*, *ae*
 Apolon *Apollo*, *inis*
 Aristid *Aristidēs*, *is*
 Atene *Athēnae*, *arum*
 Atenec *Athēniēnsis*, *is*
 Avgust *Augustus*, r
 Avstrija *Austria*, *ae*
 Azija *Asia*, *ae*

Basen *fābula*, *ae*
 beda *miseria*, *ae*
 beden *miser*, *era*, *erum*
 beg *fuga*, *ae*
 bel *albus* 3
 berem *lego* 3, *lēg*, *lē-*
tum
 beseda *vocābulum* 2
 bijem bitko *com-mittō*
 3 (-*mīst*, -*missum*)
proelium
 bistrim *acuō* 3, *acu*,
acūtum
 bitka *pūgna*, *ae*, *proe-*
lium, r
 bivališče *domicilium*, r
 blaginja *salus*, *utis* f.
 bled *pallidus* 3
 bog *deus*, r
 bogastvo *divitiae*, *arum*
 bogat *dives*, *itis*
 bogatin *dves*, *itis*
 boginja *dea*, *ae*

boj *proelium*, r; *pūgna*,
ae
 boja *color*, *ōris* m.
 bojazen *metus*, *ūs*; *ti-*
mor, *ōris* m.
 bojazljiv *ignāvus* 3
 boječ *timidus* 3
 bojim se (koga) *timeō*
 2, *ut* (*aliquem*)
 bojna vrsta *aciēs*, *ei*
 bojujem se *pūgnō* 1
 bolan (bolen) *aeger*,
aegra, *aegrum*; *ae-*
grōtus 3
 bol(ečina) *dolor*, *ōris* m.
 bolezni morbus, r
 bolj *magis*
 bolje je *praestat*, *prae-*
stāre
 bolnik *aegrōtus*, r
 borim se *pūgnō* 1, *di-*
micō 1
 Božidar *Theodōrus*, r
 božji *divinus* 3
 branim *defendō* 3, *dē-*
fendī, *defensum*
 brat *frater*, *tris*
 breg *ripa*, *ae*
 breme *onus*, *eris* n.
 brezštevilni *innumerā-*
bilis, e
 Britanija *Britannia*, *ae*
 Brut *Brūtus*, r
 Cel *tōtus* 3
 celo *etiam*
 cena *pretium*, r
 cesar *imperātor*, *ōris*
 Cezar *Caesar*, *aris*
 Ciceron *Cicerō*, *ōnis*
 cvetem *flōreō* 2, *ut*
 cvetlica *flōs*, *ōris* m.
 cvetoč *flōrens*, *entis*.
 Čas *tempus*, *ōris* n.

čast *honōs* (*honor*), *ōris*
 m.
 časten *honestus* 3
 častim *colo* 3, *colu*,
cultum
 čednost *virtūs*, *utis* f.
 čelo *frōns*, *frontis* f.;
 na čelu sem *prae-*
sum, -*esse*, -*fui* z dat.
 često *saepe*
 čete (vojne) *cōpiae*,
arum
 čin *factum*, r; *facinus*,
ōris n.
 človek *homo*, *inis* m.
 človeški *hūmānus* 3
 čoln *linter*, *tris* f. ali m.
 čreda *grex*, *gregis* m.
 črez *trans* z ak.
 črn *niger*, *nigra*, *ni-*
grum
 čut *sensus*, *ūs*
 čuvaj *castōs*, *ōdis*.

Da: 1. *ut* (*fnāle*) skonj.,
 dane (bi) *nē*; 2. *ut* (*con-*
secūtivum) skonj., da
 ne *ut nōn*; 3. če se
 izraža želja, *utinam*
 skonj.
 Dalmatinec *Dalmata*,
Dalmatae
 dam *dō*, *dare*, *dedī*,
datum; *praebeō* 2, *ut*,
itum
 dan *dies*, *ei*, m.; po
 dnevi *interdiū*; vsak
 dan *cotidie*
 danes *hodie*
 dar(ilo) *dōnum*, r; čast-
 no — *praemium*, r
 dasi *quamquam*
 december *December*,
bris m.
 deček *puer*, *puer*

ded *avus*, *i*
 dekla *ancilla*, *ae*
 deklica *puella*, *ae*
 Del *Delus*, *i* f.
 del *pars*, *partis* f.
 delam *ago* 3, *ēgi*, *actum*;
laborō 1.
 delaven *labōriōsus* 3,
industrius 3
 delavnost *industria*, *ae*
 delim *dividō* 3, *divisi*,
divisum; = dam *tribuo*, *ut*, *utum*
 delo *opus*, *eris*, n.; *labor*, *oris* m.
 denar *pecunia*, *ae*
 detel *picus*, *i*
 dežela *terra*, *ae*
 dičim *decorō* 1
 dika, *decus*, *oris* n.
 (divja) žival *bestia*, *ae*
 doba *aetās*, *ātis* f.
 dober *bonus* 3
 dobiček *commodum*, *i*
 dobro (pl. dobra, dobr,
 dobrom...) = blago
 (imetek) *bonum*, *i*
 dobrotā *beneficium*, *i*
 dobrotljiv *beneficus* 3
 dohod *aditus*, *ūs*
 dokler *dum*
 dokončam *per-ago* 3,
-ēgi, *-actum*; *ab-solvo*
 3, *-solvi*, *-solutum*
 dolg *longus* 3
 dolgo (o času) *diū*
 dolgost *longinquitās*,
ātis f.
 dolgujem *debeō* 2, *ut*,
itum
 dolina *vallis* (*vallēs*),
is, f.
 dolžnost *officium*, *i*
 domač *patrius* 3
 domovina *patria*, *ae*
 dovolim *per-mittō*,
-misi, *-misum*
 dovoljeno je *licet*, *licere*, *licuit*
 dovršim = dokončam
 drag *cārus* 3
 dragocen *pretiōsus* 3
 drevo *arbor*, *oris* f.
 drobje *viscera*, *um*
 drug *alius*, *alia*, *aliud*;
 drugi (izmed dveh)
alter, *altera*, *alterum*;
 sicer: *ceteri*, *ae*, *a*
 družba *societas*, *ātis* f.
 država *civitas*, *ātis* f.

državljan *civis*, *is*
 državljanski *civilis*, *e*
 držim *teneō* 2, *ut*, *tentum*; — v spominu
 — *memoriā*, — se
 mere *adhibeō* 2 (*ut*,
itum) *modum*
 duh *animus*, *i*; — (po
 čem) *odor*, *odōris* m.
 (alicūius *rei*)
 dvomen *dubius* 3.

Enak *pār*, *paris*
 enkrat *aliquando*
 Epaminonda *Epaminondas*
 Epir *Epirus*, *i* f.
 Evropa *Eurōpa*, *ae*
 Ezop *Aesōpus*, *i*.

Franc Jožef *Franciscus*
 (*i*) *Iosephus* (*i*).

Ganem *moveō* 2, *mōvi*,
mōtum
 glad *famēs*, *is* f.
 glas *vōx vōcis* f.; dobri
 — *fama*, *ae*
 glava *caput*, *itis* n.
 glavno mesto *caput*,
itis n.
 golob *columba*, *ae*
 gonim *ago* 3, *ēgi*, *actum*
 gora *mōns*, *montis* m.
 gospod(ar) *dominus*, *i*
 gosposka *magistrātus*,
ūs
 gospodinja *domina*, *ae*
 gotov *certus* 3
 govedo *bōs*, *bovis* c.
 govor *sermō*, *ōnis* m.;
ōrātiō, *ōnis* f.
 govorim *dicō* 3, *dicti*,
dictum; — resnico —
vērūm
 govornik *ōrātor*, *ōris*
 gozd *silva*, *ae*
 grad *arx*, *arcis* f.
 gradivo *materia*, *ae*
 grajam *vituperō* 1
 grd *taeter*, *taetra*, *taetrum*
 grdim *lacerō* 1
 Grecija (Grško) *Graecia*, *ae*
 grešim *peccō* 1
 grič *collis*, *is* m.
 Grk *Graecus*, *i*
 grlica *turtur*, *uris* m.

grozd *uva*, *ae*; grozdje
 = grozdi
 grški *Graecus* 3.

Hanibal *Hannibal*, *is*
 hči *filia*, *ae*
 Hektor *Hector*, *oris*
 Helena *Helena*, *ae*
 hiter *celer*, *celeris*, *celere*
 hitim *properō* 1
 hladen *frigidus* 3
 hlapec *servus*, *i*
 Homer *Homērus*, *i*
 hraber *fortis*, *e*
 hrana *cibus*, *i*
 hranim *nūtriō* 4
 hrast *quercus*, *ūs* f.
 hruska (drevo) *pirus*, *i*
 f.; — (sad) *pirum*, *i*
 Hrvaško *Croātia*, *ae*
 hud(oben) *malus* 3,
malevolus 3
 hvalen *laudābilis*, *e*
 hvalevreden *laudābilis*,
laudābile
 hvaležen *grātus* 3
 hvalim *laudō* 1.

I — i *et* — *et*
 igra *lūdus*, *i*
 igram se *ludo* 3, *lusi*,
lūsum
 imam *habeō* 2, *ut*, *itum*;
mihi est
 ime *nōmen*, *inis* n.
 imenujem *nōminō* 1
 imetek *res* (*rei*) *familiaris* (*is*)
 in *et*
 iščem *quaerō* 3, *quaesivi*, *quaestum*
 iz *e*, *ex* z *abl.*
 izberem *eligō* 3, *elegi*,
electum
 izbistrim *acuō* 3, *acui*,
acutum
 izdajalec *prōditor*, *ōris*
 izdam *prōdō* 3, *prōdidi*,
prōditum
 iznajdem *inveniō* 4, *inveni*, *inventum*
 izobrazim *erudiō* 4
 izogibljem se (vrta)
vitō 1 (*hortum*)
 izprehajam se *ambulō* 1
 izpreminjam *mutō* 1
 izročim *tradō* 3, *tradidi*,
traditum
 izsledim *explorō* 1

izstopim *redundō* 1
izumnik *inventor*, *ōris*
izvem *comperio* 4, *com-*
perit, *compertum*
izven *extrā* z ak.
izvolim za voditelja *dē-*
ligo (-*lēgr*, -*lēctum*)
ducem
izvojujem *expugnō*
izvor *origō*, *inis* f.

Jabolko *mālum*, *ī*
jadram *nāvigō* 1
jastreb *vultur*, *uris* m.
javen *publicus* 3
jed *cibus*, *ī*
jelen *cervus*, *ī*
jem *edo* 3, *ēdi* *ēsum*
jesen *autumnus*, *ī*
jeza *ira*, *ae*
jezdec *eques*, *itis*
jezero *lacus*, *ūs*
jezik *lingua*, *ae*; *sermō*,
ōnis m.
jokam *lacrimō* 1
junaški *fortis*, *e*
junaštvo *fortitudo*,
inis f.
Junona *Iūnō*, *ōnis*
jutri *crās*.

K (h) *ad* z ak.
kajti *nam*
kadar *cum*
kakšen *quālis*, *e*
kako(r) *quam*
kamen *lapis*, *idis* m.
Kane *Cannae*, *arum*
Kartagina *Carthāgō*,
inis f.
Kartažan *Carthāgini-*
ensis, *is*
kazen *poena*, *ae*
kaznim, kaznujem *casti-*
go 1, *puniō* 4
kažem *mōnstrō* 1
kedaj? *quando*?
ker *quia*
kip *statua*, *ae*
kje? *ubi*?
kličem *voco* 1
kmalu *brevi* (*tempore*)
kmet *agricola*, *ae*
kmetški *rusticus* 3
knjiga *liber*, *libri*
ko *cum*; = *če st*
Koder *Codrus*, *ī*
kokoš *gallina*, *ae*
Kolatin *Collatnus*, *ī*
kolik *quantus* 3

koliki *quōtus* 3
koliko ljudi *quot ho-*
minēs
kolikokrat *quotie(n)s*
končam *finiō* 4
konec *finis* *is* m.
konj *equus*, *ī*
konjenik *eques*, *itis*
konjenišтво *equitatus*,
ūs
konzul *cōnsul*, *ulis*
korak *passus*, *ūs*
Korint *Corinthus*, *ī* f.
korist *utilitas*, *atis* f.;
commodum, *ī*
koristen *utilis*, *e*
koristim *prosum*, *pro-*
esse, *profut*
Kornelij Nepot *Cornē-*
lius Nepōs
kovina *metallum*, *ī*
koža *pellis*, *is* f.
kraj *regiō*, *ōnis* f.; *lo-*
cus, *ī*
kralj *rex*, *rēgis*
kraljica *rēgna*, *ae*
krasen *pulcher*, -*chra*,
-chrum; *insignis*, *e*
krasim *ornō* 1
kratek *brevis*, *e*
krempelj *unguis*, *is* m.
krepek *firmus* 3
krepim *firmō* 1, *re-*
creō 1
kretinja *mōtus*, *ūs*
krivica *iniūria*, *ae*
krivičen *iniustus* 3
krmilim *gubernō* 1
krotim *coerceō* 2, *ut*,
itum
kruh *pānis*, *is* m.
krut *crūdēlis*, *e*
Kserks *Xerxes*, *is*
kupim (-ujem) *emo* 3,
emī, *emptum*.

Lacedemon *Lacedaemō*
onis f.
Lacedemonec *Lacedae-*
monius, *ī*
lačen sem *esuriō* 4
ladja *nāvis*, *is* f.
ladjevje *classis*, *is* f.
lahek (po teži) *levis*, *e*;
— (storiti) *facilis*, *e*
lajšam *leniō* 4
lakomnost *avaritia*, *ae*
Laokoont *Laocoōn*, *on-*
tis

lastavica *hirundō*, *inis* f.
latinski *Latnus* 3
laž *mendacium*, *ī*
lažnjiv *mendax*, *acis*
len *piger*, *pigra*, *pi-*
grum
lenoba *pigritia*, *ae*
lep *pulcher*, -*chra*,
-chrum
lepota *pulchritudo*, *inis*
f.
lesen *lignus* 3
letim *volo* 1
leto *annus*, *ī*; = pole-
tje *aetas*, *atis*
lev *leo*, *ōnis*
ležeč *situs* 3
ležim *situs* (3) *sum*
lisica *vulpēs*, *is* f.
livada *pratūm*, *ī*
ljub *cārus* 3
ljubek *amoenus* 3; *suā-*
vis, *e*
ljubezen *amor*, *ōris* m.
ljubim *diligō* 3, *dilexi*,
dilectum
lovim *capto* 1
luč *lumen*, *inis* n.; *lux*,
lucis f.
luna *lūna*, *ae*.

Macedonec *Macedō*,
onis
macedonski = Mace-
donec
majčken *exiguus* 3
majhen *parvus* 3
malo jih *pauci* *ae*, *a*
manj *minus*
manjkam *desum*, *de-*
esse, *defut*
maratonski *Marathō-*
nus 3
marljiv *diligēns*, *entis*;
sedulus 3
marljivost *diligentia*, *ae*
mati *māter*, *tris*
meč *gladius*, *ī*
med *inter* z ak.
med (i) *aes*, *aeris* n.
med (u) *mel*, *mellis* n.
menjam *mutō* 1
mera *modus*, *ī*
Merkur *Mercurius* *ī*
mesec *mēnsis*, *is* m.
mesto (veliko) *urbs*,
urbis f.; (malo) *ur-*
jeno) *oppidum*, *ī*; =
kraj *locus*, *ī*

meščan *oppidanus*, *i*
 Miltiad *Miltiades*, *is*
 Minerva *Minerva*, *ae*
 minljiv *caducius* 3
 mir *pax*, *pācis* *f.*
 miren *tranquillus* 3
 misel *sententia*, *ae*
 mislim *sentio* 4, *sēnst*,
sēnsūm
 miš *mūs*, *mūris* *m.*
 miza *mēnsa*, *ae*
 mladenič *adulescēns*,
entis (18—30 let); *iuvē-*
venis, *is* (30—45 let)
 mladost *iuventus*,
atis *f.*
 mleko *lāc*, *lactis* *n.*
 mnenje *opiniō*, *ōnis* *f.*;
sententia, *ae*
 mnog *multus* 3
 množica *multitudo*, *inis*
f.; *cōpia*, *ae*
 močen: (od narave) *rō-*
bustus 3; (močno na-
rejen) *fīrmus* 3
 moder *sapiēns*, *entis*
 mogočen *potēns*, *entis*
 moj *meus* 3
 molčim *taceō* 2, *ut*,
itūrus
 molim *orō* 1
 morem *possum*, *posse*,
potui
 mornar *nauta*, *ae* *m.*
 morski ropar *pirāta*, *ae*
m.
 mož *vir*, *virt*
 mramor *marmor*, *oris* *n.*
 mraz *frigus*, *oris* *n.*
 mreža *rēte*, *is* *n.*
 mrtvec *mortuus*, *i*
 mrzel *frigidus* 3
 mučim *vexō* 1
 muza *Mūsa*, *ae*.

Na *in* z ak. (na vpra-
 šanje kam?), z abl.
 (na vprašanje kje?)
 načelujem *praesum*,
praeesse, *praefut*
 načrt *cōsiliūm*, *i*
 nada *spes*, *spei*
 nadležen *molestus* 3
 nadloga *malum*, *i*
 najbližji *proximus* 3
 najdem *inveniō* 4, *-vēnt*,
-ventum
 naklep *cōsiliūm*, *i*
 nakupim *emo* 3, *ēmt*,
emptum

namakam *rigo* 1
 napačen *falsus* 3
 napad *impetus*, *us*
 napajam = namakam
 napaka *vitium*, *i*
 napišem *scribō* 3,
scripsi, *scriptum*
 Napoleon *Napoleōn*,
ōnis
 napolnim *com-pleō* 2,
-plēvi, *-plētum*
 napor *labor*, *ōris* *m.*
 narava *nātūra*, *ae*
 narod (države) *populus*,
i; (pleme) *gēns*, *gen-*
tis *f.*
 naskakujem *oppugnō* 1
 naslada *voluptās*, *atis* *f.*
 nasvet *cōsiliūm*, *i*
 naš *noster*, *nostra*, *no-*
strum
 natrgam *carpō* 3, *carpsi*,
carptum
 naučim *doceō* 2, *docui*,
doctum
 naučim se (česa) *discō*
 3, *didici* (*rem*)
 navada *consuetudo*,
inis *f.*
 navadno *plērumque*
 nazaj pokličem *revocō* 1
 naznanim *nūntiō* 1
 nebo *caelum*, *i*
 negotov *incertus* 3
 nehvaležen *ingrātus* 3
 nekateri *nōnnūlli*, *ae*, *a*
 nekaj *ōlim*, *aliquando*;
 le za preteklost:
quondam
 nekoristen *inūtilis*, *e*
 ne le — ampak tudi *nōn*
solum — *sed etiam*
 nepodoben *dissimilis*, *e*
 nepošten *improbis* 3
 nepoštenost *improbi-*
tas, *atis* *f.*
 neprestano *perpetuō*
 neprijatelj *inimicus*, *i*
 neprijateljstvo *inimici-*
tiae, *arum*
 neprijeten *iniūcundus* 3
 Neron *Nero*, *ōnis*
 nesmrten *immortalis*, *e*
 nesreča: (vsled usode)
calamitas, *atis* *f.*; (=
 neugodne okolščine)
rēs (*rērum*) *adversae*
(arum)
 nesrečen: (ki doseže,
 kar želi) *felix*, *teis*;

beātus 3 (osebno sre-
 čen, blažen)
 nesrečno *male* (*pūgnō*)
 neumen *stultus* 3
 nevaren *periculōsus* 3
 nevarnost *periculum*, *i*
 neznan *ignōtus* 3
 neznaten *mediocris*, *e*
 nezrel *immāturus* 3
 nezvest *infidus* 3
 nežen *tener*, *tenera*, *te-*
nerum
 nikdar *nunquam*
 nikoli = nikdar
 Nil *Nīlus*, *i*
 niti — ne *ne* — *quidem*
 niti — niti *neque* (*nec*)
 — *neque* (*nec*)
 njiva *ager*, *agri*
 noč *nox*, *noctis* *f.*; po
 noči *noctu*
 noga *pes*, *pedis* *m.*
 nosim *portō* 1
 nov *novus* 3
 november *November*,
bris *m.*
 nrav *mōs*, *mōris* *m.*
 nudim *praebeō* 2, *ut*,
itum

O (z mestnikom) *dē* z
 abl.
 ob = pri *ad* z ak.
 obala *litus*, *oris* *n.*
 občudovanje *admīratiō*,
ōnis *f.*
 obdarim *dōnō* 1
 obiščem: (o nezgodah)
temptō; *visō* 3, *visi*,
visum
 objočem (objokujem)
dēfleō 2, *-flēvi*, *-flē-*
tum
 oblačim *vestiō* 4
 oblast *potestas*, *atis* *f.*
 oblastvo *magistrātus*,
us
 obleka *vestis*, *is* *f.*
 oborožim *armō* 1
 obrastel *cōsitus* 3
 obraz *vultus*, *us*
 obsodim *damnō* 1
 oče *pater*, *tris*
 od (pred imeni živih
 bitij) *a* (le pred kon-
 sonanti), *ab* z abl.;
 za komparativom =
 kakor *quam*; od — *do*
a (*ab*) — *usque ad*
 o da *utinam* s konj.

oddaljen sem *absum*,
abesse, *afut*
 odgovarjam (-vorim)
respondeo 2, *responst*
responsum
 odkrito *libere*
 odličen *egregius* 3,
praestans, *antis*
 odobravam (-brim)
probo 1
 odplujem *navigo* 1
 odpotujem *migro* 1
 odprem *aperio* 4, *aper-*
ut, *apertum*
 odpustim (-ščam) *ignos-*
co 3, *ignovi*, *ignotum*
 odsoten *absens*, *entis*
 odvracam (-vrnem) od:
abstineo 2, *ut* (*ab*);
arceo 2, *ut* (*ab*)
 ogenj *ignis*, *is* m.
 ogibljem se = izogibljem se
 ogromen *ingens*, *entis*
 ohranim (*con*)*servo* 1
 oko *oculus*, *i*
 okrasim *ornō* 1
 okrašen *ornatus* 3
 okrogel *rotundus* 3
 okus *gustus*, *us*
 olajšam *mollio* 4
 oltar *ara*, *ae*
 omehčam *mollio* 4
 omenim *memoro* 1
 opazujem *specto* 1
 opominjam (*ad*)*moneo*
 2, *ut*, *itum*
 opravljam *maledicus* 3
 oprostim (česa) *libero*
 (*re*)
 opustošim *vasto* 1
 orel *aquila*, *ae*
 orožje *arma*, *orum*
 osel *asinus*, *i*
 ostal *reliquus* 3; pl. tudi
ceteri, *ae*, *a*
 oster *acer*, *acris*, *acre*;
acutus 3
 ostroga *calcar*, *aris* n.
 osvobodim *libero* 1
 osvojim *expugno* 1 (*urbem*); *occupo* 1 (*terram*)
 otok *insula*, *ae*
 otroci *liberi*, *orum*
 ovca *ovis*, *is* f.
 Ovidij *Ovidius*
 oviram *impedio* 4
 ozdravim (-iti) *sano* 1.

Pa *sed*; *autem* (ni prva
 beseda v stavku)
 padem *cado* 3, *cecidī*,
casum
 palec *pollex*, *icis* m.
 pamet *ratio*, *ōnis* f.
 pameten *prudens*, *entis*
 parski *Parius* 3
 pastir *pastor*, *ōris*
 Patrokel *Patroclus*, *i*
 pav *pavo*, *ōnis* m.
 pazljiv *attentus* 3
 peljem *dūco* 3, *dūxi*,
ductum
 Periklej *Pericles*, *is*
 perut *ala*, *ae*
 Peržan *Persa*, *ae*
 pes *canis*, *is* m.
 pesem *carmen*, *inis* n.
 pesnik *poeta*, *ae* m.
 pešec *pedes*, *itis*
 peštvo *peditatus*, *us*
 pet *quinq̄ue*
 petje *cantus*, *us*
 Pir *Pyrrhus*, *i*
 pismo *epistula*, *ae*; *litterae*, *arum*
 pišem *scribo* 3, *scripsi*,
scriptum
 plačilo (častno) *praemium*, *i*
 plašim = strašim
 plavam *nato* 1
 plemenit *nobilis*, *e*
 plen *praeda*, *ae*
 ploha *imber*, *bris* m.
 pluča *pulmonēs*, *um* m.
 plujem *navigo* 1
 po *per*, *post* z ak.
 pobijem *neco* 1; *occido*
 3, *occidī*, *occtum*
 poboljšam *emendo* 1
 počasen *tardus* 3
 podarim *dono* 1
 podelim *praebeo* 2, *ut*,
itum; *tribuo*, 3, *ut*,
utum
 poderem (-iram) *caedo*
 3, *cecidī*, *caesum*
 podoba *imago*, *inis* f.
forma, *ae*
 pogin *interitus*, *us*
 poguba *perniciēs*, *et*
 poguben *perniciosus* 3
 pogum *animus*, *i*
 pogumen *fortis*, *e*
 pojem *canto* 1
 pokažem *mōnstrō* 1;
ostendo 3, *ostendī*,
ostentum

pokličem *voco* 1
 pokopljem *sepelio* 4,
sepelvi, *sepultum*
 pokoravam (pokorim)
 se, pokoren sem *ob-*
tempero 1; *pāreo* 2,
ut, *iturus*; *oboedio* 4
 pokrijem (-vam) *tego*
 3, *texi*, *tectum*
 pokrit *tectus* 3
 poldan *meridies*, *et* m.
 poleten *aestivus* 3
 poletje *aestas*, *ātis* f.
 polje *campus*, *i*
 poljedelec *agricola*, *ae*
 poln *plenus* 3
 pomagam (komu) *adiuvō* 1 (*aliquem*); *ad-*
sum, *adesse*, *affut*
 (*adfut*)
 pomirim *placō* 1
 pomlad *ver*, *veris* n.
 pomljiv *memor*, *oris*
 pomnožim *augeo* 2,
auxi, *auctum*
 pomoči *auxilium*, *i*
 pomorim *neco* 1
 pomotoma *falso*
 popeljem *dūco* 3, *dūxi*,
ductum
 popolnoma *plāne*
 po pravici *iure*, *merito*
 popravim *corrigō* (*rego*)
 3, *correxī*, *correctum*
 poraz *clades*, *is*
 poreden *lascivus* 3
 poseben *eximius* 3
 posebno *imprimis*
 poslanec *legatus*, *i*
 poslopje *aedificium*, *i*
 poslušam *audio* 4
 posoda *vās*, *vasis* n.;
 pl. *vāsa*, *orum*
 postavim (na mizo)
loco 1 (*in mēnsā*)
 pošiljam (pošljem)
mittō 3, *misī*, *missum*
 — naprej *prae-mittō*
 pošten *probus* 3
 poštenost *probitas*, *ātis*
 f.; *honestas*, *ātis* f.
 pot (cesta) *via*, *ae*;
 (= potovanje, hoja)
iter, *itineris* n.
 potem *deinde*, *postea*
 potnik *viator*, *ōris*
 potok *fluvius*, *i*
 potraten *prodigus* 3
 potreben *necessarius* 3
 potres *mōtus* (*us*) *terrae*

potrpežljiv *patiēns, entis*
 potrpežljivost *patien-
 tia, ae*
 potujem *migro* 1
 povabim *invito* 1
 poveljnik *imperātor, oris*
 povem = pravim
 pozdravim *salūto* 1
 požar *incendium, i*
 poželjenje *cupiditas, atis f.*
 prašam za svet *cōn-
 sulō* 3, *ut, -sulum*
 prav *rectus* 3
 pravi *verus* 3
 pravica = pravičnost
iustitia, ae
 pravičen *iustus* 3
 pravim *dico* 3
 pravo *iūs, iuris n.*
 prebivalec *incola, ae m.*
 pred *ante* z ak.
 predpis *praeceptum, i*
 prej *prius*
 prekašam (-kosim) *su-
 perō* 1, *vincō* 3, *vicer, victum; v* čem *rē*
 premagam = prekosi
 premoženje *rēs (rer)
 familiāris (is)*
 prepevam *canto* 1
 prestrašim *terreō* 2, *ut, itum*
 preštejem *numero* 1
 prevara *fraus, fraudis f*
 previden *providus* 3
 preziram *con-temnō* 3,
tempt, temptum
 pri *apud* z akuz.
 Priam *Priamus, i*
 pričakujem *expectō* 1
 pridem (prihajam) *ve-
 niō* 4, *venī, ventum*
 priden *diligens, entis;*
industrius 3
 pridnost *diligentia, ae*
 pridobi(va)m *paro* 1
 prihod *adventus, ūs*
 prihodnji *futūrus* 3
 prihodnost *tempus
 (oris) futūrum (i)*
 prijatelj *amicus, i*
 prijateljstvo *amicitia,
 ae*
 prijazen *amicus* 3
 prijeten *iucundus* 3
 prilizovalec *adulātor, oris*

primerjam (s, z) *com-
 parō (cum)*
 pripovedujem *narrō* 1
 pripraven: (umetno)
aptus 3; (od narave)
idōneus 3
 prisoten sem *adsum,
 adesse, affut*
 prizadevanje *studium, i*
 prodam *vendō* 3, *vēn-
 didi, venditum*
 proročišče *ōrāculum, i*
 prosim *oro* 1; pomoči
auxilium
 prost *liber, libera, li-
 berum*
 prosto(dušno) *liberē*
 prostost *libertas, atis f.*
 proti (sovražno) *contra*
 z ak.
 prsi *pectus, oris n.*
 prst *digitus, i*
 prvak *princeps, cipis*
 prvi *primus* 3
 psovka *maledictum, i*
 ptica, ptič *avis, is f.*
 punski *Pūnicus* 3
 pušica *sagitta, ae*

Rad (a, o) *libenter*
 rajnik *mortuus, i*
 rana *vulnus, eris n.*
 ranim *vulnerō* 1
 ranjenec *vulnerātus, i*
 rastlina *planta, ae*
 raven *rectus* 3
 razburim (-burjam) *ex-
 cito* 1
 razdenem *deleō* 2, *dē-
 levī, deletum*
 različen *varius* 3
 razložim *explico* 1
 razpokan *rimōsus* 3
 razpravljam *disputō* 1
 razprtija *discordia, ae*
 razsajam *saevio* 4
 razum *mēns, entis f.*
 razveseljujem *delectō* 1
 razžalim *laedo* 3, *laest,
 laesum*
 reč *rēs, rer*
 red *ordo, inis m.*
 reddek *rārus* 3
 redim *nūtrio* 4
 reka *fluvius, i; flumen,
 inis n.*
 rekel je *inquit*
 resnica *veritas, atis f.*

rešim *servō* 1; — ne-
 varnosti *expedio* 4,
liberō 1 *periculō*
 reven *pauper, eris*
 revež *pauper, eris*
 Rim *Rōma, ae*
 Rimljan *Rōmānus, i*
 rimski *Rōmānus* 3
 rod *genus, eris n.*
 rodoviten *fertilis, e;*
frugifer, -era, -erum
 rog *cornū, ūs*
 rojstno mesto *patria, ae*
 rosa *rōs, oris m.*
 roža *rosa, ae.*

S (z) (pri spremstvu)
cum z abl.
 sad *fructus, ūs*
 salaminski *Salamīnius*
 3
 Sarde *Sardēs, ium f.*
 Scipion *Scipio, onis*
 sedaj *nunc*
 sedanji *praesēns, entis*
 sel *nūntius, i*
 selim se *migro* 1
 sem na čelu *praesum,
 praesesse, praefut*
 sen *somnium, i*
 senat *senātus, ūs*
 senca *umbra, ae*
 senčnat *opācus* 3
 sestra *soror, oris*
 sežgem *cremo* 1
 Sibila *Sibylla, ae*
 sicer *quidem*
 Sicilija *Sicilia, ae*
 silen *vehemens, entis*
 silovit *violentus* 3
 Silvija *Silvia, ae*
 sin *filius, i*
 Sinon *Sinōn, onis*
 Sirija *Syria, ae*
 siromaščina = siro-
 maštvo *paupertās,
 atis f.*
 siten *mōrōsus* 3
 sklenem *cōstituō* 3, *ut,
 utum*
 skopost *avaritia, ae*
 skoraj *ferē; skoraj vsi
 omnes ferē*
 skrb *cūra, ae*
 skrbim *cūro* 1
 skrijem *occulto* 1; (v
 konja *equō*)
 skromen *modestus* 3
 skromnost *modestia, ae*
 skupaj *unā*

skupen *communis*, *e*
 slab(oten) *imbēcillus* 3,
infirmus 3; = hudo-
 ben *malus* 3
 sladek *suāvis*, *e*; *dulcis*,
dulce
 slava *glōria*, *ae*; *laus*,
laudis f.
 slaven *clārus* 3; *cele-*
ber, *bris*, *bre*
 slavim *celebrō* 1
 slavohlepen *glōriae cu-*
pidus 3
 slep *caecus* 3
 sličn *similis*, *e*
 slika *imāgō*, *inis* f.
 slišim *audiō* 4
 sloga *concordia*, *ae*
 slon *elephantus*, *i*
 složen *concors*, -*cordis*
 slučaj *cāsus*, *ūs*
 sluga *servus*, *i*
 sluh *auditus*, *ūs*
 slušam *oboediō* 4 (*ali-*
cur)
 služabnik *minister*, *tri*
 služim *serviō* 4
 smatram *puto* 1; — *za*
 srečuega — *felicem*
 smejem se *rīdeō* 2, *rīsī*,
rīsum
 smel *audax*, *ācis*
 smelost *audācia*, *ae*
 smrt *mors*, *mortis* f.
 smrten *mortalis*, *e*
 smrtnik *mortalis*, *is*
 sneg *nix*, *nivis* f.
 soba *conclāve*, *is* u.
 sodba *iudicium*, *i*
 sodnik *iudex*, *icis*
 sodržavljan *civis*, *is*
 Sokrat *Sōcratēs*, *is*
 solnce *sōl*, *sōlis* m.
 solza *lacrima*, *ae*
 soproga *uxor*, *ōris*
 sovrašтво *odium*, *i*
 sovražen *inimicus*, *i*
 sovražnik (zasebni) *ini-*
micus, *i*; (državni)
hostis, *is*
 spavam, spim *dormiō* 4
 spomin *memoria*, *ae*
 spominjam se *memor-*
sum
 sposoben *aptus* 3
 spoštujem *colo* 3
 spremljevalec *comes*,
itis
 sramota *dēdecus*, *ōris* n.
 sramoten *turpis*, *e*

srce *animus*, *i* = duša,
 duh; (del telesa) *cor*,
cordis n.
 srčno *vehementer*
 srdit *acer*, *acris*, *acre*
 srebro *argentum*, *i*
 sreča (= usoda) *for-*
tūna; (= ugodne
 okolščine) *rēs(rerum)*
secundae (*arum*)
 srečen *felix*, *icis* (v
 očeh drugih); (za se)
beātus 3
 Srečko *Felix*, *icis*
 srečno *felicitate*; *bene*
(pāgnō)
 stanujem *habitō* 1
 star (kar je bilo) *anti-*
quus 3; (kar je že
 dolgo in je še) *vetus*,
eris (*vīnum*)
 starček *senex*, *senis*
 starodavniki *antiqui*,
orum
 starost *senectūs*, *ūtis* f.
 starši *parentēs*, *um*
 stavim: nad koga (nad
 kaj) *antepōnō* 3 (*ante-*
positus, *antepositum*)
alicui (*ret*); *loco* 1
 stena *pariēs*, *etis* m.
 stiskam *premo* 3, *pressi*,
pressum
 stojim na čelu *praesum*
 stolp *turris*, *is* f.
 stran *latus*, *eris* n.
 strašim *terreō* 2, *ut*,
itum
 stražim *custodiō* 4
 strela *fulmen*, *inis* n.
 strog *sevērus* 3
 strogo *graviter*
 strogost *sevēritās*, *ātis*
f.
 studenec *fons*, *fontis* m.
 stvar *rēs*, *rēt*
 suženj *servus*, *i*
 sužnost *servitūs*, *ūtis* f.
 svet *mundus*, *i*
 svetišče *templum*, *i*
 svetujem *suādeō* 2, *suā-*
st, *suāsum*
 svoboda *libertās*, *ātis* f.
 svoboden *liber*, *libera*,
liberum
 svoj (za tretjo osebo)
suus 3.

Šega *mōs*, *mōris* m.
 še ne *nōndum*

širok *lātus* 3
 škodim *noceō* 2, *ut*,
iturus; *obsum*, *ob-*
esse, *offut* (*obfut*)
 škodljiv *noxius* 3
 šola *schola*, *ae*
 Šparta *Sparta*, *ae*
 Špartanec *Spartānus*, *i*
 štedim s čim *parcō* 3
 (peperci) *alicui ret*
 štejem *numerō* 1; —
 se med hrabre *habeor*
 2, *habitus sum in nu-*
merō fortium
 število *numerus*, *i*
 štirioglat *quadrātus* 3

Tabor *castra*, *orum*
 tako: (pred adjektivni
 in adverbni) *tam*;
 (pred glagoli) *ita*, *etc*;
 — zelo *adeō*
 takoj *statim*
 takšen *tālis*, *e*
 tam *ibi*
 tast *socer*, *soceri*
 Tebe *Thēbae*, *arum*
 telo *corpus*, *oris* n.
 tenek *tenuis*, *e*
 Termopile *Thermo-*
pylae, *arum*
 tešim *placō* 1
 Tetida *Thetis*, *idis*
 težek (po teži) *gravis*,
e; (storiti) *difficilis*, *e*
 tip *tactus*, *ūs*
 toda *sed*
 tolik *tantus* 3
 toliko (jih) *tot*
 Tone *Antōnius*
 topel *calidus* 3
 topol *pōpulus*, *i* f.
 torej *ergo*; (pri ukazu
 in prepovedi) *pro-*
inde
 tovarišija *societās*, *ātis*
f.
 trd *dūrus* 3
 trg *forum*, *i*
 trgovec *mercator*, *ōris*
 Troja *Trōia*, *ae*
 Trojanec *Trōiānus*, *i*
 trud *labor*, *ōris* m.
 trudim se *elaborō*, *ās*
 truplo *corpus*, *oris* n.;
 (mrtvo) *cadāver*, *eris*
n.
 tudi *etiam*
 tukaj *hic*
 tvoji *tuus*

Ubijem *caedō* 3, *cecidi*,
caesum; *occidō* 3, *oc-*
cidi, *occisum*, *neco* 1.
 ubogam *pāreō* 2, *ut*,
itūrus
 učen *doctus* 3
 učenec *discipulus*, *ī*
 učenjak *vir (viri) doctus*
 (ī)
 učenost *doctrīna*, *ae*
 učim se (*česa*) *discō*
 3, *didici (rem)*; — na
 pamet *ediscō* 3
 učitelj *magister*, *trī*;
 udeležim se (boja) *in-*
tersum, *-esse*, *-fut*
 (*proeliō* dat.)
 ugajam *placeō* 2, *ut*,
itūrus
 ugled *auctoritās*, *ātis* f.
 uho *auris*, *is* f.
 ukaz *praeceptum*, *ī*
 ukažem *imperō* 1,
mandō 1
 ukrep *cōsiliūm*, *ī*
 umetnost *ars*, *artis* f.
 umorim *neco* 1
 umrljiv *mortalis*, *e*
 uničim *deleō* 2, *delevi*,
deletum
 upam *spērō* 1
 upijem *clāmō* 1
 upravljam *administrō* 1
 ura *hora*, *ae*
 urim *exerceō* 2, *ut*, *itum*
 usmiljen *misericors*,
-cordis
 usmrtnim *neco* 1
 usoda *sors*, *sortis* f.,
fortūna, *ae*
 usta *os*, *ōris* n.
 ustanovim *condō* 3,
-didi, *ditum*
 ustvarim *constituō (sta-*
tuō) 3, *ut*, *-tutum*
 utrdim *mūniō* 4
 užgem *incendō* 3, *in-*
cendi, *incensum*
 Vadim = urim
 varčnost *parcimōnia*,
ae
 včasī *nōnnunquam*
 včeraj *heri*
 večer *aeternus* 3, *sem-*
pitemus 3
 vedno *semper*
 vedenje *mōrēs*, *um* m.
 veličasten *magnificus* 3
 velik *magnus* 3

velikanski *ingens*, *entis*
 velim = ukažem
 vem *scio* 4
 vendar *tamen*
 venec *corōna*, *ae*
 Venera *Venus*, *eris*
 Vergilij *Vergilius*
 verujem *credō* 3, *crē-*
didi, *creditum*
 ves *omnis*, *e*; *tōtus* 3
 vesel *hilaris*, *e*; *laetus* 3
 veselje: (notranje) *gau-*
dium, *ī*; (vidno ka-
zano) *laetitia*, *ae*
 vesoljen *universus* 3
 vest *cōscientia*, *ae*
 vešč *pertus* 3
 vežem *vinciō* 4, *vīnxi*,
vīctum
 vid *visus*, *ūs*
 vidim *videō* 2, *vidi*,
vīsum
 vihar *procella*, *ae*
 vijolica *viola*, *ae*
 vino *vīnum*, *ī*
 visok *altus* 3
 vitek *prōcerus* 3
 vladam *rēgnō* 1
 vladar *imperātor*, *ōris*
 vladarstvo *imperium*, *ī*
 vlečem *traho* 3, *trāxi*,
tractum
 vnamem *excitō* 1
 vodim *dūcō* 3, *dūxi*,
ductum; = povelju-
 jem (vojsko) *prae-*
sum, *-esse*, *-fut (exer-*
citu)
 voh *odōrātus*, *ūs*
 vojak *miles*, *itis*
 vojna *bellum*, *ī*
 vojne čete *cōpia*, *arum*
 vojni čini *rēs (rerum)*
bellicae (arum)
 vojska *exercitus*, *ūs*
 vojskovodja *dux*, *ducis*
 vojujem vojno *gero* 3
 (*gessi*, *gestum*) *bel-*
lum
 volja *voluntās*, *ātis* f.
 volk *lupus*, *ī*
 vonj *odor*, *ōris* m.
 vrata *porta*, *ae*
 vreden *dignus* 3 (hvale
laude)
 vrl *ēgregius* 3, *strēnuus*
 3
 vrnem *reddō* 3, *reddidi*,
redditum
 vrnitev *reditus*, *ūs*

vroč *calidus* 3
 vrsta *ōrdō*, *inis* m.
 vrt *hortus*, *ī*
 vsak *omnis*, *e*
 vselej *semper*
 všeč(en) *grātus* 3
 vzbujam *excitō* 1
 vzgajam (vzgojim)
educō 1, *erudiō* 4
 vzgled *exemplum*, *ī*
 vzrok *causa*, *ae*

Z (s) (pri spremstvu in
 druženju) *cum* z abl.
 za: *prō* z abl., *ad* z ak.
 začetek *initium*, *ī*
 začinjam *condiō* 4
 zadeva *rēs*, *rei*
 zadnji *ultimus* 3
 zadovoljen *contentus*
 zahtevam *postulō* 1
 zahvalim se *grātiās ago*
 3 (*ēgi*, *actum*)
 zajec *lepus*, *oris* m.
 zakaj *cūr*
 zakon *lēx*, *legis* f.
 zaman *frustrā*
 zamenjam *mutō* 1
 zaničujem *contemnō* 3,
contempsit contemp-
tum
 zapodim (v beg) *fugo* 1
 zaprem *claudō*, *clausi*,
clausum
 zapustim *relinquō* 3,
reliquit, *relictum*
 zaradi *causā* z gen.; za-
 radi prijatelja *amici*
causā
 zarotnik *coniūrātus*, *ī*
 zaslišim *audiō* 4
 zaslužim *mereō* 2, *ut*,
itum
 zasmehujem *dērideō* 2,
dērisi, *dērisum*
 zastražim *custodiō* 4
 zaveznik *socius*, *ī*
 zavzet *expugnātus* 3
 zažgem (zažigam) *in-*
cendō 3, *incendi*, *in-*
censum
 zberem *comparō* 1
 zbolim *aegrotō*
 zdrav *sānus* 3
 zdrav(ilen) *salūbris*, *e*
 zdrav sem *valeō* 2, *ut*
 zdravim *sānō* 1
 zdravje *valetūdō*, *inis* f.
 zdravnik *medicus*, *ī*
 zelenim *vireō* 2, *ut*

zelo *māgnopere*, *valdē*
zemlja *terra*, *ae*; *tellus*,
ūris f.

zemljekrog *orbis (is)* m.
terrārum

zet *gener*, *generi*

zgodba, zgodovina *hi-*
storia, *ae*

zgovornost *eloquentia*,
ae

zgradim *aedificō* 1

zid *mūrus*, *ī*; zidovje =
zidi

zima *hiems*, *hiemis* f.

zlasti *imprimis*

zlat *aureus* 3

zlato *aurum*, *ī*

zločin *scelus*, *eris* n.

zlo *malum*, *ī*

zmaga *victōria*, *ae*

zmagam *superō* 1; *vincō*
3, *vici*, *victum*

zmagovalec *victor*, *ōris*

zmanjšam *minuō* 3, *uī*,
minūtum

zmeraj *semper*

zmernost *modus*, *ī*

zmota *error*, *ōris* m.

zmotim se *errō* 1

znamenje *signum*, *ī*

znan *nōtus* 3

znanost *litterae*, *ārum*

znosim *comportō* 1

zob *dēns*, *dentis* m.

zopern *molestus* 3

zveden *peritus* 3

zvest *fidus* 3; *fidelis*, *e*

zvestoba *fides*, *et*

zvezda: *stella*, *ae* (po-

edina); *sidus*, *eris* n.

(ozvezdje)

zvežem *vinciō* 4, *vinxi*,

vinctum

zvijača *dolus*, *ī*

Žaba *rāna*, *ae*

žalosten *maestus* 3;
tristis, *e*; *miser*, *mi-*
sera, *miserum*

že *iam*

železo *ferrum*, *ī*

želim *optō* 1

željno *cupide*

žena *fēmina*, *ae*; *mu-*
lier, *mulieris*

žito *frūmentum*, *ī*

žival: *bēstia*, *ae* (na-

sprotje: človek); *fera*,

ferae in *bēstia* (na-

sprotje: domača ži-

val); *animal*, *ālis* n.

in *animāns*, *antis* m.

f. n. = živo bitje

živež *victus*, *ūs*

živim *vivō* 3, *vixi*, *vic-*
tum

življenje *vita*, *ae*

životinja = živo bitje,
gl. žival

žveplo *sulphur*, *uris* n.

Narodna in univerzitetna
knjižnica

© NUK

00000447158

